

751. 9203 7
Q V A E S T I O

SCHOLASTICA

CONTROVERSIA CELEBRIS, ET DIFFICILIS,
Vtrum Beatissima Virgo toto vitæ suæ tempore continuo me-
ruerit, & obtinuerit augmentum Gratiæ, tam bonis ope-
ribus suis, quam ex opere operato?

PER R. P. Fr. BLASSIVM A SANCTO
Ioanne Baptista, in suo Conuentu Sexitano Car-
melitarum Discalceatorum Priorem.

Ad B. Virginis Mariæ honorem, pia deuotione dicatur.

Anno

1661.

GRANATÆ, Ex Typographia Regia, apud Balthasarem
de Bolibar, in vico de Abenamar.

1950

125

MEMORIAL SERVICE

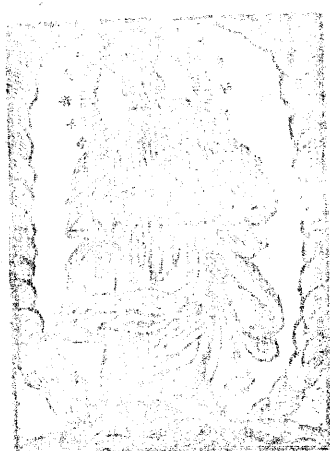
FOR THE LATE

MR. JAMES H. [Name]

DEPARTED THIS [Date]

AT THE [Location]

ON [Date]

1950

125

MEMORIAL SERVICE FOR THE LATE MR. JAMES H. [Name] DEPARTED THIS [Date] AT THE [Location] ON [Date]

MEMORIAL SERVICE FOR THE LATE MR. JAMES H. [Name] DEPARTED THIS [Date] AT THE [Location] ON [Date]

H. G E N S V R A

R. P. Petride Montenegro in Collegio Granatensi D. Pauli Societatis Iesu Vespertinae Theologiae Professoris.

X Comissione D. Doctoris D. Hieronimi de Prado & Verastegui Prouisoris Granatensis recensui quaestionem scholasticam de continuo B.

Virginis merito, & augmento gratiae, tam ex bonis operibus, quam ex opere operato per R. P. F. Blasium à S. Ioanne Baptista in suo Conventu Sexitano Carmelitarum Discalceatorum Priorem elaboratam. Opus quidem pio limatum sudore in Deiparae laudem. In eo plures cursim euoluuntur Theologicae difficultates, & Princeps de continuo Deiparae merito, & augmento gratiae discutitur ingenij praecipuitate, firmatur rationum pondere, & SS. PP. eruditione communitur. Mihi hanc quaestionem Scholasticam perlegenti ob via fuisse Richardi à S. Laurentio, verba libr. 1. pag. 226. exarata: *Christus Maria Filius, qui antiquos inspirauit, ut de Matre sua sub anigmatibus gloriosa predicarent, ipse & quosdam Modernos illustrat, ut etiam usque ad finem mundi semper aliquos illustrabit, ut Matris preconio noua semper*

per aliqua, & gloriosa superaddant. Hoc Clie-
relari in Deiparam affectu (ob quem in Societa-
ris Doctrinas libenter parcimus aculeos) ambit
Author huius quaestionis Scholasticę, in qua nil
continetur Sacris Catolicę fidei dogmatibus ad-
uersum, aut bonis moribus noxium. Ita sentio
Granatae in Collegio D. Pauli Societatis I E S V
dic 17. Februarij anni 1661.

Petrus de Montenegro
Societatis Iesu.

LL

NOS El Doctor Don Geronimo^o
 de Prado Veraſtegui, Canoni-
 go de la Santa Ygleſia Metro-
 politana de eſta Ciudad de Granada,
 Prouiſor, Iuez, Oficial, y Vicario Ge-
 neral en ella, y ſu Arçobispado, por el
 Illuſtriſſimo, y Reuerendiſſimo ſeñor
 don Joſeph de Argaiz mi ſeñor, Arçob-
 iſpo de dicha Ciudad, del Conſejo de
 ſu Mageſtad, &c. Damos licencia para
 que ſe pueda imprimir, é imprima la
 queſtion Eſcoláſtica: Vtrum Beautiſſi-
 ma Virgo toto vitæ ſuæ tempore conti-
 nuò meruerit, & obtinuerit augmen-
 tum Gratia, tam bonis operibus ſuis,
 quam ex opere operato? Por el Reue-
 rendo Padre Fr. Blas de San Iuan Bap-
 tiſta, Prior del Convento de Religioſos
 Carmelitas Defcalços de la Ciudad de
 Velez, que es la contenida en la apro-
 uacion antecedente, del Padre Pedro
 de Montenegro, de la Compañia de

Iesus de esta Ciudad. Dada en Gra-
nada en diez y siete de Febrero de mil
y seyscientos y sesenta y vn años.

Dr. D. Hieronimus de Prado.

Vera Stegui.

Por mandado del señor Prouisor.

Juan Bernardo. N.

R. P. Fr. **BLASSII ASANCTO**
Ioanne Baptista Prioris Conuentus Fratrum
Discalceatorum Carmelitarum in
vrbe Sexitana.

D. DOMINO PETRO CLAVERO,
 sanguinis nobilitate condecorato, Sanctæ In-
 quisiſitionis in vrbe Sexitana digniſſimo Comiſ-
 ſario, Doctiſſimo Iuriſconſulto, Parochialis
 Eccleſiæ S. Ioannis Baptiſtæ honori-
 fico Beneficiato.

PAUPERVM PATRI, UIDVARVM
deſenſori, & dereliſtorum
Tutelari.

ECce ad imperium tuum prodit iam noſ-
 trum opuſculum. Et ſicut *Deus dixit: De*
tenebris lucem ſplendescere; ita & tu iuſiſti
 hanc lucubrationem, de tenebris prodire noc-
 turnis. Occupationibus enim diurnis, & varijs
 moleſtiarum officij impedimentis detentus die,
 & diu, totum opus lucubratio eſt, quia ad lucem
 lucernæ nocte elaboratum fuit. Vtinam benè
 elaboratum ſit! Timeo enim nē econtrario ſit
 benè tantummodo laborioſum, *hiſpanè, traba-*
xoſo.

2. Corinth.
 4.6.

*xoso. Vtinam non accidat, vt dicitur, quod no-
cete fit, die defectuosum deprehenditur; vel vt
disparie dicitur. Loque de machese haz e, de dia
separeco. Et ideo rogo tuam dignationem, vt cla-
ra luce ingenij tui examinetur opusculum, vt
mea paruitas scientiæ in asequenda veritate pos-
sit alieno iuuari, tuo beneficio iuuari. De Gratia
tractat, vtinam illam inueniat! De merito agit,
vtinam non immerito prodeat! De cōtinuatio-
ne meriti virginalis disputat, vtinam opus sine
labe sit! De continua gratiæ acquisitione disserit,
vtinam duret! Et sicut durauit labor per noctes,
permaneat elaboratum in dies. Primum enim
huius materiæ minimū meum opusculum citō
defecit: quæ citō enim nascuntur, cito pereunt.
Sit, & è contra verum vale nunc, & in æternum
vivas.*

Tuus additissimus seruus.

Fr. Blasius à S. Joanne Baptista.

EPIS.

EPISTOLA.

*IN LAUDEM REVEREN-
dissimi P. Fr. Blasij a Sancto Ioanne
Baptista Prioris dignissimi, in suo Ca-
nobio Menouensi Discalceatorum Car-
melitarum.*

PRO OPERE, QVOD SCRIPSIT
de plenitudine Gratiae Virginis **MARIAE**,
orta occasione scribendi, ex controuersia
priuata.

PER DOCTOREM D. PETRVM
*Clauero, Aduocatum Regalium Consi-
liorum, & Sanctae Inquisitionis. Benefi-
cium Ecclesiae Sancti Iohnis eiusdem
Ciuitatis, & in ea, & suo territorio,
Commissarium Sancti Offitij.*

O Bone, natura, Deus, o Bona bonitas, quam incom-
prehensibilia tua indicia! Quae inscrutabiles viz
tue! Ex infimis, fortia eligis, ex paruis, magna dedu-
cis, ex nihilo multa operaris, ex me infimo, paruo, nihilo, oc-
casionem; aniam Blasio tribuisti, vt fortia, magna, multa, de
MARIAE Gratiae plenitudine, in medium proferret. De Gra-
tia, gratis, gratiose loquendo, scripta vocabulo adaequauit,
inherendo Casiodori sententiae: *Sumpsisti nomen ex meritis,*
*assedi, vt semper lateris veritate vocabuli; nam cum omnis ap-
pellatio ad declarandas res videatur impedita, nimis absurdum*
est, portare nomen alienum, & aliud dici, quam possit in mori-
bus

*Casiodor. li. 8. variar.
epistolar. 18. ibi.*

bus inueniri. Legi, iterum legi, & enucleationem de Gratia
MARIAE plenitudine, quam scripsisti per legi, utinam flores,
grana, ex tam fertili, ac ameno prato, legerem. In tanto opere
peragendo, abscondita Sacra pagine loca ad inuestisti, colla-
rationes Patrum scrutatus, Conciliorum Decreta rimatus, col-
locatione uocum, & metodo, Thomam, Hieronymum pro-
funditate, Augustinum facilitate, & claritate, dulcedine Ber-
nardum imitatus. Quid nunc auersarij? Quid garrulabunt? Ta-
ceant omnes, digito labella compefcant, tacer nunc noster
Hieronymus, tantum in Thoma, in Bernardo, in Augustino,
tu, ut Augustinus, loqueris. Ignoro, quibus praconijs, ex pra-
cordio, te efferam, quia, quam gratiam Caeli capere non po-
terat, quasi tuo ingenio comprehendisti. Quolibet uox, ex
tuo scripto, unum miraculum, quolibet syllaba, spatiosa ferti-
litatis sylua, quodlibet punctum, prodigiosum Oraculum.
Quot litterae scriptae, tot sententiae prolatae. Quid amplius?
Nescio. Solum unum me scire fateor. Nullam laudem, tuo ope-
*ri sufficientem iudicari. Dicam cum Ennodio: *Supernuacaneis**
ad beneficia laborat impendijs, qui solem certat facibus adiuna-
re. Gratia plenitudo adiectione non indiget, nec illa requirit
commendationis augmenta. O Blasij, tuo Cenobio prior, ior
ingenio, scientia non secundus, Discalceatorum Carmelitaru
decus, charitate feruidus, sanctitate venerabilis, doctitate
amabilis, claritate intelligibilis, profunditate sententiosus,
prosequere; eruditos erudite, cum eruditione doce, ignaros
illumina. Accipe meam uoluntatem, animi desiderium, ne de-
spicias; non quod dico, sed quod dicere desidero, scrutare, ut
desint uires, tamen est laudanda uoluntas; non sufficienti desi-
derio uires, praesertim inter tot, tantaque curas dispersatus.
Vale.

Ennod. ad Faustum,
lib. 3. epistolae.

Tuus ex Affe.

Doctor D. Petrus Clauero.

Cen-

*Censura del M. R. P. Fr. Christoual Rodri-
guez, Guardian del Real Conuento del
Seraphico Padre San Francisco de la Ob-
servancia en la Ciudad de Velez, Malaga.*

MVY REVERENDO P. PRIOR.

R Emito à V. P. la question, que con todo
cuydado è visto cõ assistècia del P. Le-
ctor, advirtiendo en ella vna erudicion cõ es-
tilo graue, y singular inteligencia de los San-
tos Padres, con replicas de tanto ingenio, q̃ si
bien para todos es dulce suspension el tratado,
mueue à confussion lo peregrino de su doctri-
na à los que en estudiosos desvelos no hallarõ
el mineral de tan soberano tesoro: *Victum me
experior, et nouitate confundor*, dixo Dioge-
nes el Cinico, en aplauso de la doctrina de vn
su amigo. Y si la presente por perfecta admiro,
por Celestial reconozco: *Quia omne donum
perfectum de sursum est*. Apoyando mi afecto
ser de Maria Santissima la obra, pues, si como
Augustino la llama, es Cielo (sin lisonja en el
sentir) de los Cielos esta materia que V. P. nos
da, siendo breuiario de tantas, como en clausu-
las breues encierran periodos de notables ad-
vertècias, y soluciones genuinas, que à el mas
opuesto à la conclusion, huyendo obscurida-
des haràn venir à gozar de fuente tã caudalo-

la fraudales de doctrina cō fecundidad de agudezas, q̄ sin violencia diuertèn, y sin cuydado suauizan. No dilato elogios, pues siempre serã cortos à vista de tã grandes meritos: *Turpius est frigidè; Et exiguè quenquã laudare* (dixo Fauorino) *quam insectanter, Et grauiter vituperare.* Sea, pues, Coronista la fama, q̄ en su duracion escriua lo que à tanta obra se deue; y sean de mi silencio admitida. escusa las estrechas margenes de vna carta, como tãbien Sidorio me instruye: *Et ego non historiam, sed epistolam efficereturam.* Sirua à mi consuelo la cifra de todas quantas pue dè dezirse alabãcas, hallãdo à quella en el Autor q̄ tan digno destas se halla merecedor; y si V. P. de las merece: *Omnia dixi, cū virū dixi.* (siguo à Plinio) Y suplico à V. P. no escuse darnos à todos el gusto, q̄ con sus lucidos empleos recibimos, cōtinuando en sus gloriosas ocupaciones loores a el Carmelo cō doctrina q̄ todos esperamos: *Frequēta caritū amici auscultant te.* Si èdo motiuo à nueuo empleo el premio q̄ a V. P. pue de asegurarse cō los meritos de su question: *Qui elucidunt me vitā, et enā habebunt.* Dios guarde à V. P. cō la salud, y aumētos q̄ se merece. Sea

zera lo è sup. asinuno gencibulol y, eal bõri
-almuol *Fr. Christiano Rodriguez.*

7

*Censura R. P. Fr. Antonij Diaz Artium
Lectoris, in suo Regali Conuentu Sancti
Francisci de Observantia Urbis Sexitane.*

YERARCHA DIGNISSIME.

AVthorē te operis (cuius ne? De Beatæ MARIÆ me-
riti, Gratięque augmenti quęstione) non possum non
venerari Magistrum ingenium omni laude celebra-
dum, ornamentum Carmeli, litteraturę præfulgidam stellam,
atque etiam Ecclesię ipsius sydus vnde quaque mirabiliter
collucens. Lucem à tenebris diuisam (melius) solem te aspicio
omnes celestibus irradiantem doctrinę radijs, à caliginoso
opinionis aduersę turbine mira disciplinę extrahentem dul-
cedine. Canebat Poëta.

Etiam mygdonijs elata cabilibus alto.

Impulcrat Cælo gelidas, aurora tenebras

Sole rubens, &c.

Resplēdes veluti clara intersydera Phœb⁹.

Es vtique Sol coruscans, quia Solis ad instar per omnium spe-
ctantium fruges de tui ingenij acimine sphaeras radios tuę do-
ctrinę, scientiarumque fluentia effundis vbertim. Vtinam viã
sternat præsens de Virgine crescat alijs doctissimis lucu-
brationibus, vt in communem à multisque exoptatam lucem
prodeant: crescat in fluminis fons iste parous (volumine dun-
taxat attento.)

Incipe doctę Pater doctrinę effūde liquorē.

Vide quid dignitatis acceperis in elucidatione MARIÆ, di-
cam cum Theodorico, *et inter tot eloquentes viros sis dicen-
dus primarius, quos etiam nos profitemur esse reuerendos: hæc
ille; jasi ego in opere à te elaborato quid non singulare video,
quod mentem Theoderici non exhauriat? Nec iota vnum; de-
ctrinam stabilitate firmatam, & claritate vernantem miror; in-
gna.*

Theodicus.

*S. Basil. Mag. in Epist.
fol. ad Meletium.*

enucleandis D. Thomæ placitis, & aliorum Patrum dictis omnia verba dexteritatem cum ingenuitate præferunt. Totum pereunt libellum; finitæ legi, dolore circumvallatas; anxiatus vocitabat prosecutionis affectus, o desiderium infaciabile! Mihi accidit, quod & Basilio in Epistola Meletij *Quando epistolam tuam* (aiebat Magnus) *in manus sumimus; primum qua sit mensura inspiciamus, illamque tantum diligimus, quantum versuum multitudine abundat.* Et subdit: *Vbi verò fini epistolæ appropinquare cepimus, dolemus.* O felix Sanctimonæ ærariū Religio Sacra, quæ tale litteratorum æmporium, & filium in lucem prodijisti, o digna proles! Tabescat lingua, quia brevis celamus, o iniuria! Plurima seges, prohi dolor! Proclamet Cicærus doctissimorum virorum quantum præclaris litteris, tuæ scholasticis, tum positiuis sis bene emeritus, de te tam honorificè loquutus ille, quæ iustissimè admiratus exiit; sed his laudum tuarum limen non penetro, & fatius mihi erit emeritam lauream, aliaque inclyta, & notissima tua, quibus immortalè tibi gloriam comparasti, silentio venerari, nè dum tanti Parisiæ encomiæ ad astra vsque extollere concedo, potius illepidio sermone meo obruere, atque obscurare videat. Vale, & in æternum felix viue.

*R. P. vestrae humilis, & obsequentiissimus
alumnus.*

Er. Antonius Diaz.

Censu.

*Censura R. P. Frat. Iosephi Malacitani
Guardiani Religiosissimi Conuentus Ca-
pucinorum S. Francisci in Vrbe Sexitana.*

PRÆSVL AMPLISSIME.

Optimam in peracutissima materia, quam sublime dis-
ceptas, sedem obtinuisti; paratam à tuo solertissimo
ingenio, tuoque magno acumine, quemadmodum,
inter eruditiores reliquias non retardas floridam pompam.
Hinc est, vt insipida langueat, Clementis Alexandrini, senten-
tia; iudicijs expertem tuam in omnibus admirationem exci-
tantem, tam litteris, per pollitam tractationem reueriri. Tan-
dem tanti Patris existit digna, quem si linguam, & mentem,
vocem, & Spiritum clarorum Doctorum appellem, te offen-
dam, non illos. Sat est; iam non me dubitationis æstus absor-
bet; namque si Alexandrius resculpsit, *nullam esse materiam,
tambonà fortunatam, cui non censuratur.* Ipsissimam scoma
vibro, cuius retorqueo sententiam; obsequiosi viri pace. Nec
temperant à misterio, dum aditum patefecit, vt vestigal à
proprio disio tribueretur. Hac de causa ei reluctor. Namque
veritas non apparet, si ab illo tuum scriptum, o Carmeli de-
cor; non discreparet. In cuius oppositione aliarum aduersita-
tum indemne sedet, ac vt breue encomium non vendicaret,
iuxta Augustini proverbium: *Victoria sine contrario, breuis est
laus.* De hoc nomine gloriatur; itaque; quo admodum videri
expectat digito Cælū tangit, quid iam si veritati illud affingē-
do hyperbolice artes, pro apicibus reputabuntor. Certi dicā:
*Mirantur docti, docta quod discutis arte;
In dubiis quidquid promerere quis valeat.*

Alexandrinus.

Augustinus.

At si, vt à tam præclaro ingenio educum, est huic subtilissi-
mæ materiei, omnium gratiarum plenitudo; itidem dicam, in
eius medula fixus, magis pulchrescere, à quo regitur obice-
tum. Adest Theodoricus, & vnus rei facies de adita venusta-
te pulchrescit, est enim de Beatissima MARIAE Gratia, ma-
gis ei condecoratur gratia, est de Genitricis diuina merito,
magis.

Aristoteles

magis abundat merito. Sic vndique fores aperiantur; ut gratulentor, de iure ingeniosi partus, non abest. Stagiritica: *Ita debetur laus* (scilicet tanto viro) *ut non, qui eam celebraverit benignus existimetur, sed qui tacuerit malignus.* In illo, etæ licet

Trochæius.

teræ radiant, in illo tua verba luceor, in illo etiam tuæ sententia splendent, in illo denique adest, quod Trochæius ce cinit:

Sydonius.

Esa mentis, fax, claritas; ob hoc nimis ferueo ad illud. Inueni, enim, quod multo verius, quam de Remigio, dictata à Sydonio verba existimari possunt: *Fides in testimonijs, virtus in argumentis, Pondus in sensibus, Flumen in verbis, Fulmen in clausulis.* Materia denique eximia prorsus. Deiparæque mellificatis triumphis florens, quis ambigat à tanta Domina coronari: *Qui elucidant me (ait) vitam aternam habebunt.* Et interim.

Sitq; tui rumor varias dispersus in oras

Orbis, claudetur non, nisi cardinibus.

Astq; erit hic codex monimētum grāde laboris.

Fida comes, cui? laus tibi sēper erit. Vale.

Er. Iosephus Malacitanus.

Ad

9
Ad Serenissimam Angelorum
Reginam.

Sedium Cælestium recuperatricem, to-
tius Cælestis Curiaë lætitiã, totius hu-
mani generis honorem, totius Orbis gloriã,
totius mundi decorem, Sæculorum negotiũ,
Sæculi reformationem, Peccatorũ refugiũ,
Delinquentium assyllum, Perichitantium re-
medium, Misericordiæ venam, Indulgentiæ
fomitẽ, Benignitatis fomentum, Diuinæ
humanitatis Otuscinam, Infinitæ pietatis alas,
Gratiæ aquæductum, Gratiarum abyssum,
Sanctificationis Fontem, vitæ Fluvium,
Collegium sanctitatis.

Ad Dignissimam, & Gloriosissimam Dei Matrem

DEDICATIO.

HOC, quod scripsi Opusculum, Serenissima Virgo,
cuius tam parvum sit, non tibi debebatur, *Cui fecit
magna, qui potens est, & adhuc deber in fuita Di-
vina Maiestas, vt eleganter, & verissimè dicebat*
Methodius: *Debitorẽ illam habes, qui omnibus mutuatur,*
Deo enim vniversi debemus, tibi autem, etiam ille debet. Imò
possumus securè dicere, quòd nunquam satis soluet: cum vs-

Lucæ 1. 49.

Methodius. Paris.

que in æternum debeat Matrem honorare, qui præcepit semper venerari parentes.

*Bernard. serm. aqua
dubi.*

*Damasce. Orat. a. de
assumpt.*

*Bonauent. in Opuscul.
de laudibus Virginis.*

*Epipha. Orat. de laud.
Virginis.*

*Anselm. de Excellent.
Virg. cap. 3. & 8.*

*Bonauent. in speculo
Maria. cap. 5.*

*Petrus Cellens. l. de
panibus.*

*Bernard. serm. 4. de
assumpt.*

Sed cum omnia, siue parua, siue magna, Deo omnium auctori debeantur offerri, & præcipue, quæ ad Gratiã pertinent, audire debeam Bernardum: *Quidquid illud est, quod offerre Deo paras, Maria commensare memento, ut eodem aluo ad largitorem gratiæ Gratiã reddeat, quo fluxit.* Quid enim? Quia opusculam parua Nauicula est, timeret ingredi Gratiã abyssum? Vt te appellauit Damascenus: *Nam sicut in mari aquarum, ita in Maria sunt congregationes Gratiarum.* Vt dicebat Bonauentura. Vnde si aliquid habet Gratiæ, inde attrahit, & si aliquid desiderat, inde haurit. Ad locum ergo, vnde exierunt flumina gratiæ reuertantur.

Sed adhuc mirum est, quod cum tam parue quantitatis sit, trahat de Gratiã Virginis, quæ est immensa, vt dicebat Epiphanius: & iterum mirum est, quod cum nulla eloquentia ornatum sit, loqui audeat de illa, cuius ineffabilis est. & stupenda omni seculo Gratiã. *Immensitatem quippè Gratiã tuã considerare incipienti, & sensus deficit, & lingua fatiscit.* Vt dicebat Anselmus.

Quid igitur? impossibile, & inintelligibile videmur aggredi. Cum postquam Gratiã plenam testimonio Angeli confirmatur, adhuc gratiam inuenisse intendimus adstruere; cum Immensa quippè fuit Gratiã, quæ ipsa fuit plena. Vt dicebat Bonauentura.

Sed nos non agimus de magnitudine Gratiæ virginalis. Hoc enim inintelligibile nobis est. Sicut enim terra extra Paradisum, non potest totum Paradisi fontem sustinere, & ideo diuisus est, ita similiter Gratiã Virginis; *Quia semel collecta Gratiã plenitudo, nullatenus creaturæ humane capacitã potest apprehendi, in quatuor capita dicitur diuidi. Priuilegio tamen Filij sui supra totius creaturæ meritum, Mater Dei tota Deitatis Gratiã est superflua. Quatuor, igitur, sunt capita, vnus, & indiuisibilis gratiã.* Vt dicebat Petrus Cellensis.

Agimus, igitur, de tempore, quo Gratiã meruisti; nam quanta sit Gratiã, quam vnico instanti meruisti, nullus potest explicare toto tempore, neque tota æternitate.

Neque de magnitudine meritorum agimus, sed de tempore merendi; nam si ineffabilis est Gratiã, quam meruisti, ineffabile etiam vocat Bernardus; *Priuilegium meritorum.*

Itaque

Itaque qualecumque Opusculum scriptum sit, tibi necessarium erat debitum; cum propter te omnis Scriptura facta sit. Ut dicebat melliflue Bernardus. Et ego dicerem, quod cum agar de Gratia, recurrit, ut corrigatur ad librum, & exemplar originum Gratia, quod manu Dei sine nota peccati originaliter compositus est. Ut optabat Iob: *Quis mihi tribuat, ut desiderium meum audiat omnipotens, & librum scribat ipse.* Verbum enim eteroum, tempore Gratia in hoc libro typis mandatum est. Cum enim sit *Figura substantia Patris, vel carae hinc substantia eius.* Ut transferebat Montanus. *Hae scriptura tam pulchra, in quo libro, in qua papyro scripta est? Utique in pergamento Virgineo purissimo sine nota, & nullo peccati.* Ut dicebat S. Thomas à Villanova. Quae optima videbatur metaphora. Nam ut dicebat Theodorus Anciranus: *Et tuum quoque verbum quadam mentis proles est, & postquam verbum istud, quod mens tua peperit, elementis, & litteris volueris exprimere, & in charta iformare, manus litteras describis, & certa quadam ratione verbum tuum per manus denuo iusteris.*

Et ego iterum mente voluebam, quod etsi de nullo, quod ad tuam pertineat Serenissimam Maiestatem, dignè tractare nostra paruitas possit, ut perspicuum est, & liquidò constat, sed adhuc tua immensa Clementia pusillitatem nostram non debet abijcere, neque de tua Gratia pro nostro captu despicias scriptum libellum, quæ dignata est delere libros nostri peccati. Ut dicebat Geomechra:

*Salus qua delcuisisti mille scriptos demoni libros,
Spongia tanquam rorida nostra malitia.*

Veinam aliquid, quod oculis tuis placeat, elaborauerit vilissimum mancipium tuum! Quod cum tam multis offenderit, & displicuerit operibus; nunc optat, ut placeat, & placeat saltè opusculis. Cui tempus merendi, obtinendi, & Gratiam augendi retribuere digneris. *Ad hoc enim Maria à Deo facta est, ut Gratiâ impetret toti mundo.* Ut dicebat Richardus à Sancto Laurentio. Et hoc pergebat meum studium, audiui enim Bernardum dicentem: *Studeamus per eam venire in Gratiâ ipsius, qui per eam in nostram miseriam venit. Per te, igitur, accessum habemus ad Filium, O Benedicta Inuentrix*

Idem. ser. 3. sup. Salus Regina.

Iob. 31.

Ad Hebræos. 1. Monent. ibi.

Thomas à Villanova. conc. 1. Natiuitat. Anciranus. Homil. d. Natiuit. Saluatoris.

Geomechra:

Richard. lib. 7. de laudib. Virg. Bernard. ser. 2. de aduentu.

Gratia. Quod ipsa prestare digneris per eundem Filium, qui est fons Gratia; & vivit in sacula.

Villissimum mancipium tuum ob indignitatem, non solum, ut Publicanus, qui à longe stans, non vult oculos ad Cælum, quod habitas levare, sed iacens prostratus, non audeat, sed tremet oculos ad terram, quam calcasti aperire.

**Fr. Blasius à Sancto Ioanne Baptista
Prior.**

Ope-

Operis partitio.

IN Qua quaestione, vt maiorem claritatē cum distinctione consequamur, & vobis lectoris labor possit aliquando commodius interrumpi, & à fatigatione aliquantulum diuersione respirare.

Præsentem tractatum in quatuor distinguimus partes.

In 1. aliqua præsupponuntur, aut necessaria, aut ad resolutionem difficultatis, & veritatis indagacionem vtilia.

In 2. parte, resoluitur quaestio per conclusiones, authoritates, & fundamenta, & rationes.

In 3. parte, contrariæ sententiæ argumenta proponuntur, & dissoluntur. Et non omnia simul proponuntur, sed cuiuslibet argumento, statim subinfertur solutio, vt lector, nec laboret memoria, nec distrahatur reuolutione foliorum.

In 4. tamen parte, agitur contra quandam singula rem viam cuiusdam Theologi, qui conuictus rationibus ad cōcedendum Beatæ Virgini meritum, absque ratione negat illi

præ-

præmium, afferendo; omnem Gratiã illi a principio collatã, ex præuisis meritis.

Declaratio tituli Quæstionis.

1. Ante omnia declarandus est titulus, nè accidat mihi, quod Caietano, qui in ex positione D. Thomæ frequenter repetit; *Titulus est clarus.* Cum aliquando titulus illi clarus, aliquibus sit obscurus.

Procedit, igitur difficultas, non de merito, sed de cõtinuatione illius: nullus enim vocauit in dubium, vtrum Beatissima virgo meruerit aliquando, sed vtrum semper meruerit, & obtinuerit augmentum gratiæ, scilicet à principio vitæ, vsque ad mortem. Aliquibus enim visum fuit, quod mereri desierit à tempore Incarnationis Verbi, quando ex testimonio Gabrielis Archangeli, iam peruenerat ad gratiæ plenitudinem, quod idem videtur, ac peruenisse ad gratiæ consumationem. Ac proinde Angelus salutando eam, Gratia plenam, excitauit quæstionis motiuum.

2. Et consultò in titulo dicitur, nõ solum vtrum meruerit, sed etiam, vtrum obtinuerit Gratia augmentum? Et non est quæstio antiqua,

qua, sed noua. Antiquitus enim disputabant Theologi, vtrum augmentum gratiæ, quod meretur actibus remissis, conferatur statim, an post huius vitæ cursum, vel quando eliciuntur actus Charitatis feruentiores, quod controuertunt Theologi cum S. Thoma. Sed quæstio nouissima est excitata ab aliquibus his diebus, qui dicunt: Virginem à principio vitæ, vel saltem ab Incarnatione Verbi, obtinuisse omnem gratiæ possibilem plenitudinem ex præuisis meritis ipsius, quam gratiæ plenitudinem, postea toto vitæ de cursu actibus proprijs merebatur. Et sic dicunt, quod merebatur, & non obtinebat augmentum per partes, quia iam possidebat totam plenitudinem, ex præuisis meritis collatam à principio.

*D. Thom. 2. 2.
q. 24. a. 4.*

3. Et consulto denique additur in titulo: Vtrum B. Virgo, non solum ex operibus bonis meruerit, & consequuta sit augmentum gratiæ, sed etiam vtrum idem euenerit ex opere operato, scilicet ex receptione, & vssu Sacramentorum, quæ per se causant Gratiam, & augmentum illius. Quidam enim Theologi his diebus dicunt, vel non recepisse Beata Virgo Sacramenta, vel cum illis, nullatenus recepisse Gratiam, ex eo quod illis

ad.

ad hoc non indigebat. Hæc, & alia similia
dicta excitauerunt motiuū huius questionis.

§. 1.

Quid significet Gratia?

Et quid significet Gratia, in primis explicandum erit, ne in equiuoco contingat laborare.

4 Gratia, igitur, apud Latinos sumitur pro eo, quod gratis datur. Et ideò primum, & præcipuum significatum, est donum gratis collatum.

5 Hinc Gratia extenditur ad significandum amorem; nam cum primum donum amor sit, & radix omnium donorum, quæ gratis dantur; ideò gratia solet significare amorem, & amicitiam, quæ in amore fundatur; ut videre est, in illis verbis Genesiss: *Inueniam Gratiam in cōspectu tuo.* Et alibi sæpè.

Geness. 30.

6 Itè quia amor, & donum gratis collatum, redamationem, & gratitudinem iure exposcunt; ideò *Gratitudo; Gratiarum actio dicta est* id est, gratia pro gratia data. Unde est illud 2. Regum. *Ego reddam gratiam.*

2. Reg. 2. 6.

Et

7. Et has tres gratiæ acceptiones comprehendit D. Thomas dum dixit: tripliciter gratia accipi consuevit, vno modo, pro dilectione alicuius. Secundo, pro aliquo dono gratis dato. Tertio, pro re compensatione beneficij gratis dati.

8. Et ideò, quia corporis, & animæ doctes amorem consiliare solent, ideò quandoque gratiæ nuncupari consuetum est; vt oris pulchritudo, & affabilitas; & ita intelligitur illud Psalmi: *Diffusa est gratia in labijs tuis.*

9. Ex his autem omnibus acceptionibus, solum primordialis gratiæ acceptio; quæ pro beneficio gratis collato supponit, ad presens pertinet institutum.

§. 2.

Quotuplex sit Gratia?

10. **C**um autem multiplex sit gratia, & omnium gratiarum plenitudinē B. Virgo sit adepta, vt probat D. Thomas opere pretium erit, prius explicare, quotuplex sit ista Gratia, vt liquido constet, de qua Gratia ortum sit dubium.

D

Pri-

D. Thom. 1. 2.
q. 110. à 1. corp.

Psalm. 44.

D. Thom. 3. p.
q. 27. à 5.

D. Thom. in 2.
sent. dist. 28. q. 1
a. 1.

Ioann. 3.

Ioann. 14. 16.

Ioann. 14. 23.

11 Primo igitur, diuisione analogâ diuiditur gratia in gratiam creatam, & in creatam. Vt docet D. Thomas.

Gratia increata, alia est æterna; vt prædestinatio; alia temporalis, hoc est, in tempore exhibita, vt missio personarum, vel mediante gratia vnionis personalis, quomodo datus est filius, iuxta illud: *Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret.* Vel mediante aliquo dono gratiæ iustificantis, quomodo datus est Spiritus Sanctus. Iuxta illud: *Alium Paraclitum dabit vobis.* Et omnes tres personæ diuinæ dantur ad inhabitandum in iustificato. Iuxta illud: *Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.*

Sed de his gratijs non agitur in præsentî. Gratia enim vnionis ad Incarnationem pertinet. Missio autem personarum, ad materiã de Trinitate spectat, vbi agitur de missionibus. Inhabitatio autem personarum est effectus gratiæ creatæ, qui ad materiam de iustificatione reducendus est.

12 Gratia creata latissimè accepta, diuiditur diuisione similiter analogâ, in gratiam naturalem, & supernaturalem.

Gratia naturalis est, quodlibet donum, aut beneficium ordinis naturalis, vt creatio, con-

ser-

seruatio, & alia dona naturæ, & auxilia generalia naturæ debita. Ex quibus donis, solum donum creationis concedebat Pelagius, esse gratiam. Ista autem acceptio gratiæ inusitata est apud Scripturam, & Patres. Quando enim loquuntur de gratia, intelligitur donum supernaturale excedens vires naturæ.

13 Gratia supernaturalis, est, quæ excedit vires naturæ, vel naturalia transcendit; & hæc gratia est propria huius præsentis quæstionis.

Si autem ista gratia datur virtute Sacramentorum, dicitur, & est gratia sacramentalis acquisita ex opere operato. Si autem datur virtute operis meritorij, dicitur acquisita ex opere operantis, licet semper sit infusa à Deo. Illa autem gratia, quæ communicanda erat per originem, si Adamus in illa per mansisset, dicitur gratia originalis. Quæ tria accidentalia sunt gratiæ, sicuti, & proprietates diuersæ, quæ istas diuersas vias consequuntur.

14 Primò igitur, diuiditur ista gratia supernaturalis, in habitualem, & actuaalem, quæ diuisio essentialis est, vt patebit.

15 Gratia habitualis diuiditur in gratiã gratis datam, & gratiam gratum facientem. Vt docet D. Thomas, quæ etiam diuisio essentialis est.

1. Corinth. 12.

Gratia gratis data est, quæ datur ad operan-
dum aliquid in utilitatem aliorum. Et est
multiplex. Et omnes numerate sunt ab Apo-
stolo, illis verbis: *Alij per spiritum datur ser-
mo sapientie, alij sermo scientie, alteri Fides,
alij Gratia sanctorum, alij operatio virtu-
tum, alij Prophetia, alij discretio spirituum,
alij generalium linguarum, alij interpretatio ser-
monum.* Que sunt novem gratiæ, de quarum
sufficienti divisione tractat D. Thomas, &
quod distinguantur à gratia gratum faciente
manifestum est.

D. Thom. 1. 2. quest.
111. a. 4

16. Gratia gratum faciens; est quadam
qualitas supernaturalis infusa, quæ est for-
ma iustificationis creature rationalis, per
quam participat naturam divinam. Quæ
definitio desumpta est ex expressa doctrina
D. Petri Apostoli, & ex definitionibus Con-
cilij Tridentini, & ex doctrina D. Thomæ hu-
ius autem entis supernaturalitas, & quomo-
do possit esse participatio Divinæ naturæ;
prolixam requirebat disputationem. Et extra
rem esse illam in præsentia agitare.

2. Petri, cap. 1.
Trident sess. 6. c. 11.
D. Thom. 1. 2. quest.
110. a. 2

17 Ad istam autem gratiam habitualem
reducuntur omnes virtutes infusæ, & dona
Spiritus Sancti, quæ omnia dimanant a gra-
tia habituali, tanquam passiones ab essentia,
vt docet, D. Thomas.

D. Thom. 1. 2. quest.
110. a. 4 ad 10

Gra-

18 Gratia autem habitualis iustificans diuiditur in gratiā inceptam, & gratiam consumatam, seu in gratiam viæ, & gratiam patriæ. Et de his loquitur Apostolus, cum dixit ad Corinthios: *Vt quemadmodum cepit, ita, & perficiat in vobis etiam gratiam istam.* Quæ diuisio est accidentalis. Substantialiter enim, aut essentialiter eadem est gratia viæ, & gratia patriæ, & ita intelligēdus est D. Thomas quando docet, quod gratia viæ est via ad gratiam consumatam, quæ est vita æterna.

2. Corinib. 3. 6.

D. Thom. 1. 2. quæst. 109. a. 5. & q. 114. a. 8. ad 3.

19 Rursus, ista gratia habitualis sub diuiditur in gratiam finitam, & infinitam. Licet enim gratia habitualis, vt dictum est, sit quædam qualitas, ac proinde finita inesse qualitatis; tamen inesse gratiæ, aut in ratione gratificandi, potest esse infinita ratione subiecti. Quod accidit solummodò in Christo Domino, vt probat D. Thomas. In reliquis autem hominibus, & Angelis semper gratia est finita.

D. Thom. 3. p. q. 72. a. 11.

20 Rursus, diuiditur ista gratia habitualis in gratiam capitis, & gratiam membrorum eius, quæ membra ab illo capite gratiam participant meritorie, & physice. Christus enim Dominus est caput Ecclesiæ influens in omnes fideles vitam gratiæ. *Deus, enim Pater,*

ter,

Ad Epheſ. 1. 6. 22.
¶ 23.

Ioann. 1. 16. ¶ 17.

D. Thom. 1. 2. quæſt.
111. a. 2. corp.

ter, ut inquit Apoſtolus, gratificauit nos in dilecto filio ſuo. Ipſum dedit caput ſuper omnem Eccleſiam, quæ eſt corpus ipſius, & plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimpletur. De plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiã pro gratia, quia lex per Moïſem data eſt, gratia, & veritas per Ieſum Chriſtum facta eſt.

21 Iſta gratia habitualis appellatur à D. Thoma: Operans, & cooperans, illis verbis: *Quatenus animam ſanat, vel viuificat, ſue gratiam Deo facit, dicitur gratia operans: in quantum verò eſt principium operis meritorij, quod ex libero arbitrio procedit, dicitur cooperans.*

22 Gratia autem actualis, alia eſt externa, alia interna. Gratia actualis interna, eſt quoddam auxilium ſupernaturale, quod conſiſtit in aliqua motione diuina, ſeu qualitate tranſeunte impreſſa iſtis potentijs immediate à Deo. Et de hac gratia loquitur Apoſtolus, cum dixit ad Hebræos: *Gratiam inueniamus in auxilio opportuno.* Quod auxilium eſt neceſſario prærequiſitum ad eliciendum actum Ordinis ſupernaturalis. De iſta enim gratia docent frequenter Patres, & Concilia, eſſe neceſſariam ad hoc, ut homo præparet ſe ad

ad gratiam, scilicet habitualem, obtinendā,
Et videatur D. Thomas, & D. Augustinus.

23 Gratia autem actualis interna, rursus
diuiditur, in gratiam operantem, & cooperā-
tem. Hanc autem diuisionem, in primis ab
Augustino accepi, cum dixit: *Vt ergo velli-
mus, sine nobis operatur, cum autē volumus,
& sic volumus, ut faciamus, nobis cū coope-
ratur, & cooperando perficit, quod operando
incipit.* Et Augustinus videtur hanc diuisionem
ab Apostolo accepisse, cum dixit: *Abun-
dantius omnibus laboraui, non ego autem sed
gratia Dei mecum.*

24 Gratia autem ista operans, alijs etiā
nominibus dicitur: gratia praueniens, exci-
tans, vocans, vnde dixit Apostolus: *Vocabit
per gratiam suam.* Sicut & gratia cooperans,
alijs nominibus dicitur: *Subsequens, & adiu-
uans,* quas varias appellationes a Cōcilio Tri-
dentino accepi, dum dixit: *Qui per peccata a
Deo auerſerant, per eius excitantem, atque
adiuantem gratiam ad conuertendum se ad
suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ
liberè assentiendo, & cooperando disponun-
tur.* Unde in Sacris litteris, cum dicitur: *Cō-
uerſe nos Domine ad te, & cōuertemur, Dei
nos gratia praueniri confitemur.*

Quod

*D. Thom. 1. 2. q. 109.
a. 6. & a. 9. & 10.
D. Aug. l. de corrept.
& grat. c. 11. & 12.*

*D. August. l. de Grat.
& liber. arbit. c. 17.*

1. Corin. 15. 10.

Ad Galat. 1. 15.

Trident. sess. 6. cap. 5

25 Quod autem hæc diuisiones gratiæ,
& varia nomina illius accidentales sint, et quod
idem in re sit gratia operans, & cooperans ex
vna parte, & gratia præueniens, & subsequens
ex alia; audi D. Thomam, qui paucis verbis cõ-
prehendit omnes supra positas gratiæ diuis-
siones, dicens: *Sicut gratia diuiditur in ope-
rantem, & cooperantem, secundum diuersos
effectus; ita etiam, in præuenientem, & subse-
quentem, qualitercunque gratia accipitur.
Sunt autem quinque effectus gratiæ in nobis:
quorum primus est, ut anima sanetur: secun-
dus, ut bonum vellit: tertius, ut bonum quod
vult, efficaciter operetur: quartus, ut in bono
perseueret: quintus, ut ad gloriã perueniat.
Et ideo gratia, secundum quod ea causat in no-
bis primum effectum, vocatur præueniens, re-
spectu secundi effectus, & prout causat in no-
bis secundum, vocatur subsequens, respectu
primi effectus. Et sicut unus effectus, est poste-
rior uno effectui, & prior alio, ita gratia po-
test dici præueniens, & subsequens, secundum
eundem effectum respectu diuersorum. Et hoc
est, quod Augustinus dicit, libro de natura,
& gratia: præuenit, ut sanemur, subsequi-
tur, ut sanati vegetemur: præuenit, ut voce-
mur, subsequitur, ut glorificemur.*

August. l. de natur. &
Grat. c. 32.

Gra-

26 Gratia autem actualis externa latissimam habet significationem: ad hanc enim reducuntur, consilia, suasiones, prædicationes, & alia motiua huiusmodi. Quod autem hæc, & similia sint auxilia gratiæ Dei, est expressa doctrina D. Augustini, sic dicentis: *Nimis enim occulta Dei gratia est, qua hominum mentes, quodammodo reuiuiscunt, ut possint à quibuslibet eius ministris, præcepta sanitatis audire. Quam gratiam commendat in Euangelio Dominus, dicens: Verba que ego loquutus sum uobis spiritus, & uita sūt.* Et ibidem explicans illud Psalmi. *Fulgura in pluuiam fecit.* Sic inquit: *De terroribus irrigauit. Quomodo de terroribus irrigauit? Quando enim minatur Deus per Prophetã, & per Apostolum, & times; nonne coruscatio terruit te? Sed cum pœnitendo corrigeris, & agnoscis hoc misericordia fieri, in pluuiam uertitur fulguris terror.*

August. in Psalmi. 87.

Psalm. 134. num. 7.

27 Rursus ista gratia actualis, tam interna, quam externa, diuiditur in sufficientem, & efficacem, quam diuisionem ab Augustino accepi, qui sic inquit: *Item ipsa adiutoria distinguenda sunt. Aliud est adiutorium sine quo aliquis non fit, & aliud est adiutorium, quo aliquid fit.*

Aug. l. de eccl. rep. & grat. cap. 12. & de præd. s. Sancti. cap. 16 & 17.

E

Gratia

28 Gratia sufficiens dicitur auxilium,
quod affert secum posse bonum operari, aut à
malo posse desistere. Dari autem talem gra-
tiam sufficiētem ad posse, & esse necessariam
constat ex illis verbis domini: *Quia sine me,
nihil potestis facere. Et nemo potest venire
ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.*
Hoc autem auxilio, & si homo possit operari,
non operabitur, vnde dixit Augustinus: *Hæc
prima est gratia, quæ data est primo Adam.
Possit ergo homo permanere si vellet: quia
non deerat adiutorium, per quod posset. Et
sine quo non posset perseveranter bonum tene-
re, quod vellet.* Auxilium itaque, aut gratia
sufficiēs, illud est, quo accipimus posse facere
bonum, non tamen de facto accipimus ip-
sum facere, & operari. Sicut, qui præberet in-
tellectum anime, non tamē daret intellectu-
nem ipsam actualem. Licet enim omnis po-
tentia sit ad agendum, non tamen omne auxi-
lium est ad agendum, quia non eodem con-
cursu datur potentia, & datur ipse actus, licet
potentia ordinetur ad actum. Et si ergo auxi-
lium sufficiens non det actu operari, non ideò
desinit esse sufficiens; quia dat omne, quod re-
quiritur ad posse, in quo sufficientia consistit.
Posse enim operari, non est ipsum operari. Cū
autem

Ioann. 15. 5.

Ioann. 6. 44.

August. 1. de corrept.
& grat. cap. 11.

autem ista gratia, aut auxilium nulli denegatur absolute loquendo, quia Deus non deficit in necessarijs, iuxta illud: *Quid ultra debui facere vinea mea, & non feci?* Propterea peccatum committitur, cum dato auxilio sufficienti, homo habeat omnia requisita ad posse operari, & pro innata libertate, & infirma voluntate non vult operari, iuxta illud: *Vocavi, & renuistis. Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti?* Vnde cum aliquando loca Sacrae Scripturae in peccatoribus videantur adstruere impossibilitatem ad bene operandum; in sano sensu explicanda sunt, non enim absolute, sed ex aliqua suppositione loquuntur. Vt videre est in illis verbis Ioannis Apostoli, qui dicit de obcecatis Phariseis: *Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaias: excacavit oculos eorum, & induravit cor eorum, ut non videant oculis, & non intelligant corde, & conuertantur, & sanem eos.* Hoc, inquam, & similia, non absolute intelligenda sunt: sicuti nunquam absolute tollitur auxilium sufficiens ad posse in hac vita. Licet enim Deus excæcet, & obduret, non dando malitiam, sed non largiendo gratiam, ut dicit Augustinus; adhuc in hac vi-

Isaie. 5. 4.

Proverb. 1. 24.

Math. 23. 37.

Ioann. 12. 39.

August. Epist. 105.

August. tract. 53. in
Ioann.

ta, nunquam tollitur absolutè posse operari,
aliàs non peccaret, si absolutè bonum non
posset operari, & a malo nullatenus posset ab-
stinere. Vnde dixit Augustinus, explicans ver-
ba Ioannis Apostoli allegata: *Non poterant
credere, quia nolebant.* Et ita intelligendus est,
& explicandus idem D. Augustinus, cum di-
xit de statu alicuius perditissimi peccatoris:
Per malum velle, per didi bonum posse. Si ta-
men aliquando cōtingeret occultissimo Dei
iudicio, quod homo absolutè in hac vita non
posset, tunc nō peccaret; vt dixit Augustinus
de Pharaone: *Nō fuisse inputatum Pharao-
ni ad culpam, quod non obtemperarit Deo;*
*quoniam obdurato corde obtemperare nō po-
terat.* Sed pergamus iam hinc, nam cum hæc
agitaret, dixit Augustinus: *Hic occurrit quæ-
stio de qua quidem, vt competenter aliquid
disputetur, & omnes eius latebrosissimi sinus
perscrutentur, & excutiātur, vt dignum est,
nec mearum virium esse arbitror, nec angus-
tiarum temporis, nec vestre capacitatis.*

August. in exposit.
Epist. ad Rom. c. 26.

August. citat. tract.
53. in Ioann.

29 Gratia autem efficax, est auxilium,
quod secum affert infallibiliter operationem
boni; nam influit in actum humanum, non
solum, vt operetur, sed vt libere exerceatur.
Itaque est illud, quo homo de facto accipit à
Deo

Deo ipsum facere, & operari bonum. Quod autē talis gratia, aut auxilium detur, est communis doctrina Theologorum, desumpta ab Augustino, illis verbis: *Primo itaque homini, qui in eo bono, quo factus fuerat rectus, acceperat posse non peccare, datum est adiutorium perseverantia, non quo fieret, ut perseveraret, sed sine quo per liberum arbitrium, perseverare non posset. Nunc verò Sanctis in regnum Dei per gratiam Dei predestinatis, non tantum tale adiutorium perseverantia datur, sed tale, ut perseverantia ipsa donetur. Non solum enim dixit: sine me nihil potestis facere, verum etiam: ego elegi vos, & posui vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Christo enim sic ponente, ut eant, & fructum afferant, & fructus eorum permaneat, quis audeat dicere, forsitan non manebit? Quomodo autem hæc efficacitas gratiæ cohaereat cum natura liberi arbitrij non est presentis instituti tractare; consule autem D. Augustinum, qui hanc difficillimam questionem sæpius agitavit.*

30 Rursus, ista gratia efficax dividitur in Ordinariam, & extraordinariam, seu miraculosam. Ordinaria, est vocatio cuiuslibet peccatoris. Extraordinaria, fuit vocatio, &

con-

August. l. de corrept. & grat. cap. 12. & de predest. Sanct. cap. 16 & 17. & lib. de Grat. Christ. cap. 14. & lib. de grat. & libero arbitrio. cap. 6. & lib. de dono perseverant. cap. 6. & 9.

August. l. 4. ad Bonifacium. c. 6. & 9. & lib. 1. de Grat. Christ. cap. 10. & 12. & l. de Grat. & libero arbit. & Epist. 25. & Epist. 27. & Epist. 189. & lib. de dono perseverant. cap. 13.

conuersio Pauli, aut Magdalenæ.

31 Rursus gratia efficax diuiditur, in efficacem respectu alicuius operis perficiendi, vel respectu totius vite in bonis operibus consumandæ. Quod autem sit gratia efficax necessaria ad singulos actus, est expressa doctrina D. Augustini. Quod autem sit gratia efficax necessaria ad cursum vitæ benè consumandum, patet, nam hoc est idem, quod donum perseverantiæ, quæ est singulare quoddam Dei donum, non omnibus commune, de quo tractat D. Augustinus. Et perseverantia est continuatio auxiliorum efficacium in homine iustificato, quibus extertè protegatur, & internè efficaciter inspiretur vsque ad mortem, vel assistentia ipsorum auxiliorum Dei in articulo mortis. Hæc autem gratia, nō omnibus datur, sicuti nō omnes prædestinati sunt, aut saluantur, in quo nullatenus potest inueniri personarū acceptio, sed inuestigabile, & inscrutabile iudicium Dei. De quo iterum disputat D. Augustinus.

32 Et notandum, quod aliquando ista gratia efficax videtur vocari sufficiens, vt videre est in illis verbis Domini ad Apostolum: *Sufficit tibi gratia mea.* Quod de gratia efficaci dictum est, in quantum habet sufficientem

August. Epistol. 106.

*Aug. l. 1. de dono perseverant. cap. 5. & 6.
& 7. & 9. & l. 2. c. 14
Et libr. 14. de civitat. Dei, capit. 27. & l. de corrupt. & grat. c. 12.
Et Epistol. 107. & 105.*

*August. l. 1. ad Bonif. cap. 20. & l. 2. cap. 5.
& l. 4. cap. 9. & l. de grat. & liber. arb. cap. 5. & 15. & 29. & l. de Grat. Christ. c. 14. & l. de prædest. Sanct. c. 3. & Epistol. 105. & lib. 22. de civit. Dei, c. 20. & l. 2. de peccat.*

tem efficacitatem ad vincendas effectiuè omnes tētationes, vt Paulus de facto non succumberet stimulo carnis.

33 Ex quibus omnibus iam vides, omnes ferè gratias sublimissimo modo in Beata Virgine esse inuentas. Solummodo enim caruit Gratia vnionis, & Gratia infinita, & Gratia capitis. Gratiam autem sufficientem non habuit, cum in illa semper fuerit efficacissima. Sed relictis alijs, de Gratia habituali gratum faciēte, quæ est forma iustificationis, in præsentī quæstione est difficultas.

(***)

*meritis, cap. 18. & 1.
de dono perseuer. cap.
8. 9. 12.*

2. Corinth. 12. 9.

1887
1888
1889

1890

1891
1892
1893

1894
1895
1896
1897
1898
1899

1900

1901

1902

I. PARS QUÆSTIONIS.

ALIQVA PRÆSUPPO-
nuntur, aut necessaria, aut ad re-
solutionem difficultatis, &
veritatis indagatio-
nem utilia.

PRIMO Supponendum est, Iustos in hac
vita posse mereri de condigno, & ob-
tinere augmentum gratiæ bonis suis
operibus, sicuti possunt augeri in iustitia, &
Sanctitate, cuius est forma Gratia habitualis,
vt docent Theologi cum Sancto Thoma. Hæc
propositio est de fide expressa in Concilio Tri-
dentino, cuius titulus est: *De accepta iustifi-*
cationis incremento. Vbi plura Sacræ Scrip-
turæ allegantur loca, præcipuè illud Appoca-
lypsis: *Qui Iustus est, iustificetur adhuc, &*
Sanctus, Sanctificetur adhuc. Et illud Eccle-
siastici: *Nè verearis, vsque ad mortem iusti-*
ficari. Cum autem iustificemur per gratiam,
vt dixit Apostolus: *Vt iustificati gratia ipsius.*
Et de finit Concilium Tridentinum: *Si quis*

*S. Thom. 2. 2. q. 114.
art. 8.*

Trident. sess. 6. c. 10.

Apocalyps. vltimo.

Ecclesiastic. 18.

Ad Titum. 3.

Trident. sess. 6. c. 11.

F

dixe-

dixerit, homines iustificari, vel sola imputatione iustitiae Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & charitate, qua in cordibus eorum per Spiritum Sanctum diffundatur, atque illis inheret, aut etiam gratia, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit. Inde est, quod augmentum iustitiae sit per augmentum gratiae habitualis, ad cuius augmentum exortat expresse B Apotolus Petrus dicens: Crescite verò in gratia. Vnde ex his, & alijs locis, sic determinat Concilium dicens: Si quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera, sed opera ipsa fructus solummodo, & signa esse iustificationis adeptae, non autem ipsius augenda causam; anathema sit. Quibus verbis destruere, atque damnare intendit Lutheranorum errorem, scilicet, quod omnes iusti sint aequaliter iusti per extrinsecam iustitiã Christi, & quod opera bona non sint meritoria augmenti gratiae, sed solum esse signa adeptae iustitiae per solam fidem, aut fiduciam certam de misericordia Dei, non imputatis peccata propter iustitiam Christi: de quo vide Dominicum Bañez.

Bañez in 2. 2. Sanct.
T born. quast. 24. a. 6.

2 Secundo supponendum est, magnum versari discrimen inter gratiam Christi Domini,

mini, & gratiam aliorum hominum, nō dum beatorum, quod gratia Christi Domini, cum sit infinita in genere gratiæ, non potest augeri, gratia autem aliorum hominum, qui nō dum ad beatitudinem peruenierunt, cum sit finita, potest augeri in infinitum. Audi D. Thomam differentem de Charitate (& idem est de gratia; nisi velis cum aliquibus, gratiam & charitatem esse idem) qui sic inquirit: *Utrum Charitas augeatur in infinitum?* Et sic respondit. *Respondeo dicendum, quod terminus augmento alicuius forme potest præfigi tripliciter; uno modo, ex ratione ipsius forme, que habet terminatam mensuram, ad quam, cum peruentum fuerit, non potest ultra procedi in forma: alio modo, ex parte agentis, cuius virtus non se extendit ad ulterius augendam formam in subiecto: tertio, ex parte subiecti, quod non est capax ulterioris perfectionis. Nullo autem istorum modorū imponitur terminus augmento Charitatis in statu via. Ipsa enim Charitas secundum rationem propriam speciei, terminum augmenti non habet; est enim participatio quadam infinita charitatis, que est Spiritus Sæctus. Similiter etiam causa agens charitatē, est infinita virtutis, scilicet, Deus. Similiter etiam ex parte subiecti, terminus*

D. Thomæ 2. 2. quæst. 24. a. 7. & 1. 2. q. 114. art. 8. eodem modo loquitur de augmento gratiæ.

Gratiam, & charitatem esse idem, sentiunt, Mag. st. in 2. d. st. 26. & ibi Durand. Aureolus. Richardus. Gabriel, & ceteri Nominal. Bellarm. l. 1. de grat. & libero arbitrio, cap. 6. & 7. Vega in Trident. l. 7. c. 25. & Vazq. reputat probabile 1. 2. quæst. 110 disput. 193. cap. 3.

55
huic augmento præfigi non potest, quia semper charitate crescente, super excrescit habilitas ad ulterius augmentum. Unde relinquatur, quod charitatis augmento nullus terminus præfigatur in hac vita.

Et ad primum dicendum, quod augmentum charitatis est ad aliquem finem, sed ille finis non est in hac vita, sed futura.

Ad secundum dicendum, quod capacitas creature rationalis per charitatem augetur: quia per ipsam cor dilatatur; secundum illud 2. ad Corinthios 6. Cor nostrum dilatatum est. Et ideo adhuc ulterius manet habilitas ad maius augmentum.

3 Sed dices fortasse; si charitas, & gratia possunt augeri in infinitum; ergo capacitas animæ ad semper recipiendum est infinita. Hoc non tibi inferat magnam difficultatem, concedimus enim tibi omnia, ut nullam querimoniam habeas rationem. Sed audi obsecro D. Thomam sic loquentem: *Quod verò dicitur, quod in creatura potest esse potentia passiva infinita, nullam habet calumniam. Potentia enim importat respectum ad possibile, unde potentia passiva creatura, dicitur infinita secundum quod ad infinita se habet, sicut potentia materia prima se habet ad infinitas formas, et figuras, et intellectus possibilis se habet ad infinitas*

D. Thom. opus 9.
qu. 82.

nitas

ritas species intelligibiles; nec propter hoc sequitur, quod aliquid creatū sit infinitū simpliciter, sed infinitū in potētia tantum. Hac autē potentia passiva infinita in rebus naturalibus non reducitur in actū tota simul, sed successivē.

4 Gratia autē Cpti D. fuit actū infinita, inef se gratiæ, tā ex parte ipsi⁹ gratiæ, quā ex parte ipsi⁹ subiecti. Audi iterū D. Thom. *Finis gratiæ est unio creaturæ rationalis ad Deum; non potest autē esse, nec intelligi maior unio creaturæ rationalis ad Deum, quam, quæ est in persona. Et ideo gratia Christi pertingit ad summā mensuram gratiæ. Sic igitur manifestum est, quod gratia Christi non potest augeri ex parte ipsius gratiæ. Sed nec etiam ex parte subiecti: quia Christus, secundum quod homo, a primo instanti suæ conceptionis fuit verus, & plenus comprehensor. Unde in eo non potuit esse gratiæ augmentum, sicut nec in alijs beatis; quorum gratia augeri non potest, eo quod sunt in termino. Hominum verò, qui sunt purè viatores, gratia potest augeri, & ex parte formæ, quia non attingunt summam gratiæ gradum, & ex parte subiecti, quia nondū pervenerunt ad terminum.*

D. Thom. 3. p. q. 78
art. 2.

5 3. Supponendum est, quod habere aliquod

quod donum per se, est nobilius, quam habere
illum per alium. Semper enim causa, quæ est
per se, potior est ea, quæ est per aliud. Ut dicitur
in 8. Physicorum. Unde nobilius habetur
id, quod habetur per meritum, quam id quod
habetur sine merito. Quia autem omnis per-
fectio, & nobilitas Christo est tribuenda, con-
sequens est, quod ipse per meritum habuerit
illud, quod alij per meritum habent: nisi sit ta-
le quid, cuius carentia magis dignitati Chris-
ti, & perfectioni praiudicet, quam per meri-
tum accrescat. Quia, cur meritum non sit, ni-
sicut eius, quod nondum habetur, oporteret, quod
Christus aliquando istis caruisset: quibus ca-
rere, magis diminuit dignitatem Christi, quàm
augeat meritum. Sed gloria corporis, vel, si
quid aliud huiusmodi est, minus est, quam
dignitas merendi, quæ pertinet ad virtutem
charitatis. Et ideo dicendum est, quod Chri-
stus gloriam corporis, & ea quæ pertinent ad
exteriorem eius excellentiam, sicut est ascen-
sio, veneratio, & alia huiusmodi, habuit per
meritum. Quæ omnia sunt verba D. Thomæ.
Et nota, quod Christus Dominus, à principio
vitæ, vsque ad finem continuò meruit. Ut do-
cent Theologi super hunc locum D. Thomæ. &
nullus inuentus est Theologorum, qui cōtrariò do-
cuerit, ut testatur P. Doctor Franciscus Suarez
ibidem

D. Thom. 3. part. 9.
q. 9. art. 3.

Suarez ibi scđ. 3.

ibidem. Licet enim quilibet actus meritorius Christi Domini esset infiniti valoris intensiue ex infinitate gratiæ, & personæ, nihilominus plus extensiue merebatur pluribus actibus, & pluribus titulis. Nisi velis dicere, quod fortè ex ordinatione diuina aliquæ actiões erant destinatę ad vnum præmium, & alię ad aliud. Sed mereri durabit vsque ad mortem, nam absque fundamento diceretur, quod in tali tēpore merebatur, & in alio non; cum ratio D. Thomæ de omni tempore vitę verificetur.

6 Quartò supponendū est, meritū respectu præmij necessario habere aliquam prioritatem, aut temporis, aut instantis, sine aliqua enim ex his non potest esse, nec intelligi ratio meriti respectu præmij: aliās non dabitur præmiū inuitu meriti, & vt merces eius pro labore, quam mercedem intendit consequi ipse laborans in merendo. Itaque, licet præmiū de se, cum sit finis intentus, sit primum in intentione, sed in executione prius est meritū. Audi D. Thomam: *Meritum est causa præmij, non quidem per modum finalis cause, sic enim magis præmiū est causa meriti. Sed magis secūdu reductionē ad causam efficientē, in quantum meritum facit dignum præmio, & per hoc ad præmium disponit. Id autem, quod est*

D. Thom. quæst. 29.
de merit. cap. 6.

est causa per modum efficientis nullo modo potest esse posterius tempore eo, cuius est causa.

7 Et de prioritate saltem instantanea loquitur D. Thomas, cum enim ageret de merito Angelorum, sic inquit: Non autem potuit simul in eis esse actus meritorius beatitudinis, & actus beatitudinis, cum unus sit gratia imperfecta, & alius gratia consummata. Unde relinquitur, quod oportet diversa instantia accipi, in quorum uno meruerit Angelus beatitudinem, & in alio fuerit beatus.

8 Quod de merito; quando aliquis sibi ipsi meretur, manifestum est, sicut enim prius est esse, & postea operari, sic prius est mereri, & postea præmiari; & potiori ratione hoc posterius, quam illud prius; ad hoc enim requiritur prioritas temporis, cum ad esse respectu operationis sufficiat prioritas naturæ, & compatiatur si multas temporis, vt patet in Angelis, qui à primo instanti sui esse meruerunt, & tamen in illo non valuerunt præmiū obtinere, vt docuit manifesta ratione Angelicus Doctor.

9 Quando autem alicui datur aliquid intuitu operum subsequantium, non habet illud rationem præmiij, neque opera subsequētia facta pro illo, habent rationem meriti. Au-

D. Thom. 1. p. q. 62.
a. 5. & q. 63. a. 6. &
quod lib. 9. a. 8. & in
2. sent. dist. 5. q. 2. a. 2
vide Salmant. de An-
gel. tract. 7. disp. 12.
sub. 2.

D. Thom. loco citat. i.
part. q. 62. a. 3. ad. 1.

D. Thom. loco cit. de
scribit.

di. D. Thomam. Quod autē in humanis ali-
quis pro accepto beneficio Domino suo servit,
magis habet rationem gratiarū actionis, quā
meriti.

10. Si autem intuitu meritorum Christi
futuri antiquis Patribus conferebatur gratia,
hoc diuina dispensatione factum est, vt illius
operatio nō solum proficua esset posteris, sed
& prærogaret gratiam antiquis. Sed tale do-
num non habebat de se rigorosam rationem
præmij, nam debebat præcedere meritum.
Vnde ipsi antiqui patres, etiam si ratione gra-
tiæ essent filij, ac proinde hæredes, hæredita-
tem beatitudinis consequi non valuerunt, do-
nec Christus ariete Crucis aperiret portas
regni Celestis, vt præcedente merito Passio-
nis consequeretur præmium redemptionis.
Cum autē hoc beneficio non possent perfrui
antiqui Patres, nisi in gratia decessissent, prop-
terea intuitu meritorum Christi illis collata
est. Cum enim Incarnatio, & Passio pro re-
demptione hominum fuerit decreta, aut ad
hoc ordinata, licet sit posterior collatione gra-
tiæ, quæ data est antiquis Patribus ante aduen-
tum ipsius Christi; intuitu ipsius redemptionis
data est, alias enim non possent esse participes
redemptionis, si sine gratia decessissent. Itaque

25
ex præuisis meritis Christi gratiam obtine-
bant. Quæ merita, saltem istam prioritatem
habebant ex ordinatione Dei. Cum enim me-
ritū non sit causa per se absolutè efficiens præ-
mij, sed moralis excitans, seu mouens illum,
qui daturus est præmium influere suo modo
potest, antequam realiter existat, si per cog-
nitionem moueat præmiantem, vt ex speciali
ordinatione, & dispensatione Dei accidit in
meritis Christi Domini, de quibus tractant
theologi cum D. Thoma agentes de satisfac-
tione, & meritis Christi.

*D. Thom. 3. part. q. 1
ars. 2. q. 19. a.
4. vide ibi Suarez dis-
putat. 41. sect. 2.*

11 Sed in hoc semper cauendū est, quod
talis præuisio non inuoluat aliquam contra-
dictionem. Sicut enim impossibile est, quod
præuideantur merita esse, quæ non dum sunt;
ita impossibile est, quod præuideantur esse pro
illo signo, pro quo non sunt. Propter quod no-
ta, quod cum intuitu meritorum Christi, aut
ex præuisis meritis illius beneficia antiquis Pa-
tribus, qui extiterunt ante ipsum, collata sint;
cum hoc tamen stat, vt post tot sæcula, quan-
do ipse incepit esse, vt homo, non est collatū
ei aliquid ex præuisis meritis ipsius. Quare?
Propter dicta. Quia contrarium inuolueret
contradictionem. Quia cum meritum neces-
sariō precedat præmium, saltem in præuisio-
en

ne Dei, & prius sit esse, quam operari, & mereri omnia illa, quibus non erat decens, vt caret Christus Dominus, habuit non ex merito, sed ex debito suæ dignitati, & personæ, aut ex dono suæ Diuinitatis. Nam quando Deus ex præuisis meritis ipsius Christi intenderet dare aliquid ipsi Christo, iã præuideret ipsum Christum futurum, cum omnibus sibi debitis, & ab eodem Deo decretis, saltim pro primo instanti sui esse. Cum Incarnatio non esset futura absque decreto libero Dei de illius futuritione. Et hoc est ante merita: nam prius est esse, quam operari, & mereri; ergò impossibile est, quod pro illo signo, in quo intelligitur primũ operari, & mereri, intelligatur aliquid, vt præmium ex meritis, cum meritum sit ante præmium, aut tempore, aut instanti, aut ex ordinatione, & dispensatione Diuina in præuisione Dei.

12 Ad cuius pleniorẽ intelligentiã ex materia de prædestinatione, aliqua in memoriam oportet, vt reducas. In qua est difficultas inter Theologos circa modum, quo operata est prædestinatio, aut electio hominũ ad gloriam. Aliqui enim Theologi dicunt: talẽ electionem fuisse omninò gratuitam, & ante præuisionem meritum, & quod postquam fac-

ta est talis electio, determinauit Deus media, & decreuit dare gratiam, & merita, vt consequeretur gloria, tanquam corona. Sed alij ecōtrario dixerunt: quod prius decreuit Deus dare aliquibus gratiam, & merita, quibus præuisis, elegit eos ex iustitia ad gloriam. Ex quo liquiddò inferitur, quod quādo Deus decreuit eligere aliquem ad gloriam ex præuisis meritis, merita, que sunt prius in præuisione Dei, erunt similiter prius in executione: nam cum meritum debeat precedere præmiū ex natura sua, etiā in præuisione Dei erit similiter prius.

13 Et aduerte, quod ista merita non possunt præuideri ad dictum effectum, nisi scientia visionis. Cum enim in Deo duplex scientia cognoscatur à Theologis, scilicet scientia simplicis intelligētiae, & scientia visionis, illa, qua cognoscit possibilium; ista qua cognoscit futura, que non possunt esse talia, nisi postquam ex decreto Dei, egrediendo de nuda possibilitate, sortiuntur futuritionem infalibilem. Et non facimus mentionem de scientia media, non quia non est, sed quia non est ad rem. Talis enim scientia, cum sit ante decretum futuritionis, non intuetur Deus per illam, peritum, v.g. operantem absolutè, sed solummodo videt, quod taliter operaretur, si in tali, vel tali se-
rie

*Vide Salamant. de Pro
dest. Dei, disputat. 9.
dub. 1. §. 1. num. 3.*

*D. Thom. 1. part. 9.
14. art. 9. & 12. & 13.
Contrag. cap. 66.
Et in 1. sent. dist. 38.
quest. 1. art. 4.*

riè rerum constitueretur, in tali autem statu non potest aliquid decerni ex præiudicatis meritis, etiam secundum mentem adstruentium talè scientiam mediã: nam ipsi assignant hanc scientiam, non solum ante decretum prædeterminationis, sed etiam ante decretum constituendi Petrum in tali seriè rerum, vt operetur cum effectu opera, quibus mereatur vitam æternã. Nam qui assereret, quod ex præiudicatis meritis tali scientia mediã eligitur prædestinatus ad gloriam, faceret ipsum prædestinatũ causam suæ prædeterminationis, cum sit solus Deus eligens gratis ad gloriam, aut eligens gratis ad gratiã, vt præiudicatis meritis ex illa eligat ex iusticia ad gloriam. Itaque in præuisione scientiæ mediæ non datur meritum, quod præuideatur, vt præmio afficiatur. Ac proinde, quando dicitur dari aliquid ex præiudicatis meritis, intelligitur de meritis præiudicatis scientia visionis, quando ipsa merita iam habent ex voluntate Dei determinatam futurationem. Audi Augustinum dicentem: *Hæc est immobilis veritas prædeterminationis, & gratiæ. Nam quid est, quod ait Apostolus: sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem? Quod profecto, si propter ea dictum est, quia præsciuit Deus credituros, non quia facturus fuerat ipse credentes, contra istam*

August. lib. de prædest. Sanctorum, cap. 17. Vide Salmant. de scientia Dei, disp. 10. dub. 1. & disp. 11. eodem dubio.

istam præscientiam loquitur filius dicens: non vos me elegistis, sed ego elegi vos. Cum hoc potius præscierit Deus, quod ipsi eum fuerant electuri, ut ab illo mererentur eligi, electi sunt, itaque ante mundi constitutionem ea prædestinatione, in qua Deus sua futura facta præsciuit: electi sunt autem de mundo ea vocatione, qua Deus id, quod prædestinavit, implevit.

14 Quinto supponendum est, quod sicut prima gratia non potest cadere sub meritum, quia meritum præsupponit gratiam, quæ est radix meriti, & dat proportionem, & ordinat ad supernaturalia, ita similiter, & propter eandem rationem, gratia iam habita, non potest cadere sub meritum. Audi D. Thomam: *Postquam autem iam aliquis habet gratiam, non potest gratia iam habita sub meritum cadere, quia merces est terminus operis, gratia vero est principium cuiuslibet boni operis in nobis.* Ac si diceret: Sicut enim non potest aliquid simul esse principium, & finis, initium, & terminus, causa, & effectus, radix, & fructus respectu eiusdem, ita gratia iam habita non potest mereri, quia est principium ipsius actus meritorij, & si mereretur, esset finis, terminus, effectus, & fructus ipsius actus meritorij.

15 ¶ Audi, & aliam rationem; quia si
a liter

aliter fieret, amitteret gratia suam naturam, aut proprietatem in statu viatoris. Nam cum gratia habeat in virtute vltiorem gratiam consequendam, mediante operatione Charitatis, semper ad vltiora se extendit, vt inquit Apostolus: *Quæ retro sunt obliuiscens, ad ea, quæ sunt priora, extendens me ipsam.* Gradus autem gratiæ iam habitus est ex ijs, quæ retro sunt, itaque non potest aliquis laborare pro eo, quod in obliuione habet, aut currere pro eo, quod retrò relinquit. Vnde nec Christus Dominus potuit sibi mereri, ea, quæ à primo instanti Incarnationis habuit. Vt dictum est supposito 3. ex doctrina D. Thomæ, qui aliquando vocat meritum causam efficientem præmij, vt iam vidisti supposito 4. Aliquando vocat meritum dispositionem ad præmium, aliquando vocat meritum viam ad præmium. Causa autem efficiens est ad illud, quod non dum est; dispositio autem est ad consecutionem illius, quod non dum habetur, & via similiter est ad terminum, quo perueniendum est, non quo peruentum est. Vnde hoc ipsum alibi supponit, vt certum dicens: *Cum meritum nõ sit, nisi eius, quod non dum habetur.* Et alibi: *Nullus meretur, quod iam habet.*

¶ 16 Sexto supponendum est; conditiones ali-

Ad Philippens 3. 13.

*D. Thom. 3. part. q.
19. art. 3. & 1. part.
quest. 23. art. 5. & q.
62. art. 4.*

aliquas necessario præ requiri à Theologis, ad hoc, vt detur meritum, & augmentum illius, Quibus positis, meritum, & augmentum simili- liter necessario concedenda sunt.

Prima conditio est, vt actus meritorius sit honestus, id est, bonus ex obiecto, fine, & circumstantijs; actio enim non adornata honestate non potest esse Deo grata, ac proinde nihil poterit ab eo pro mereri. Ac proinde dixit Concilium Tridentinum in præ allegato loco supposito 1. *Iustitiam augeri per bona opera.* Et est per se notum.

17 Secunda conditio est, libertas in opere, vel contradictionis, vel contrarietatis: *Naturalibus enim, & multo minus necessarijs, nec meremur, nec demeremur.* Est commune Theologorum assertum desumptum ex Aristotele, vnde in carente vsu rationis in motibus primo primis, & in actibus externis non imperatis ab internis, vt cadant sub electione, meritum esse non potest. Et sufficiat auctoritas D. Hieronymi dicentis: *Ubi necessitas, ibi, nec corona.*

18 Tertia conditio est, quod persona mere-ns sit viator. Compræhensor enim cum sit in termino, non tendit in beatitudinem, nec laborat pro præmio, aut remuneratione, cum nihil

Ecclesiastic. 15. 16.
1. Corinth. 9. 2.

Aristot. 3. Ethicor.
cap. 5.

Hieronym. l. 1. contra
Iovinianum.

nihil speret, sed omnia in Deo possideat, & cū iam Deum videat, non ambulat: *Quoniam dñs sumus in corpore, peregrinamur a Domino, per fidem enim ambulamus, & non per speciem.* Ut dixit Apostolus: Vndè, & Christ⁹ Domin⁹, licet esset comprehensor, cum etiam esset in carne mortali, erat simul viator, vt posset sibi mereri corporis glorificationem, in quam tendebat, & sui nominis exaltationem, qua carebat (& si quæ alia huiusmodi nondum haberet) & hominibus redemptionem, pro quibus sanguinē fudit, & vitā perdidit. Quæ omnia sunt similiter omnibus Theologis nota. Vide S. Thomam.

2. Corinth. 5. 7]

D. Thom. 3. part. q. 2
25. art. 10. & q. 19. 2. 2
3. ad 4.

19 Quarta conditio est, quod sit persona Deo grata, hoc est, quod habeat gratiam, sicut enim actio debet esse bona, vt sit grata, & meritorea, sic, & persona. Sine gratia enim, quæ nos facit participare Diuinam naturam, non possumus promereri aliquid supernaturale, cū sola gratia sit semen gloriæ, vt inquit Apostolus: *Gratia Dei vita æterna.* Ac proinde radix ipsius augmenti gratiæ; sine gratia enim non habent proportionem opera humana cū premio supernaturali, quod est gratia, & augmentum illius in præsentī sæculo, & gloria in futuro. Vndè prima gratia non potest cadere

Ad Roman. 6.

Ad Roman. 3.

Trident. sess. 6. cap. 8.

D. Thom. 1. p. q. 63.
a. 5. & 12 q. 114. a.
4. ad 5. A. g. de grat.
Dei, cap. 3.

D. Thom. de veritat.
q. 29. art. 5. ad 4.

D. Thom. 3. p. q. 49.
art. 6.

sub meritum, vt inquit Apostolus: *Iustificati gratis per gratiam ipsius.* Et Concilium Tridentinum explicans prefata Apostoli verba, sic ait: *Nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera iustificationis gratiæ promerentur.* Quia meritum gratiæ præsupponit gratiam, saltem prioritate naturæ, vt docet D. Thomas, & contrarium esset hæresis Pelagiana, vt testatur Augustinus. Et si omnimodè velis perpendere, quod gratia habitualis sit ratio formalis merendi; nota, quod si ratio infinitatis in meritis Christi attribuaturs infinitati personæ, ratio merendi omnimodè attribuitur gratiæ habituali ipsius; & accipe locum singularem Doctoris Angelici: *Quamuis meritum Christi, quædam infinitatis rationem habeat ex dignitate personæ, tamen rationem meriti habet ex gratia habituali, sine qua meritum esse non potest.*

20 Quinta conditio est, quod actio meritoria sit proportionata cū præmio. Non enim cuiuslibet merito correspondet quodlibet præmium. Loquimur enim de merito rigoroso, & de condigno, aut æquali ipsi præmio. Cū enim ratio meriti, ad iusticiam pertineat, æqualitatem requirit inter meritum, & præmium, vt per se notum est, & in materia de merito tradunt Theologicum D. Thom. Sex-

21 Sexta conditio est ex parte personæ præmiantis, quod interueniat pactum. Deū enim nemo potest in obligationem inducere, vt tribuat aliquid, nisi ipse ad hoc velit se obligare, promittendo retribuere. Quod breuiter adtruit Augustinus, dicens: *Nihiles dedimus, non est quomodo ista voce exigamus Deum debitorem. Illo ergo modo possumus exigere Dominum, redde quod promissisti.* Licet in hoc sit magna controuersia inter scholas, cū enim non ideò sit actio meritoria, quia Deus illi promissit remunerationem, sed e contra; ideò Deo acceptat, & remunerat, quia est condigna præmio; ideò aliqui negant requiri pactum, aut promissionem. Ex eo enim, inquiunt, quod actio sit de se meritoria de cōdigno, Deus necesse illam acceptabit, & præmium pro illa retribuet, aut pactum est intrinsecè inclusum in ipsa natura actionis meritoriæ. Vndè dixit Apostolus: *Ei, qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum.* Et videatur D. Thom. Sed si velis ingredi viam priorem, & sustinere esse pactum necessariū, dic, quod requiritur pactum, seu promissio, nō precisè negatiuè, quatenus remunerator non petit alia opera præstantiora, neque requiritur acceptatio dignificatiua: nam hæc supponitur

*August. serm. 16. de
verbis Domini.*

Ad Roman. 4.

*D. Thom. 1. 2. q. 114.
art. 1. 2. & 3.*

in ipso valore operis dignificati ex gratia, sed est ordinatio actualis ad præmiũ, non supplens dignitatem, sed inducens obligationem, & debitum retributionis.

Thobia 5.6.

22 Et hæc sunt supposita, in quibus sunt fundamenta omnium postea dicendorum. Et rogo te, vt illa memoriæ commendare digneris: *Et repone tibi, sunt enim hæc necessaria ad medicamenta utiliter.* Vt dixit Angelus Raphael Thobia iuniori. Vndè ad secundam partem huius tractatus iam procedendum est.

II. PARS QUÆSTIONIS.

In qua resoluitur difficultas per conclusiones, & fundamenta, & rationes.

23 **P**rima conclusio. Beatissima Virgo merebatur continuò a principio vitæ vsque ad finem.

Probatur conclusio. Si enim Christus Dominus, etiam si esset comprehensor, quia tamen simul erat viator, toto vitæ tempore meruit, etiam si quælibet actio meritoria esset digna infinite retributionis, vt patet ex supposito tertio.

tio. Cur igitur hoc Virgini denegandum sit? Non ob excellentiam aliquam, cum Christus sit excellentior. Non, quia est inferioris dignitatis, quia quilibet iustus toto vitæ tempore potest mereri. Absque fundamento, igitur, diceretur, quod Beatissima Virgo non merebatur. Et propterea, neque contrarij in hac parte à nobis dissentiunt, sed dicunt: sem, per meruisse, verumtamen non sibi, sed alijs. Ideò sit.

24 Secunda conclusio. Beatissima Virgo, non solum merebatur alijs, sed, & sibi, ad minus, glorificationem animæ, & corporis.

Et probatur ratione, quæ videtur irrefragabilis. Nam Christus Dominus non solùm merebatur alijs, sed, & sibi glorificationem corporis, & sui nominis exaltationem, quia licet esse in anima gloriosus carebat corporis glorificatione, in quã tendebat, & quia licet esset filius Dei, tamen non erat cognitus, vt talis in mundo, & licet corporis glorificatio, & nominis exaltatio essent debita sibi, tamen pro illis laboravit: quia habere per meritum est nobilius, vt dictum est supposito tertio. Ergo, & Beata Virgo meruit toto tempore vitæ, non solum alijs, sed, & sibi, ad minus, animæ, & corporis glorificationem. Licet enim ex eo, quod esset in gratia, debebatur illi gloria, pluribus titulis merebatur
subli-

sublimiorem gloriam. Vndè, & hæc conclusio videtur ex supra dictis per se nota. Nequè à contrarijs expressè negata est, nec videtur, posset negari. Licet implicite illi contradicant, necesse est, dùm negant Virgini meritum gratiæ. Vndè sit.

25 Tertia conclusio. Beatissima Virgo meruit sibi toto tēpore vitæ augmentum gratiæ habitualis.

Probatur primò ex dictis in conclusione antecedenti. Quia Virgo merebatur de condigno gloriam animæ, & corporis; ergò merebatur gratiam. Patet consequentia. Quia viator meretur gloriam ex eo, quod meretur gratiã, quæ est semen gloriæ. Sicut enim sine gratia non datur gloria; ita sine merito gratiæ non datur meritum gloriæ, & sine merito augmenti gratiæ non datur augmentum meriti gloriæ.

26 Probatur secundò. Ideò Christus Dominus non poterat mereri gratiam; quia, cum gratia sit semen gloriæ, & Christus Dominus erat iam in gloria essentiali animæ, vt dictum est supposito tertiò: superfluum esset omninò, vt exiret ad seminandum semen suum gratiæ, qui iam lætabatur in messe gloriæ. Beata autē Virgo adhuc erat in hieme huius vitæ, & nondùm audierat: *Imber abijt, & recessit, flores appa-*

Luca 8.

Isaia 9.

apparuerunt in terra nostra. Et sicut labor agricolæ esset vacuus spei fructus, si viua grana seminis non spargeret; ita, & Beata Virgo nihil de nouo spei acquireret vltioris fructus beatitudinis, si non spargeret viuida semina meritorum, quæ viua sunt per augmentum gratiæ, quæ est radix vitæ æternæ. Opera enim antecedentia iam habebant similiter per gratiã in horreo coeli magnam repositam gloriam. Si igitur laborabat pro augmento gloriæ, merebatur augmentum gratiæ.

27 Sed dices: Christus Dominus merebatur gloriam corporis, & non merebatur gratiam animæ; ergo ex eo, quod Virgo merebatur gloriam animæ, & corporis, non sequitur, quod mereretur gratiam animæ.

Respondetur, concedendo antecedens, & negatur consequentia; quia Christus Dominus merebatur gloriam corporis tantummodo, & non gloriam animæ, vnde non poterat mereri gratiam animæ, quia gratia Christi Domini erat in termino comprehensionis, vnde non poterat augeri; & exinde, neque poterat mereri gloriam animæ, quia erat in termino beatitudinis animæ, vt dictum est supposito tertio. In Virgine autem non erat gratia comprehensibilis, sed viatoris, vnde merebatur gloriam animæ,

mæ, quæ non meretur sine meritò gratiæ. Vndè non valet ratio.

28 Sed dices: Sicut à gratia animæ resultat gloria ipsius animæ, ita à gloria animæ resultat gloria corporis ipsius, sed Christus Dominus merebatur gloriam corporis, etiam si non mereretur gloriã animæ; ergò Beata Virgo poterat mereri gloriam animæ, & corporis, etiam si non mereretur gratiam animæ.

Respondetur, quod gloria animæ, impossibile est, quod mereatur sine merito augmenti gratiæ. Quando enim homo meretur gloriã, iam est in gratia, vt dictum est supposito sexto: & ita auget gratiam, vt dictum est supposito primo.

Item, cum homo meretur gloriam animæ, est absolutè viator, & nullatenus comprehensor. Vndè Christus Dominus, quia erat simul comprehensor, non potuit mereri gloriam animæ, quæ est propria comprehensoris indispensabiliter. Sed gloria corporis potest mereri sine merito augmenti gratiæ ex dispensatione, cū possit illam mereri, qui simul est comprehensor, vt accidit in Christo Domino: quia vt inquit D. Thomas: *Redundantia gloriæ ex anima ad corpus est ex Diuina ordinatione secundum congruentiam humanorum actuum, seu meri-*

meritorum, ut scilicet, sicut homo meretur per
 in bonis animae, quibus exercet in corpore, ita etiam
 remuneratur per gloriam animae redundantem
 ad corpus; Et propter hoc non solum gloria ani-
 mae, sed etiam gloria corporis cadit sub merito.
 Et ita oportuit cadere sub merito Christi.

29. Probatur tertio ratione desumpta ex
 supposito. Gratia est forma iustificationis, se-
 cundum fidem; ergo ad hoc, ut augeatur iusti-
 ficatio necesse est, ut augeatur gratia. Sed iusti-
 ficatio augetur per bona opera; ergo Beata Vir-
 go recipiebat augmentum gratiae suis bonis
 operibus. Primum antecedens est de fide, licet
 enim ante Tridentinum esset sub lite, post Tri-
 dentinum est de fide: Homines iustificari per
 gratiam habitualement infusam. Consequentia
 patet euidenter, concessio antecedenti, quia si-
 cut non potest aliquis crescere in esse calidi,
 nisi augeatur forma caloris in subiecto, sic simi-
 liter si iustificatio est per gratiam, non poterit
 augeri iustificatio, nisi augeatur gratia. Minor
 sub sumpta est similiter de fide, scilicet; *Iustifi-*
catio augetur per bona opera. Audi Concilium:

Trid. sess. 6. canon. 24

Si quis dixerit, iustitiam acceptam non au-
geri per bona opera; anathema sit. Ergo, vel di-
 cendum est, Beatam Virginem non habuisse
 bona opera per totam vitam, vel concedendum

est illi augmentum gratiæ toto tempore vitæ.
Sed non negas fuisse in illa bona opera per totâ
vitam, cum quæstio illa supponat, siquidem in
quit. Vtrum Beata Virgo suis bonis operibus
mereatur augmentum gratiæ? Ergo conce-
dendum est illi.

30 Sed dices, & dixisti. Quod Christ^o Do-
minus faciebat opera bona, & non merebatur
augmentum gratiæ; ergo, &c.

Sed ad hoc evidens est solutio. Nam respon-
detur primo, quod Christus Dominus erat cõ-
prehensor, cuius non est augere gratiam per
bona opera, cum sit in termino, vt patet ex sup-
posito sexto, Beatissima autem Virgo erat via-
trix, vnde non valet responsio.

Vel secundo respõdetur, quod in hoc differt
gratia Christi à gratia Virginis, quod gratia
Christi, cum sit infinita non potest augeri, gra-
tia autem Virginis, cum sit finita, potest auge-
ri in infinitum, vt patet ex supposito secundo.

31 Sed iterum dices, & dixisti. quod gra-
tia augetur per bona opera, quando nondum
peruenit ipsa gratia ad plenitudinem, aut con-
summationem, sed Beata Virgo iam habebat
gratiæ plenitudinem, & sic per bona opera non
recipiebat augmentum gratiæ. Et sic, licet Bea-
ta Virgo non peruenisset ad terminum beati-
tudinis,

rudinis; peruenerat ad terminum plenitudinis.

Sed respondetur. Nonne vides, quod non datur in hac vita terminus augmenti gratiæ, ut patet ex supposito secundo? Vbi postquam D. Thomas, hoc probauit manifesta ratione concludit: *Unde relinquitur, quod charitatis augmento, terminus non prefigatur in hac vita.*

32 Quarto probatur cōclusio ratione desumpta ex supposito tertio, quia nobilius habetur, id, quod habetur per meritum, quā id, quod habetur sine merito; ergo si attendatur ad dignitatem Virginis, concedendum est illi, quod meruerit gratiam, & augmentum illius toto tempore vitæ. Patet consequentia, quia si nobilius est mereri in hac vita, nobilius erit mereri toto tempore vitæ; & ex inde diximus loco citato, Christum Dominum meruisse toto tempore vitæ, & nullus Theologorum inuētus est, qui ausus fuerit asserere contrarium. Ex quo patet, quod auferre à Beata Virgine meritum sub prætextu magnæ excellentiæ non est ad rem. Cum enim non derogat dignitati Christi Domini, sed potius conducatur ad eius excellentiā, non est cur ob dignitatem Virginis illi meritum denegetur. Et si ad excellentiam pertineret, non esset ei attribuenda maior excellētia, quam Christo. Ergo si Christus, sibi

48
meruit toto tēpore vitæ, similiter, & B. Virgo.
non 33. Confirmatur. Nam ratio, quare gra-
tia Christi, non potuit augeri, est, quia licet sit
qualitas finita in genere bonis, in genere gratiæ
est infinita, vt docent Theologi, cum D. Tho-
ma. Sed gratia Virginis, neque in genere entis,
neque in genere gratiæ est infinita; alioquin ef-
feret equalis gratiæ Christi; ergo licet Christus
non mereretur suis bonis operibus augmentum
gratiæ; Beatissima Virgo habebat pro merito
augmentum illius.

10. 34. Quinto probatur. Omnes conditio-
nes ad merendum requisitæ à Theologis, & re-
latæ supposito sexto, fuerunt in Beatissima Vir-
gine toto tempore vitæ; vt patet discurrendo
per singulas: habuit enim bona opera ex subiec-
to, & sine, & circumstantijs, habuit, & liberta-
tem, & statum viatoris, & gratiam, & cum illa
proportionem ad augmentum gratiæ, habuit,
& pactum ex parte Dei de retribuendo; quo
enim fundamento diceretur, hæc omnia, aut ali-
quod ipsorum à tempore Incarnationis Filij
defecisse? Ergo non potest illi meritum denegari.
Nam ibi dictum est, sicuti omnes illæ cō-
ditiones requiruntur necessario ad meritum,
ita, illis positis, necessario meritum cōsequen-
dum est. Nam sicut affirmatio est causa affir-
matio

D. Thomas 3. p. 4. 7.
a. 11. 12.

mationis, ita negatio est causa negationis.

35 Sexto probatur conclusio auctoritate Sanctorum. Et in primis auctoritate D. Thomæ, qui ponit tres gradus perfectionis in Beatissima Virgine, & tres status illius: primum in sui conceptione, secundum in Filij Incarnatione: tertium in sui Assumptione. Et statim inquit: *Quod autem secunda perfectio sit potior, quam prima, & tertia, quam secunda patet, &c.* Et nota, quod de tempore ab Incarnatione Filij, vsque ad mortē Virginis, loquitur eodem modo, ac de tempore à Conceptione Virginis, vsque ad Conceptionem Filij. Senti ergo, quod sicut à sua Conceptione, vsque ad Conceptionem Filij continuo meruit, ita similiter à Conceptione Filij, vsque ad Assumptionem. Et hoc specialius notabis. Cōtrarij enim hunc articulum D. Thomæ adducunt pro se.

36 Deinde probatur auctoritate Ruperti, quatenus dicit, quod in prima sui Sanctificatione fuit, vt Aurora, in filij conceptione, vt luna, & in morte, vt sol. Et sub hac ipsa methaphora explicat optime eadē doctrinā D. Bonauentura.

37 Septimo probatur conclusio auctoritate Theologorum. In primis Durandus, qui docuit, quod licet Beata Virgo post Filij Conceptionem non potuerit peccare; potuisse ta-

D. Thom. 3. p. q. 35. art. 5.

Rupert. 6. in cantic.

Bonavent. in speculo Mariae, c. 9. & 11.

Durand. in 3. sentent. dist. 3. quest. 4.

men mereri, quia erat pure viatrix. Idem sentit Gabriel: inde enim probat, Virginem habuisse libertatem ad actus preceptos, etiam post filij conceptionem; quia alias non potuisset mereri, nec de facto meruisse eliciendo actum bonum, quod reputatio omnino falsum.

*Gabriel ibidem, q. 2.
art. 3. dub. 1.*

38. Eandem denique sententiam, inquit Suarez, ceteri Theologi in 3. sententiar. dist. 3. supponere videntur, vt certam, & Patres vbi- cumque disputant de obsequijs Beatæ Virgini in Christum, & de doloribus, ac cruciati- bus, quos in eius nece sustinuit.

*Suarez in 3. p. q. 37.
disp. 18. sect. 2.*

39. Et audias doctissimū Patrē Eutēbium Nieremberg, qui lib. de affectu, & amore erga Beatissimam Virginem lingua Hispana, sic inquit: *Supongo lo que diz en grauissimos Teologos, fundados en razon, y piedad, y en los Sãtos, que la Virgen con cada acto que de nuevo hazia, doblaua la gracia que tenia; porque si este doblarla gracia se concede à los Angeles en el primer instante, por que no se auia de conceder siempre à la Reyna de ellos, que jamas puso impedimento a Dios; sino que obrò todo lo que pudo obrar, conforme a la gracia que poseia, y mocion del Espiritu-Santo? Y estos actos de la Virgen fueron tan continuos, que aun durmiendo no cessaua de merecer: supuesto esto,*
se

*Euseb. Nieremberg. l.
de amore Mariae, c. 18
vide Suarez citat
sect. 4.*

se halla por buena, y rigurosa cuenta, que aunque en su concepcion no la huviessen santificado, si no con vn grado de gracia, ella se dio tanta priesa a multiplicarla, que passados dos dias en solo las dos horas primeras, aunque no hiziesse mas actos meritorios, que cada quarto de hora, el suyo merecia mas gracia, que toda la muchedumbre de los predestnados, aunque fueron tantos, quantos son los granos de arena que pueden caber en toda la redondez, del mundo, desde el centro de la tierra, hasta el Cielo estrellado, llenò este inmenso vacio por todas partes: y esto aunque tuviessse cada vno de este numero innumerable de predestnados diez millones de grados de gracia, pues si en dos horas, empeçando con solo vn grado de gracia, excediò tanto, que sera por sesenta y dos años de vida, y empeçando con tanto caudal de gracia, que ni el mayor Serafin, ni Santo, acabò cò tanta gracia como fue con la q̄ la Virgen empeçò.

40. Oçtauo probatur còclusio auctoritate DD. qui non solum hoc sentiunt, sed & male sentiunt de sententia contraria.

Vega sic inquit: Quis enim neget, ipsam sanctiorem, & gratiorem Deo fuisse, postquam filium Dei concepit, peperit, & nutriuit, & pro nobis patienter tulit in cruce mori? Si fieri potest, ut gratior sit aliquis apud Deum uno tẽ-

pore,

Vega l. 10. in Triden.
cap. 2.

22
pore, quam alio, nescio quemadmodum possit
quis credere, tam parvi apud Deum fuisset tan-
ta illa, ac præ excellentia obsequia, ut non eam,
post ipsa, multo habuerit chariore, & gratior
rem? Nam quod quidam existimant, datam
ei esse in conceptione filij Dei totam gratiam,
quam postea meritura erat, somnium est abs-
que ullo fundamento, cõtra legem Dei effectum,
quod eadem facilitate, qua dicitur, merito est
contemnendum.

Sotus in 4. sent. dist. 5
art. 2.

41 Eodem tenore loquitur Sotus, & eisdẽ
ferè verbis: *Quis ambigat, quin, cum merita
premiũ præcedant, per tam egregia omnium
virtutum officia, quæ post Sacratissimum par-
tum accumulavit, cumulator etiam in dies,
& excellentior illi accresceret gratia? Fuit
quidem gratia plena ante Conceptionem filij,
quantum par erat, ut fieret Christi mater: ata-
men gratia illa non fuit eo modo summa, ut
non posset deinceps meritis augeri.*

Suarez citatus.

42 Audi iterum Suarez, qui postquam de
contraria sententia dixisset: *Hac verò senten-
tia mihi probabilis non est.* Subiungit: *Nisi
quis fingat singularem legem in Virgine, vel
potius exceptionem à lege communi de potesta-
te merendi in statu via: Quæ conficta esset, &
sine fundamento. Et in Virgine potius detri-
mer-*

mentum poneret, quam utilitatem. Melius est enim cui libet viatori posse mereri, quam sine fructu operari. Sed hæc potestas concessa est omnibus viatoribus, cur ergo dicemus negatam esse Virgini, eo præsertim tempore, quo perfectius operata est?

43 Quarta conclusio. Certum est secundum fidem Catholicam, quod nullus homo in hac vita mortali possit peruenire ad talem statum, quod non possit mereri, & ampliorē gratiam acquirere. Et cōtrarium asserere est excrucandus error sectæ abominabilis, & detestabilis, doctrina sacrilega, & peruersa.

44 Hæc non est mea censura, sed Ecclesiæ. Audi caput ipsius, audi summum Pontificem Clementem V. qui in quadam Clementina sic definit: *Secta quadam abominabilis quorundam hominum malignorum, & quarundam infidelium mulierum in Regno Alemania damnabiliter insurrexit, tenens, & asserens doctrina sua sacrilega, & peruersa, primo, quod homo in vita præsentis, tantum, & talem perfectionis gradum potest acquirere, quod redderetur penitus impeccabilis, & amplius in gratia proficere non valebit.* Et postquam alios similes retulisset errores, concludit: *Cum autem ex debito commissi nobis officij, huiusmodi sec-*

*Clementinæ ad nosse:
viam de hæreticis.*

iam detestabilem, & praeiudicatos ipsius execrā-
dos errores extirpare ab Ecclesia Catholica ne-
cessario habeamus; nos sacro approbante Con-
cilio, sectam ipsam cum praemissis erroribus
damnamus, & reprobamus omnino. Inhibē-
tes districtius, ne quis ipsos de cetero teneat, ap-
probet, vel defendat.

45. Sed fortasse dices: quod hoc loquitur
de statu communi hominum, non autem de
Beatissima Virgine, cui ex speciali privilegio
aliqua sunt concessa, quibus exempta est à lege
communi, absque eo quod illi obtent genera-
les regulæ fidei, quæ videbantur loqui de om-
nibus sine exceptione. Ut videre est in locis
Scripturæ, quæ loquuntur de peccato originali,
& actuali veniali, quæ Virgini non præiudicāt,
cum hæc singularissima creatura à lege com-
muni sit in pluribus absoluta; non enim opera-
tusest Deus in illa, potentia ordinaria, sed sua
potentia absoluta. Audi Augustinum: *Mensu-
ra enim privilegiorum Virginis potentia Dei
dicitur. Hic si ratio queritur, non erit mirabi-
le, si exemplum positum non erit singulare. De-
mus, Deum aliquid posse, quod nos fateamur,
investigare non posse in talibus rebus tota ra-
tio facti, est omnipotentia facientis.*

46. Sed in primis respondetur, quod hoc
non

August. Ep. 3, ad Vo-
lufianum.

non esset priuilegium, sed præiudicium, & magis damnum pararet, quã utilitatem afferret. cum melius sit viatori mereri, quam sine fructu operari. Vt dictum est. Sed vt hæc fortius præcludatur euasio. Sit.

47 Quinta conclusio. Nec de potentia Dei absoluta potest fieri, vt homo in hac vita habeat talem gratiam, quod non possit habere augmentum, & recipere maiorem gratiam.

48 Primo probatur. Potentia Dei non se extendit ad impossibilia, & in intelligibilia: Sed impossibile, & in intelligibile est, quod gratia in hac vita non possit augeri; ergo impossibile est etiam de potentia absoluta, quod gratia Virginis non posset augeri. Antecedens est manifestum; quia potentia Dei est respectu possibilem. Et probatur minor. Quia natura gratiæ huius vitæ est de se augmentabilis, & in hoc distinguitur à gratia patriæ, quæ non potest augeri. Sed Deus non potest immutare essentias rerum; sicuti non potest facere, quod homo nõ sit rationalis; ergo non potest fieri, quod gratia in hac vita non possit augeri.

49 Secundo probatur, & declaratur vltorius. Impossibile, & in intelligibile est, quod motus, qui nondum peruenit ad terminũ, non possit de se vltra progredi: *Terminus autem*

motus gratiæ est vita æterna; progressus autem
in hoc motu est secundum augmentum Char-
tatis, vel gratiæ; secundum illud Prouerbio-
rum. 4. Iustorum semita, quasi lux splendens,
procedit, & crescit, usque ad perfectam diem,
qui est dies gloriæ. Maior est euidens. Minor, &
cōsequentiā, & illius probatio sunt D. Thomæ.

D. Thomas 1. 2. quæst.
114. art. 8.

50. Tertio probatur. Quæcunque gratia
creata debet esse finita, & in certo gradu: sed vl-
tra illum gradum potest fieri gratia maior; er-
go impossibile est, quod detur gratia, quæ non
possit augeri. Maior est manifesta; & probatur
minor; quia si intelligatur gratia in aliquo gra-
du maiori, non propter hoc intelligitur infini-
ta: quia non potest intelligi, nec dari creatura
actu infinita; ergo non repugnat animæ vlte-
rior gradus. Probatur consequentiā. Quia gra-
dus finitus non repugnat creaturæ finitæ, dum
sit proportionata capacitas. Ista autem vlterior
capacitas datur cum ipsa gratia; si quidem capa-
citas creaturæ rationalis per charitatem auge-
tur, & ideo adhuc manet vlterior habilitas ad
maius augmentum. Vt ex D. Thoma probatū
est supposito secundo.

51. Quarto probatur ratione de sumpra
ex D. Thoma, & ex Scoto. Gratia creata est par-
ticipatio charitatis infinitæ; ergo necesse est, vt
pos-

D. Thomas 2. 2. q. 24
art. 7. Scotus. 3. sent.
dist. 13 quæst. 1.

possit augeri in infinitum. Antecedens patet. Et probatur consequentia. Quia ex eo, quod sit participatio charitatis infinitæ, potest in infinitum crescere, ante quam deueniat ad charitatem, quam participat; ergo potest semper augeri. Ergo, neque de potentia absoluta potest peruenire ad terminum vltra quem non possit progredi, sicuti semper est necesse, quod remaneat infinitum, quod participetur.

52 Quinto probatur. Gratia est semen gloriae: sed non potest, neque de potentia absoluta dari terminus gloriae; ergo similiter neque de potentia absoluta poterit dari terminus gratiæ. Maior est de fide. Probatur minor. Quantuncunque videat beatus in Deo lumine gloriae, potest amplius videre maiori lumine; cum nõ possit Deus à creatura videri, taliter, quod non remaneat in infinitum vltra quod videatur; ergo si fructus est capax augmenti in infinitum, semen illius poterit similiter augeri in infinitum. Patet consequentia. Nõ enim potest esse, quod fructus possit esse infinitus, & quod semen illius non possit esse infinitæ virtutis, etiam si sit infinitæ quantitatis. Sed quilibet gradus determinatus in gratia est quantitatis, & virtutis infinitæ; ergo semper est possibilis alius vltioris virtutis. Ergo sicuti, qui *parce seminat, parce*, &

2. Coriuth. 9. 6.

metet,

Matth. 9. 3.
Luca. 8. 5.
ad Galat. 6. 6.

metet, ita si mesisset quidem multa, multa similiter semina sparget, ille, qui exijt seminare semē suū. Propter quod dixit Apostolus: Bonū autē facientes non deficiamus; tempore enim suo metemus non deficientes.

53 Sed dices: quod ex ista ratione sequitur contrarium. Quia si gratia est semē gloriæ, & ex diuina prædestinatione est homo destinatus ad talem gradum gloriæ, erit similiter destinatus ad talem mensurā seminis gratiæ. Quod autem gradus gloriæ sit determinatē decretus est doctrina D. Thomæ.

Respondetur. Quod de facto, ita est, sed illa mensura seminis gratiæ, quæ est semen gloriæ, datur vnicuique; vt laboret in agro Ecclesiæ toto tempore vitæ, & vt aratro Crucis rumpat terram corporis. Vnde, sicut totius est temporis Crucem ferre, vt inquit Salmus, & Sanctus Pontifex Leo, ita totius est vitæ in augenda gratia, & pro augenda gloria laborare. Vnde, & labor huius seminantis ante mortem non potest finiri. Vnde si aliquis habet paruam mensuram seminis gratiæ, vita citò finitur, & dies laboris nocte mortis claudatur, aut lentè laborando parce seminat multo tempore, vt parce metat. Nam sunt, & alij, qui ita laborant feruenter, vt ille, qui consumatus in breui exple-

D. Thom. 1. p. 2. 62.
art. 9.

S. Leo. serm. 11. de pas-
sione Dñi.

Sapientia 4. 5.

uit tempora multa. Aut sicut illi nouissimi, qui in vinea Domini una hora fecerunt, & panes facti sunt illis, qui portauerunt pondus diei, & astus.

Matth. 20.

54 Vnde etiam si velis persistere in sententia illorum, qui contra D. Thomam tenent, quod charitas non possit intendi in infinitum, etiam respectu diuinæ potentia, sed quod habeat terminum, ultra quem non possit intendi; esto, quod illorum opinio probabilis sit, non infringit vires nostras. Nam iste terminus gratiæ, & charitatis non potest assignari in hac vita, secundum fidem catholicam, nec de potentia absoluta, ut dictum est. Vnde sit.

Hanc opinionem attribuit Bañez, Caietano, 2.2. quasi. 24. art. 7. sub 3. & est expressè illius.

55 Sexta conclusio, Beatissima Virgo Maria toto tempore vitæ, sine intermissione meruit.

56 Hæc conclusio non est ita certa, sicut superius dicta, & dupliciter potest intelligi, vel de tempore, quo vigilabat, & sic est ferè certissima, vel de tempore breuissimo, quo dormiebat, & sic est pia, & probabilis. Et de tempore, quo vigilabat, illam docuit Bernardinus de Bufeto. Dum enim ageret de merito Beatæ Virginis, dixit: *Profecto non est dubitandum, quod à primo instanti vsus liberi arbitrij, vsque ad suum felicissimum transitum, semper fuit in actu*

B. flo 4. p. serm. 126
55.

actu merendi. Et subiungit sequentes proba-
tiones.

57 Et probatur. Quoniam, si aliquando, vel in minimo spatio fuisset otiosa à bono opere, saltem peccasset venialiter; cuius oppositum tenent omnes Doctores in 3. dist. 3.

58 Item. Ubi cunque non potest in discernendo ratio errare, & voluntas nunquam potest eligere malum, ibi semper eligit bonum, & optimum. Sed utrumque horum fuit in Beata Virgine, ut patet ex dictis supra; ergo ipsa semper elegit bonum, & optimum. Iuxta illud luce 10. Maria optimam partem elegit.

59 Item. Secundum Philosophum in lib. de anima: Intellectus semper est rectus, nisi quando se immiscit phantasticis, & deducitur ab illis; sed intellectus Beatae Virginis nunquam se immiscuit phantasticis, ergo semper rectus fuit. Sed rectum dicitur, cuius medium non exiit ab extremis. Quinto Physicorum. Ergo semper directus fuit in summum bonum, & consequenter semper merebatur.

60 Item. Quolibet motu mereri, est quoddam bonum. Aut ergo est communicabile, aut non. Si est communicabile, ergo summe bonus Deus communicavit illud alicui. Ergo Beatissima suae Matri. Si autem dicatur, quod

non

non est communicabile, non videtur verum.
 Quia idem de omni opere contingeret dicere.
 Concludit ergo sic Albertus: Dicimus ergo,
 quod Beatissima Virgo quolibet motu liberi
 arbitrii ad agendum, vel patiendum mereba-
 tur. Et idem Albertus Magnus dicit: No-
 uum privilegium Virginis fuisse, quod quoli-
 bet tempore meruit. Quod dictum refert, & ap-
 probat Sanctus Antoninus.

Albert. 1. de B. Vir-
 gine, cap. 176. 177.
 & 197.

Antonin. 4. p. tit. 15:
 cap. 2. §. 6.

61 De tempore autem, quo dormiebat,
 docuit nostram conclusionem Sanctus Bernar-
 dinus Senensis; qui ex sua, & aliorum senten-
 tia, docuit, non fuisse somno impeditam, quo-
 minus libere in Deum conuertere posset; & affert
 coniecturam, quia hoc privilegium aliquibus
 Sanctis concessum est, & accommodat illud Ie-
 remie: *Virgam vigilantem ego video.* Et alibi
 dicit, quod etiam, cum dormiebat, erat Beata
 Virgo in altiori contemplatione, quam fuerit
 aliquis alius, dum vigilaret. Vnde illi attribuit
 verba illa Canticorum: *Ego dormio, & cor-
 meum vigilat.* Quæ eleganter de Virgine ex-
 ponit Rupertus dicēs: *Multarum animarum
 fuit, & est, non solum secundum similitudi-
 nem otio sancto dormire, id est, à terrenis curis
 vacare, & in caelestibus, per contemplationem
 corde vigilare; verum etiam eodem modo, quo*

S. Bernardin. serm. 51
 & serm. 4. art. 1. in 3.
 opere sermon. tract. de
 B. Virgine.

Ieremie 1:

Cantic. 5.

Rupert. 1. 5. in Cantic.

75
Et Jacob dormiuit, secundum corpus dormire,
Et secundum animam caelestia videre. Sed tu
ò Calum Dei, unica sedes Domini, in utroque
vigilandi modo cunctis mortalibus longe emi-
nentior extitisti, longe studiosior ad contem-
plandum eum, in quem desiderant Angeli prof-
picere, atque aptior fuisti.

Ambrosius, l. 2. de Vir-
gin. Busto in Marial.
3. part. ferm. 1. part. 3

62 Idem sentire videtur Sanctus Ambro-
sius, dum dixit: Cum quiesceret corpus, vigila-
ret animus, qui frequenter in somnijs, aut lecta
repetit, &c. Eandem sententiam tenent Ber-
nardinus de Busto, Petrus Canisius, Dionysius
Richelius.

Canisius l. 1. cap. 13.
Richel in ea verba, ca-
sic. art. 18.

63 Et nota in stylo antiquorum, quòd
probant meritum per exercitium boni operis,
scilicet, contemplationis. Non enim illis venit
in mentem, quod Beatissima Virgo posset be-
ne operari, & non mereri. Et similiter nota,
quod antiqui Sancti, & Doctores inquirebant
priuilegia, vt Virgo Gloriosa mereretur, etiam
dormiendo, & nostri Theologi inquireunt pri-
uilegia, vt non mereatur, etiam vigilando. Tu
iudicabis, quis melius inquireat, & quis certius
inueniat. Quomodo autē possibile sit, vt quis
in somno mereatur, non est praesentis instituti
tractare

64 Septima conclusio, Beatissima Virgo,
non

non solum meruit, sed statim recepit augmentum gratiæ toto tempore vitæ.

65. Hæc conclusio manifesta est ex iam dictis. Si enim potuit mereri, & meruit aug. n̄ tum gratiæ; cur non obtineret statim? Non enim est aliud impedimentum, vt detur statim gratia, quæ meretur, nisi operatio tepida, & nō maioris intensiōis, & feruoris Charitatis, vt docent aliqui Theologi cum Sancto Thoma. Sed Beatissima Virgo semper operata est omni intensiōe, & feruore possibili charitati præexistenti, ergo statim recipiebat augmentum gratiæ. Probat minor. Quia in Beata Virgine nihil erat, quod eam retardaret in perfectiōne operationis; habebat enim fomitem extinctum, & carebat omni de ordinatione potentiarum; ergo sicut Sancti Angeli omninō cooperati sunt diuinæ gratiæ propter hanc causam, ita similiter Beata Virgo. Et circa hoc non videtur amplius immorandum, cum res videatur aperta.

66. Octaua conclusio. Beatissima Virgo meruit, & recepit augmentum gratiæ, etiam ex opere operato, scilicet, ex receptione, & vsu Sacramentorum.

67. Probat primo. Certum est, secundum fidem; Sacramenta conferre gratiam non

ponentibus obicem; sed nulla potest assignari ratio, quare Beata Virgo poneret obicem tali gratiæ; ergo recipiebat illam. Probatur minor. Nam contrarij solum assignant pro ratione, quod habebat plenitudinem gratiæ; sed ista plenitudo non obstat augmento illius in hac vita, vt iam probatum est; ergo, &c.

68 Secundo probatur; quia aliàs reciperet Sacramenta informia, quod est inconueniens incredibile. Quomodo enim credibile est, quod Beatissima Virgo reciperet Sacramenta, tanquam signa vacua, aut imagines apparentes gratiæ, & sanctificationis? Et quod, sicut ritus antiquæ legis significabant gratiam futurâ, & gratia vacui erant, siquidem *omnia in figura contingebant illis*. Sic Sacramenta in Virgine significarent gratiæ collationem præteritam, & signa tantummodo vacua essent, & nihil omninò haberent eorum, quæ significabant? Reuoca in memoriam, quod Sacramenta operantur, quod significant. Et memorare, quod simile quid dixisse videntur lutherani de omnibus bonis operibus iustorum, signa, scilicet, esse tantummodo gratiæ, & iustificationis iam collatæ ex virtute meritorum Christi, non ipsius gratiæ augendæ causam. Vt ex Cōcilio Tridentino in supposito primo dictū est.

Corint. 1. 11.

Sed

69 Sed dices, & dixisti: quod Christus Dominus in vltima Cæna, quando instituit Sacramentum Eucharistiæ recepit se ipsum in Sacramento, & tamen gratiam non recepit. Eodem igitur, modo Beatissima Virgo non recipiebat gratiam cum Sacramento. Sicut igitur, non fuit in conueniens, Christum recipere Sacramēta sine gratia; ita similiter in conueniens non fuit, recipere Beatissimam Virginem Sacramēta sine gratia.

70 Sed nonnè vides clarissimam disparitatem? Sacramenta enim sunt instrumenta, vt à capite Ecclesiæ, quod est Christus, communicetur gratia mystico corpori eius, quod est Ecclesia. Itaque Sacramenta non habent virtutē, vt influant gratiam in caput, sed in corpus, sunt enim signa effectiua rei sacræ sanctificātis nos. Itaque à plenitudine Christi recipimus gratiā, interueniente virtute Sacramentorum. Itaque non sunt instrumenta, vt gratiam Christo cōmunicent, sed vs à Christo hauriant gratiam hominibus. Ac propterea respectu Christi Domini non sunt instrumenta gratiæ ad recipiendum illam, sed respectu hominum. Vnde Christus Dominus, & si recepit se ipsum sub speciebus panis, & vini, non recepit augmentum gratiæ, sed spirituales quandam lætitiā, & sua-

uita-

D. Thom. 3. p. q. 81.
art. 1. ad 3. & art. 2.
& 3.

uitatem. Audi D. Thomam: *Effectus huius Sacramenti non est solum augmentum habitus actualis gratiae, sed etiam quadam actualis delectatio dulcedinis spiritualis. Quamuis autem Christo gratia non fuerit augmentata ex susceptione huius Sacramenti, habuit tamen quadam spiritalem delectationem. Et ideo spiritaliter manducauit, & similiter sacramentaliter. Aliter tamen, quam ceteri, qui augmentum gratiae suspiciunt sub sacramentalibus signis, quibus indigent. Cum enim per fidem ambulamus, & non per speciem gloriae, speciebus sacramentalibus indigemus, dum non sumus beati. Et Beata Virgo similiter ambulabat per fidem; nam de illa dixit Elisabet: *Beata, qua credidisti.**

Lucia, cap. 1.

D. Thom. citatus.

71 Vel secundo respondetur, & breuius cum D. Thoma, quod Christus recepit se ipsum sacramentaliter: *Sicly sacramentaliter determinet verbum ex parte manducati, non autem ex parte manducantis, quia non utitur eo, quod accipit, ut Sacramento, sed ut simplici cibo.*

72 Vel tertio respondetur. Quod recepit Sacramentum ad tribuendum exemplum, ut nos recipiamus. Vnde recepit Eucharistiam, tanquam si medicus reciperet potionem contra venenum, ut alliciat infirmum, quem vipe-

ra momordit, vt sumat sibi medicamentum
theriacam, ne moriatur. Vnde solum restat
examinare.

¶ V N I C V S.

Vtrum Beatissima Virgo rece-
perit Sacramenta, & quot
Sacramenta rece-
perit?

DE Baptismo, necesse videtur asserendum,
& omnes Theologi docēt. Quia Chris-
ti præceptum de Baptismo Virginem obliga-
bat: cum non solum ad delendum peccatum
institutum sit, sed etiam vt mystica membra
Ecclesiæ character Christi signaret, & vt ianua
ad Ecclesiam, vt a Christo institutam, & vt ca-
paces faceret recipiendi reliqua Sacramenta.
Baptismus enim est ianua omnium Sacramen-
torum. Quæ omnia sunt communissima inter
Theologos. Et audi Euthymium: *Scribunt qui-
dam Apostolorum temporibus proximi, quod
Christus Petrum, & Virginem matrem bap-
tizauerit, Petrus verò reliquos Apostolos.*

Item.

*Albertus Magn. super
Missus est, cap. 7.
Dionysius Richel. libr.
3. de laudib. Virginis,
art. 28.
Suarez in 3. p. q. 37.
disp. 18. sect. 3.
Fr. Ioseph. à Iesu Ma-
ria, libr. 2. vitæ Virg.
cap. 130.*

*Euthim. in capit. 3.
Ioanne.*

Item probatur. Recipere Sacramentum Baptismi nullam dicit indecentiam in Virgine, cui & Christus Dominus suscepit Baptismum a Ioanne Baptista ad nostrum exemplum.

74 De Sacramento Confirmationis incertum sumus. Vtrum illud realiter receperit. Licet enim in die Pentecostes receperit in signo visibili vntionem gratiæ inuisibilem, & robur inuincibile ad fidei confessionem; hoc tamen non est recipere Sacramentum Confirmationis, sed quid æquiualens. Sicut enim, qui baptizatur Baptismo sanguinis, aut fluminis, licet recipiat gratiam, non recipit Sacramentum Baptismi fluminis, neque fructum gratiæ illius, sed quid æquiualens pro voto Sacramenti; ita similiter accidit in die Pentecostes: ubi pro gratia Sacramentali, alia data est, quæ vices illius suppleret. Nō enim potest dari gratia Sacramentalis sine Sacramento. Vt iam supra ostensum est.

75 De Sacramento Eucharistiæ, pro certo videtur tenendum, illud primō recepisse in nocte Cænx, quādo institutum fuit: Cum Beatissima Virgo esset in eadem domo cum Christo Domino, & sub eodem tecto. Cū hoc exigeret præceptū legis obligans, vt: *Tollat unusquisque agnum per familias, & domos suas,*

Actu

At ad familiam Christi non solum pertinebāt
 Apostoli, sed, & Beatissima Virgo, vt mater fa-
 milias; ergo in æssu agni interfuit, vt senserunt
 Archiepiscopus Paleotus, Christophorus à Ca-
 stro, Barradas, & Shrlogius. Ergo, cum præfens
 adesset, postquam Christus Sacram Eucharis-
 tiam sumpsit, eam illi dedit, vt sentit noster Syl-
 ueira. In reliquo autem vitæ processu pro cer-
 to similiter tenendum videtur, Sacram Eucha-
 ristiam frequenter recepisse, cum propter Ma-
 riam instituta sit: vt scilicet post Christi passio-
 nem moras suę beatitudinis hac æscia confir-
 mata facilius posset sustinere. Vt dicebat Ar-
 chiepiscopus Salazar: & si pro sola Beatissima
 Virgine instituta fuit Eucharistia principalius,
 quam pro reliquis omnibus collectiuè, vt probat
 ex multis fundamentis noster Sylueiras; quomodo
 credibile est, eam non recepisse quod-
 tidie, quando omnes fideles quotidiè commu-
 nicabant, vt constat ex actibus Apostolorum.

Item probatur; quia Sacra Eucharistia simi-
 liter est in præcepto, sicut Baptismus.

Quod autē in mortis articulo communica-
 verit, videbis infra, cum egerimus de extrema
 vnctione, quam eodem tempore recepit.

76 Sacramentum Pœnitentię nullate-
 nus Virgo recepit. Quia illius non erat capax

Exod. 12. 31

*Paleotus l. de passion.
 corda 7. cap. 11.*

*Castro l. bistor. Deipa
 ra. cap. 16.
 Barradas, tom. 4. in
 euangelia, l. 1. c. 17.*

*Shrlog. tom. 3. in Can-
 tic. inuestigat. 37. nu-
 mer. 20.*

*Sylueira, lib. 7. in euā-
 gelia, cap. 7. quæst. 26
 Salazar in Proverb.
 cap. 9. num. 4.
 Sylueira, lib. 5. in euā-
 gel. cap. 35. quæst. 19*

Astor. 2. 42

76
ex defectu matetie, scilicet peccati. Licet enim aliqui in gratia iam constituti recipiant hoc Sacramentum, & gratiam culpæ remissiuam, licet non actualiter remitterent; tamen necesse est, ut fierint aliquando peccatores. Alias enim non erunt capaces confessionis peccati, & confessio ista est pars essentialis Pœnitentiæ. Vnde licet Albertus suo tempore magnus, dicat: Beatam Virginem recepisse hoc Sacramentum, quatenus asserit, quod recepit omnia Sacramenta præter Ordinem; hoc dictum, vel correptione, vel aliqua pia interpretatione indiget. Debat enim excipere Pœnitentiam, & Matrimonium.

77 Sacramentum Matrimonij notorium est, quod Beatissima Virgo non recepit; quamuis enim fuerit Beato Ioseph vero Matrimonio Virginali coniuncta, tunc tamen non erat Sacramentum Matrimonij institutum. Et ita evidense est, quod non potuerit recipere; cum ante quam a Christo institueretur, iam Ioseph vita defunctus fuerat, & Virgo ulterius nullatenus nupsit.

78 Vtrum autem receperit Sacramentum Extremæ vnctionis, adhuc sub lite est. Capreolus enim, & Gabriel, & Victoria existimant, Virginem nullatenus recepisse hoc Sacramen-

tum;

*Albert. in Mariali,
cap 81.*

*Capreol. in 4. dist. 23.
quæst. 3. art. 2.
Supplémentu Gabriel.
quæst. 1. dub. 3.
Victoria. in summ. n. p.*

tum: quia erat illius incapax, sicut, & Penitentie. Quoniam institutum est pro illis, qui actualiter peccauerunt, vt constat ex forma illius: *Remittat tibi Deus quidquid peccasti, &c.* Sicut enim, quia hoc Sacramentum institutum est pro infirmis, non potest ministrari fanis; ita similiter, quia institutum est ad delendum peccata, non poterit ministrari ijs, qui non peccauerunt.

Item, Beata Virgo non est mortua ex infirmitate, sed ex virtute. Non enim languorem corporis passa est, sed amore languebat, cuius exestu, & flamis, melius, quam Magnus Elias ad superos euecta est. Et præterea huius Sacramenti non inuenitur aliquod præceptum, sed tantum Consilium.

79 Sed alij è contradicunt: huius Sacramenti fuisse capacem. Ac proindè, illud suscepisse. Vnctio enim extrema, non solum pro reliquijs peccatorum abstergendis institutum est, sed, & pro vngendis ad luctam. Iraque dabit gratiam confortantè ad pugnā, aut quæ de se sit confortatiua.

Et præterea, licet forma faciat mentionem de remissione peccatorū; videtur in sensu conditionali explicata ab Apostolo Iacobo præcipuo huius Sacramenti promulgatore. Dixit enim:

Iacob. 5. 15.

M 2

enim: *Et si in peccatis sit, remittentur ei.*

*Albertus in Marial.
cap. 72. & 74.*

Antonin. 3. p. tit. 14.

cap. 8. §. 3.

*Siluestr. in rosa aur.
tract. 3. de questionib.
impertinentibus, casu*

93.

Busto 4. part. serm. 11

part. 2.

*Canisius 1. de B. Ma
ria, cap. 9.*

Et propterea hanc sententiam tenuit Alber-
tus Magnus, & illum refert Sanctus Antonius,
dicens: *Ponit Albertus, quod B. Virgo in mor-
te se fecerit in vngi, sicut etiam comunicauit.
Et hoc, non quia incigeret, cum nullum pecca-
tum, etiam veniale, nec reliqua peccati essent
in ea. Sed, ut praeberet fidelibus in omnibus exē-
plum humilitatis, & vitae Christianae.* Et ean-
dem sententiam tuentur Siluester, Bernardi-
nus de Busto, & Canisius.

80. De Sacramento Ordinis, iam ex dic-
tis manifestum est, quid sit dicendum. Fæmi-
na enim iure diuino est in capax huius Sacra-
menti, sed quid equiualeus illi concessum est.
Incarnatio enim Verbi, quæ suo Verbo fiat,
operata est, æquiualeter consecrationi Eucharis-
ticæ, aut consecratio Incarnationi assimilatur.
Et peccatorum remissio, licet non sicut Minis-
ter Sacramento Pœnitentiæ, tanquam Impera-
trix semper operatur, quæ sunt duo munia præ-
cipua Ordinis Sacerdotalis.

Et hæc dicta pro ista secunda parte sufficiant.
Vnde ad tertiam partem huius quæstionis iam
pro grediendum est.

III. PARS QUÆSTIONIS.

Contrariæ sententiæ argumen-
ta proponuntur, & dif-
soluuntur.

81. **T**heologi, qui contrariū nostris conclu-
sionibus, his diebus enserūt, adducūt
pro se aliquos, & licet pauci sint allegati, debe-
bant esse pauciores. Nam vix aliquem reperies,
qui sufficienti fundamento possit ad hoc cita-
ri. Similiter adducunt pro se aliqua dicta, & au-
thoritates Sanctorum Patrum. Sed in his, vt ve-
rum fateat, nec vnicum verbum ad intentum
potest cum sufficienti fundamēto adduci. Et
similiter conati sunt suam sententiam stabilire
argumentis, & rationibus, sed absque funda-
mento solidæ probationis. Sed pergamus.

82. Et in primis adducunt pro se testimo-
nium Angeli Gabrielis, qui cum missus esset à
Deo ad Virginem, salutavit illā dicendo: *Aue*
gratia plena. Hæc est omnis vis. Si enim Ange-
lus vocat gratia plenam; ergo non est possibili-
le, quod vltra possit recipere augmentum gra-
tiæ. Vas enim plenum nihil potest capere, & si
ali-

Luca 1.

Bernard. serm. 2. Assumptio-
nis.

aliquid illi de super infundatur, statim omninò
vertitur. Sic, & Beata Virgo, & si postea mere-
batur, non sibi acquirebat, sed nobis tribuebat.
Vnde dicit Bernardus: *Quis enim vacuum di-
xerit; quam salutat Angelus gratia plenam?
Neque hoc solum, sed adhuc quoque in eam
superuenturum asserit Spiritum Sanctum. Ad
quid putas, nisi etiam superimpleat eam? Ad
quid nisi, adueniente iam Spiritu, plena sibi,
eodem superueniente, nobis quoque super ple-
na, & super effluens fiat?*

83 Respondetur: primo, quod ex hoc,
quod Beata Virgo vocetur, & fuerit gratia ple-
na in incarnatione Verbi, non sequitur, quod
postea non potuerit recipere augmentum gra-
tiæ ipsius. Nam etiam fuit gratia plena in sua
Conceptione, & nihilominus deinceps recepit
augmentum gratiæ, vsque ad Conceptionem
filij, vt vos etiam dicitis. Quod autem fuerit
gratia plena, cum adhuc esset in utero matris,
probat D. Thomas. Et cum pro parte contra-
ria obiecisset: *Videtur, quod Beata Virgo, per
sanctificationem in utero, non obtinuerit gra-
tiæ plenitudinem. Probat sic: Ei, quod est ple-
num, & perfectum, non restat aliquid adden-
dum; quia perfectum est; cui nihil de est. Vt di-
citur in tertio Physicorum; sed Beata Virgo,
postmo-*

D. Thomas 3. part. q.
27. art. 5.

postmodū additionē gratiæ suscepit, & quando Christum concepit, & iterum quando in gloria est assumpta; ergo videtur, quod non habuerit in prima sanctificatione plenitudinem gratiarum. Hoc est argumentum D. Thomæ pro parte contraria, & dissoluendo illud, dissoluit simul nostram difficultatem. Sic.

84. Dicendum, quod in Beata Virgine est triplex perfectio gratiæ. Prima quidem, quasi dispositiua. Secunda autem perfectio gratiæ fuit in Beata Virgine ex presentia filij in eius utero incarnati. Tertia autem est perfectio finis, quam habet in gloria. Quod autem secunda perfectio sit potior, quam prima, & tertia, quam secunda, patet. Nam primo in sua sanctificatione adeptæ est gratiam inclinantem eam ad bonum. In conceptione autem filij Dei, consummata est eius gratia confirmans eam in bono. In sui vero glorificatione consummata est eius gratia perficiens eam in fruitione omnis boni.

85. Ecce secundum mentem D. Thomæ non est idem esse plenum gratiæ, & non posse crescere in illa. Nam sunt diuersæ plenitudines, & dicitur Iustus plenus gratiæ, secundum præsentem statum, qui est in potentia, secundum futurum. Vnde dixit Sapiens: *Cum consummauerit homo, tunc incipiet.* Et est enim plenitudo sufficientiæ, & iterum plenitudo abundant

tiæ,

Ecclesiasticus 38. 6.

tia, & iterum plenitudo singularis Excelentie, ut docet alibi idem D. Thomas; & si vis videre, argumentum nullam continere vim, muta materiam, & perspicies, quod non stat forma. Nam sicut Beata Virgo dicitur *gratia plena*, similiter B. Stephanus dicitur: *Plenus gratia*. Ergo sicut non valet, ergo Stephanus non potest crescere in gratia, neque mereri; alias neque in Martyrio, quod postea passus est, neque meretur, neque in gratia augetur; ita similiter non valet: Beata Virgo dicitur *gratia plena* in Incarnatione Verbi; ergo non potuit deinceps mereri, neque in gratia crescere. Itaque *Beata Virgo* (dicit D. Thomas) *dicta est plena gratia*, quia scilicet habebat gratiam sufficientem ad statum illum, ad quem erat electa a Deo, ut esset, scilicet, *Mater unigeniti eius*. Et similiter Stephanus dicitur *plenus gratia*, quia habebat gratiam sufficientem, ad hoc ut esset idoneus minister, et testis Dei. Harum autem plenitudinum una est plenior altera, secundum quod aliquis est diuinitus praeordinatus ad altiorem, vel inferiorem statum.

86 Locus autem Bernardi, potius est pro nobis. Si enim sentiret, quod in gratia crescere non posset, non diceret, quod merebatur nobis. Non enim potest nobis mereri gratiam, nisi de

con-

D. Thomas, opusc. 60.
art. 3.

D. Thom. 3. p. q. 7. a.
10. ad 1.

Vide Suarez in 3. p.
D. Thom. q. 37. disp.
23. sect. 1.

congruo. Nam mereri nobis gratiam de condigno, & ex iustitia, est proprium Christi Redemptoris nostri. Secundum fidem. Audi D. Thomam: *Unicuique à Deo datur gratia, secundum hoc, ad quod eligitur. Et quia Christus, in quantum est homo, ad hoc fuit predestinatus, & electus, ut esset filius Dei, in virtute sanctificandi; hoc fuit sibi proprium, ut haberet plenitudinem gratia, quod redundaret in omnes, secundum quod dictum est Ioannis primo: de plenitudine eius nos omnes accepimus. Sed Beata Virgo Maria tantam gratia obtinuit plenitudinem, ut esset propinquissima Auctori gratia: ita quod eum, qui est plenus gratia in se reciperet, & eum pariēdo, quodammodo gratiam, ad omnes deriuaret. Meritum autem de congruo est quoddam ius, non rigorosum, sed amicabile. Amicitia, autem, ad Deum, non potest esse sine gratia. Qui operatur autem in gratia, meretur de condigno augmentum ipsius gratia, ut probatum est supposito primo; ergo de primo ad vltimum; si Beata Virgo aliquid merebatur nobis de congruo, sibi prius merebatur augmentum gratia de condigno.*

*D. Thomas, 3. p. q. 27
art. 5. ad 1.*

87 Vel secundo respōdetur. Quod in eisdem verbis Bernardi stat expressè solutio. Cū

N

post-

postquam dixisset illam plenā gratiā, addidit:
Ut superveniente Spiritu, super plena nobis fieret. Super plenom autem, idem est, ac cumulat-
tum, sicut enim vas, aut mensura tritici, post-
quam plena est, potest recipere cumulum triti-
ci, ita B. Virgo cumulum gratiæ, vsque ad cæ-
lum, quando ad Empyreum assumpta est.

88 Vel tertio respondetur. Quod gratia,
& charitas afferunt secum dilatationem, capa-
citatē, & habilitatem ad maius augmentum,
vt iam pluries dictum est, & idē non sequitur,
quod plenitudo gratiæ claudat ianuam aug-
mento in viatore, dum mors non claudit ia-
nuam vitæ.

89 Et ex his facile perspicias, quam ab-
sque fundamento adducant pro se authorita-
tem D. Thomæ, qui loco iam allegato, dixit:
*In cōceptione filij Dei consummata est Virgi-
nis gratia.*

Respondetur enim, quod si addidissent qua-
tuor verba sequentia D. Thomæ, addidissent
solutionem. Accipe integrum locum: *In Cō-
ceptione filij Dei consummata est eius gratia, cō-
firmans eam in bono.* Esse autem cōfirmatum
in bono, aut in gratia, nō tollit meritum. Alias
Apostoli, & cæteri ex speciali priuilegio in gra-
tia confirmati, non meruissent.

Secundo

Secundo respondetur, quod in doctrina D. Thomæ, & in veritate, gratiæ consummatio non est in hac vita, sed in æterna. Audi ipsam: *Dicendum, quod quilibet actu meritorio meretur homo augmentum gratiæ, sicut, & gratiæ consummationē, quæ est vita æterna.* Unde immerito D. Thomam allegasti: In cōceptione enim filij non habuit absolutē gratiæ consummationem, si quidem non peruenit ad vitam æternam.

90 Secundū argumentum est ab auctoritate D. Hieronymi; qui cum loqueretur de plenitudine gratiæ Beatę Virginis, sic inquit: *Cæteris per partes præstatur, Maria simul se totam infudit gratiæ plenitudo.* Vbi verbum, aut aduerbium, *simul*, directè videtur intentū suadere. Si enim semper mereretur, & gratiam obtineret, non *simul*, sed de cursu, & tractu tēporis, se totam infunderet gratiæ plenitudo.

D. Hieronym. serm. de
Assumptione.

91 Respondetur primo; quod *ly, simul*, non semper significat, quod in eodem puncto, aut momēto temporis, fiat aliquid. Cum enim dixisset sapiens, quod ille, *qui vixit in æternum creauit omnia simul.* Adhuc tamen est constās sententia, quod opera creationis durauerunt per spatium sex dierum, & vsque modo durāt, vt dixit Saluator: *Pater meus, vsque modo operatur,*

Ecclesiastic. 18. 1.

Ioann. 5. & 17.

ratur, & ego operor. Omnia enim, quæ nunc
in lucem prodeunt, erant, tanquam in femini-
bus, in his rebus, quæ tunc producebantur, quæ
habebant in virtute reliqua in posterum pro-
ducenda, secundum explicationem Augustini:
*Sicut in grano invisibiliter erant omnia simul,
potentialiter, atque casualiter.* Et sic Beata Vir-
go in gratia Matris Dei habebat omnem ple-
nitudinem gratiarum, non in feminibus, quasi
ex multis, sed in semine, qui est Christus. Et ideo
Rutil. Bēcon. dixit: *Omnia enim dona Maria
in dignitate matris, tãquã in radice cãtinētur*

92 Vel secundo responderetur. Quod si ly.
Simul, appellet supra omnem gratiæ plenu-
dinem, verum est. Si appellet supra simulta-
tem temporis, falsum est; neque hoc incendit
Hieronymus, alias à principio vitæ illi esset col-
lata omnis gratiæ plenitudo, aut non habu-
erat gratiam, usque ad Incarnationem, ut verificetur,
quod *simul*, id est, in eodem instanti se to-
tam in fudit gratiæ plenitudo. Et vos dicitis,
quod crevit in gratia, usque ad Incarnationem
Verbi.

93 Vel tertio responderetur. Quod sicut
pars, quæ data est reliquis, non est data simul
tempore, sed paulatim, sicuti de reliquis, istis
non negatis, quod recipiant augmentum gra-
tiæ; ita similiter Beata Virgo. Hieronymus
enim

August. in Gloss. ibi. et
de Genes. ad liter. lib.
5. cap. 23.

Ad Galat. 3. 16.

Rutilius Bonconius,
lib. 4. in Magnificat.
cap. 5.

enim nō agitauit quæstionem præsentem, sed differentiam in gratia constituit, non in tempore, vel instanti, illam conferendi.

94 Vel quartò respōdetur. Quod ad hoc, quod daretur Virgini omnis plenitudo gratiæ, *simul*, necesse erat, dare illi simul dispositionē ad ultra merendum. Nam aliās vacua essent opera, & non plena merito gratiæ. Et posset dici Virgini illud Apocælypsis: *Non inuano opera tua plena coram Deo meo.* Non enim optabat Deus, vt Episcopus ille perueniret ad statum, in quo non possit augeri, quando qui operabatur, remanebat adhuc in statu merendi, scilicet, viatoris, qui ambulat per augmentum gratiæ, cum progressus in hoc motu sit secundum augmentum charitatis, vel gratiæ, vt diximus, ex D. Thoma, conclusione 5. argumento 2.

Apocælyps. 3. 23

95 Tertium argumentum. Quia anima Christi sic sanctificata fuit à principio, quando omnis plenitudo gratiæ illi collata est, & propterea dicitur *plenus gratiæ*, taliter, quod non possit in illa augmentum recipere; ergo similiter Beata Virgo, Christo simillima, debuit sanctificari. & ad hoc significandum dicitur similiter gratia plena. Quod autem dici gratia plenam, significet habere gratiā tali modo, quod non possit crescere in illa, sicut nec Christus Dominus, cui ad mensuram non datur gratiæ.

Eusebius Emiffeni.

probatur auctoritate Eusebij Emiffeni, qui explicās præfata verba Angeli Gabriëlis, scilicet, *Aue gratia plena*, videtur in Virgine adstruere gratiam infinitam à tempore conceptionis Filij, sic enim inquit: *Quis unquam tantam gratiam habuit, quantam Virgo Maria: alijs enim ad mensuram gratia dantur, hæc autem gratia plena dicitur.*

Lucæ 3. 52.

96 Respondetur, quod verba Sacræ Scripture intelligenda sunt secundum regulas sanæ Theologiæ. Alias enim ex vero malè intellecto, sequentur multæ falsitates: Si enim, quia dicit S. Lucas: *Et Iesus proficiebat sapientia, & ætate, & gratia*, venisset in mentem alicui, quod sicut crescebat ætate, sic similiter crescebat sapientiâ, & gratiâ: maximoperè erraret. Nâ in ætate crescebat, vt homo, qui erat æternus, vt Deus, sed in sapientia, & gratia se tantummodo manifestabat, ostensionem debitam quotidie faciendo. Et ita similiter, & si eodē tenore verborum dicatur de Christo, quod est *plenus gratia*, & de Beata Virgine, quod est *gratia plena*. Diuersimodè accipiendum est. Christus enim taliter est plenus, quod non sit possibile recipere augmentum, cum sit: *Vnigenitus à patre plenus gratiâ*. Beata autem Virgo habebat tantummodò plenitudinem pro-

portio-

portionatam promotione presentis status, ut
in responsione ad primum dictum est.

97 Et similiter respondetur ad authorita-
tem Eusebij. Si enim voluit significare, quod
Virgini collata est gratia absque mensura, hi
per bolicè loquutus est. Vnde non habet vim
argumentum, quod in verò rigore Scholasti-
co non habet fundamētum. Sed solum voluit
significare maximam Virginis gratiam, quam
per exaggerationem vocat, *absque mensura*:
Quem admodum, & Bonaventura dixit: *Gra-
tiam Virginis esse immensam*; aut immensura-
bilem. Et hoc solummodo voluisse Eusebium
patet; alias nihil probaret, aut defectu memo-
riæ maximè laboraret; aut deficeret omnimo-
da noticia Scripturæ in locis nitissimis, in qui-
bus alij Sancti, pleni gratia scribuntur. Vnde
solum voluit indicare; gratiam, aut dignitatē
maternitatis. Et patet ex verbis ipsius: Si enim
voluisset adstruere gratiam in Virgine absque
mensura absolutè, non probaret ex hoc, quod
dicitur, *gratia plena*. Similiter enim Stephanus
dicitur *plenus gratia*. Et potiori titulo Apосто-
li pleni sunt, cū dicantur, *repleti Spiritu Sancto*.
Ex quo nullatenus potest inferri absque fi-
dei præiudicio, quod habeant gratiam absque
mensura, sicut Christus. Itaque habere gratiam
abf-

Bonaventura. sup. in
dedicator

absque mensura, est proprium Christi Domini; iuxta illud Ioannis: *Non enim ad mensuram dat Deus Spiritum filio.* Unde Eusebius solummodo voluit significare, gratiã, aut dignitatem Maternitatis Dei, quæ habet quãdam infinitatem ex termino. Et patet ex verbis sequentibus, quæ addidit immediate dicens: *Considera modo quanta ante eam, quanta post eam mulieres, & Virgines fuerunt, hactamen sola Mater Domini fieri meruit.*

August. lib. de natura,
& gratia.

98 Quartũ argumentum ab authoritate D. Augustini sic dicentis: *Inde nouimus, tantã gratiam esse Virgini collatam, quia Deũ meruit concipere, & parere.* Ergo secundum mentem Augustini totum meritum fuit, vsque ad conceptionem filij. Si enim ultra meruisset, non dixisset, quod tanta gratia illi collata est, quia meruit Deũ cõcipere, & parere. Si enim, vt in sexta conclusione probatum est, statim, ac Beata Virgo gratiam merebatur, continuo illi conferebatur, & tẽpore Incarnationis hoc meruit, eodem tempore illi tanta gratia collata est.

99 Respondetur, quod Augustinus non dixit, quod data sit illi gratia, qua vltra non meretur; sed quod *tanta gratia* illi data est. Sed quæcumque gratiæ magnitudo non excludit me-

meritum. Imò gratia sine potestate merendi in viatore, non est tanta, quanta est gratia cum potestate merendi gratiam vltiorem. Vnde cum tanta gratia illi collata est, tanta radix meriti illi donata est, & tantum meritum inde semper consecuta est.

100 Quintum argumentum ab auctoritate Sancti Bernardini Senensis, sic dicentis: *Quod scemina conciperet, & pareret Deum, est miraculum miraculorum. Opportuit enim, ut sic dicam; sceminam eleuari ad quandam equalitatem Diuinam, per quandam quasi infinitatem perfectionum, & gratiarum.*

*Bernardin. serm. 61.
cap. 14.*

101 Respondetur primò, quod in expressa sententia Sancti Bernardini, Virgo merebatur semper, non solum vigilando, sed etiã dormiendo: vt dictum est in probatione sextæ conclusionis. Et ideò non credimus, quod Sanctus sit sibi ipsi contrarius, neque in præsentilo loco est verbum aliquod, quod hoc possit insinuare. Sed vos iudicatis, quod mereri non est quid sublime: sicuti ex eleuatione Virginis ad quandam equalitatem Diuinam, concludere vultis sensisse Bernardinum, quod Virgo non mereretur. Nonnè sufficit Virginẽ eleuari ad quandam equalitatem Diuinam cum Deo humanato? Itaque sufficit, vt sit quasi quædã di-

Q uini-

unitas humanata. Sufficit, quod sicut filius
eius, qui toto tempore vitæ meruit, cui hoc,
quod est mereri, dignitas, & excellentia fuit, ut
probatum est supposito tertio.

102. Vel secundo respondetur. Quod ex
hoc, quod dicat Bernardinus, quod *opportuit*
Virginem eleuari ad quandam infinitatem
perfectionum, & gratiarum: Non sequitur,
quod intendat auferre ab illa augmentum per-
fectionis, & gratiæ. A principio enim vitæ quã-
dam infinitatem perfectionum, & gratiarum
habuit, quam postea infinities auxit, per quæ-
libet momenta. Et cum incæpissent *funda-*
menta perfectionis eius in Montibus Sanctis, id est, super omnem perfectionem Sancto-
rum, quæ habet quandam infinitatem; adhuc
postea, *ut Conceptionem Verbi pertingeret,*
meritorum verticem, usque ad solum Deitatis erexit. Ut dicebat Magnus Gregorius. Et
licet dicat; *usque ad solum Deitatis*, ab illo,
usque ad Deum, non quædam, quasi infinitas
perfectionum, & gratiarum, sed absolutè infi-
nitas est. Pro qua imitanda, gratia mediante,
semper pergebat gloriosa *inuentrix gratiæ*.
Ut Sanctus dicebat Bernardus.

103. Unde in huius similitudinem, & si
Seraphim, quos vidit Isaias, essent folio Deita-
tis,

Gregor. Mag. sup. l. i.
Regum.

Bernard. serm. 2. af-
sumptionis.

etis, & ipsi Deo valdè propinqui. Id enim significat: *Seraphin stabat super illud.* Id est, valdè propè, sicuti in Psalmo: *Super flumina Babylonis illic sedimus.* Verum tamen, adhuc sex alis volabant, semper tendentes, & nunquam fatis peruenientes, nec in tota æternitate integrè, & perfectè appropinquantes. Sic, & Beata Virgo, licet non solum propè Thronum, sed ipsa Thronus excelsus, & eleuatus; *Et Deus homo in medio eius non commouebitur,* adhuc ad centrum diuinitatis illius pergebat, & licet gratiam apud Deum inuenisset, adhuc ambulabat, semperque sibi dictum illud Dauidicum audiebat: *Quærste faciem eius semper.* Nam vt dicebat Summus orator Ecclesiæ, & Summus Pontifex Leo: *Nemini presumendum est, quod totum, quod querit, inuenerit, ne desinat propinquare, qui cessarit accedere.*

Isaias 6.

Psal. 136.

Psal. 45.

Luca 10.

Psal. 114. 4.

S. Leo serm. 11. de Passion. Dñi.

104 Sextum argumentum desumitur ab authoritate Sancti Ioannis Damasceni, qui cū loqueretur ad Beatam Virginem, sic dicebat: *Mors enim eos perficit, Beatosque ostendit, id videlicet ipsis afferens, vt in eorum virtutum nulla mutatio cadat, minimè tamen hoc inte-
rumpabimus, neque enim mors tibi beatitudinem attulit, neque migratio perfectionem, omnium enim honorum initium, medium, Et*

Damascen. orat. 1. de dormit. Virg.

*finis, securitas etiam, ac vera confirmatio in
illa feminis ex parte conceptione posita fuit.*

105 Respondetur. Quod verba Sancto-
rum in sano sensu accipienda sunt, aliàs maxi-
moperè errabitur. Aliquando enim videntur,
sonare contra fidem, vt patet in istis, sicuti di-
cunt, quod mors non attullit Virgini, nec bea-
titudinem, nec perfectionem, quod est contra
fidem. Audi iterum Clementem V. qui Cle-
mentina citata enumerat hunc errorem inter
cæteros execrandos Alemanicæ: *Item dicunt,
quod homo potest, ita finalem beatitudinem,
secundum omnem gradum perfectionis in pre-
senti assequi, sicut iam in vita obtinebit beata.*
Ecce, quod si intelligas Damascenum absque
aliqua pia interpretatione sequetur error in
fide.

Et præterea hoc est manifestum. Neque
enim asseritis, quod Beata Virgo habebat in hac
vita statum beatitudinis; cum nō negetis fuis-
se, vsque ad mortem in statu viatoris. Ergo
mors illi beatitudinem attullit. Est manifestum.
Sed contrarium dicit Damascenus in tuo
loco.

106 Septimū argumentum ab authori-
tate subtilis Scoti, qui cum ageret de Baptis-
mo, & quæreret: Vtrum Apostoli, & B. Virgo
recepe-

*Clementin. ad nostrū,
de hæreticis.*

*Scotus in 4. sent. disp. 4.
quæst. 6.*

receperint Baptismum? Et cum dixisset, Apostolos fuisse baptizatos, addidit: *Et consimiliter supponendum est de Beata Virgine, nisi ipsa sit excepta ab illa lege, & de ea fuisset ratio dispensandi, quia forte habuit in Cōceptione Filij sui illam plenitudinem gratia ad quã Deus disposuit iam peruenire.* Hæc Scotus.

107 Respondetur Quod vt vides, dubius loquitur. Sed facemur, quod in sua dubitatione supponit, vt possibile, quod Beata Virgo in Conceptione Filij reciperet illam plenitudinem gratiæ, ad quam Deus disposuit illam peruenire. Vndè manifestè patet, quod adducere Scotum pro vestra sententia, sine fundamento est: cum ipse non dicat hoc factum fuisse, sed tantum intinuet esse possibile, & hoc dubitando. Et mirum est, quod Scotus sua subtilitate, & deuotione eximia erga Beatam Virginem, non ausus fuerit amplius, & vos audetis vltcrius. Si enim ad id haberet fundamentum, assereret vtique, sicuti defendit ipsam Beatam Virginem absque originali peccato conceptam, quando Parisijs in publico, contradicente illi omni schola, & ducenta Doctorum argumenta, magni ponderis, dissoluit facillimè. Sed hoc de quo agimus, non ad privilegium, sed potius ad præiudicium Virginis tendit, & idco, fortissimè

tassè omisit, & nos omittimus.

Anselmus.

108 Octauū argumentum à ratione, desumpta ab authoritate Sancti Anselmi, sic dicētis: *Dicitur Mater ea puritate nitere, quæ maior sub Deo nequit intelligi.* Sed mater fuit in Incarnatione Verbi; ergo secundum mentem Anselmi decens fuit, vt in Incarnatione perueniret ad talem puritatē, & gratiam, quæ maior nequit intelligi. Si autem nequit maius intelligi, nequit maius aliquid dari. Vnde sic formant rationem: Quia si daretur Beata Virgini, ad hoc, vt esset Mater Dei tota gratiæ plenitudo, decentius esset ornata ad concipiendum eum; ergo hoc conducit ad decentiam Matris, & dignitatem filij.

109 Respondetur primo, concedendo planè authoritatem Anselmi: Nequit enim intelligi in hac vita puritas, & gratia, quæ non sint augmentabiles: sicuti semper remanet gratia viatoris, qui ambulat per augmentum gratiæ, vt ex D. Thoma iam repetitum est. Et si hoc nõ est contentus; alius amplius audebit, & sine fundamento dicet, quod non solum debebat Beata Virgo habere gratiæ plenitudinem, sed etiam magnam gloriam, vt à sinu glorioso Matris procederet in tempore, sicut à corde glorioso Patris est genitus filius in æternitate. Et ita au-

*Cerda de Maria, &
Deo Incarnato, acad.
12. se. 4. num. 41.
S. Antonin. 4. part.
titul. 15. c. 17. & alij.*

lus

sus est asserere P. Ioannes Barbianus, in assertis Salmantinis, his verbis: *Vt primum ab Angelo saluere iussa, & Mater Dei effecta est, incessanter Deum clarè vidisse, absolutè asserimus. Quod ego nullatenù assero, neque, vt existimo, tu audebis asserere. Quamuis non propterea recedendū existimemus ab aliquibus, qui benigna ratione moti, senserunt in conceptione filij, ad instans essentiam diuinam vidisse, cū eius vterus beantis aula fieret.*

110 Vel secundo responderetur. Quod gratia Virginis semper intelligitur finita, taliter, quod etiam si intelligatur alia maior, non propterea intelligitur infinita, sed etiam finita, & sic in infinitum. *Et aliud sub Deo nequit intelligi.* Quomodo enim potest intelligi, quod aliquis sit viator, & quod non possit ambulare? Quod nondum peruenerit ad terminum, & quod non possit de se ultra progredi? Licet enim aliqui intelligant, quod de potentia Dei absoluta possit Deus cum Angelo, aut homine comprehensore inire pactum dandi illi vteriore gloriam, si tale quid faciat; & quod tunc esset comprehensor, secundum quod videt, & quod posset mereri respectu vterioris gradus gloriae promissi; hoc est intelligibile. Sed quod sit aliquis viator, & quod non possit

pro-

proficere, & mereri, & augmentum gratiæ recipere, certè *sub Deo nequit intelligi*. Itaque verba Anselmi nihil habent contra nos.

111 Nonum argumentum. Christus Dominus non potuit crescere in gratia, à sua Incarnatione; ergo nec Beata Virgo, potuit crescere in gratia, à tempore ipsius Incarnationis. Antecedens patet, & consequentia probatur. Quia ex eo Christus Dominus non potuit crescere in gratia ab Incarnatione, quia ab instanti Incarnationis habuit esse filij Dei: Sed Beata Virgo similiter in ipso instanti Incarnationis peruenit ad esse Matris Dei; ergo sicut non potest Christus crescere in gratia; ita nec Beata Virgo. Patet consequentia. Quia sicut esse filium Dei, est summum, quod homo ille potuit habere, ita esse Matrem Dei, est summum ad quod pura creatura potest peruenire.

112 Respondetur. Concedendo antecedens, & negando consequentiam. Et ad probationem similiter cōceditur, quod Christus Dominus non potuit crescere in gratia ab Incarnatione, quia à primo instāti illius, homo ille fuit filius Dei, quod petit summum gratiæ. Et propter eandem rationem non valet; ergo Beata Virgo similiter; quia licet Beata Virgo peruenit

nerit adesse Matris Dei, quod est summa dignitas puræ creaturæ, sed non petit summum gratiæ. Nam summum gratiæ debetur solummodo esse filij Dei, quod est summum esse absolute. Et sic, sicut habet inesse personæ identitatem, habet inesse gratiæ infinitatem in actu. Quia infinitum in actu non potest dari, nisi in Deo, secundum naturam, aut secundum personam. Homo autem ille habet esse Dei secundum naturam diuinam, & est subiectum gratiæ, vt homo, qui est Deus in persona. Beata autem Virgo, & si coniunctissima Deo, non habet esse idem cum Deo, neque secundum naturam, neque secundum personam. Vnde quidquid habet, est finitum in actu. Et ita gratia illius potest augeri in infinitum. Vt dictum est supposito secundo.

113. Decimum argumentum. Sicut prædestinatio est electio ad gloriam; ita etiam est electio ad gradus determinatos ipsius gloriæ. Et hæc gloria est mensura gratiæ, quæ est medium ad consequendam gloriam, cum sit semen illius; *Soli enim Deo Beatitudo est naturalis, quia idem est sibi esse, & beatum esse. Cuiuslibet autem creaturæ esse beatum, non est natura, sed vltimus finis.* Vt dixit D. Thomas. Itaque finis non vltimus est consequatio gratiæ,

P

quæ

2. Corinth. 3. 6.

Sapient. 11. 28.

Ad Ephesios 4.

Ioann. 3. 34.

quæ non potest esse maior, quam petit determi-
natus gradus gloriæ, iam ante in prædestina-
tione decretus. Prædestinatio autem Virginis
fuit electio ad gloriâ, quæ est decens, vt con-
sequatur Mater Dei; ergo cum peruenit adesse
Matrem Dei, iam peruenit ad gratiam sibi de-
stinatam ex electione Dei. Cum Deus det dig-
nitatem, taliter, quod dignè obtineatur. Iuxta
illud Apostoli: *Qui idoneos nos fecit ministros
noui testamenti.* Sine gratia autem ministeriū
gratiæ non potest dignè exerceri; ergo cum
peruenit ad dignitatem Matris, iam peruene-
rat ad gratiæ plenitudinem sibi possibilem, se-
cundum decretum Dei: sed hoc fuit in Incar-
natione Verbi; ergo à tempore Incarnationis,
non potuit vltra mereri, neque gratiam acqui-
rere. Patet cōsequentia. Quia ille, qui fecit om-
nia *in numero, pondere, & mensura*, etiam dat
gratiam cum determinata mensura, vt dixit
Apostolus: *Unicuique nostrum data est gra-
tia, secundum mensuram donationis Christi.*
Solum enim ipsi Christo datur gratia absque
mensura. Vt dixit Apostolus Ioannes: *Non
enim ad mensuram dat Deus Spiritum filio.*

114 Respondetur concedendo omnia,
vsque ad illam consequentiam: *Ergo cum per-
uenit adesse Matrem Dei, iam peruenerat ad
gratiæ*

gratia plenitudinem sibi possibilem, secundum decretum Dei. Licet enim tunc peruenerit ad gratiae plenitudinē, vt esset idonee Mater Dei, vt diximus ex D. Thoma. Sed non ad omnem plenitudinem sibi possibilem ex decreto Dei. Non enim tantummodò decreuit Deus, quod perueniret ad mereri esse Matrem Dei; sed etiā ad mereri, sicut Mater Dei. In incarnatione autem iam peruenerat ad primum, sed non ad secundum, quod ex tunc incipiebat; scilicet mereri, vt petit Dignitas Matris Dei. Et patet in exemplo. Sicut enim Apostoli electi ad gloriam, & gratiā Apostolicam a principio Apostolatus, & praecipue in aduētū Spiritus-Sancti, quando repleti sunt omnes gratiā illius, peruenerunt ad gratiam congruentē statui Apostolico, & vt testatur Apostolus: *Ad primitias spiritus*; sed non ad omnes fruges; *nā messis quidem multa.* Sicut igitur, sine fundamento diceretur, quod Apostoli, quando habuerunt gratiā Apostolicam, in illa amplius non creuerunt, neque vltra meruerunt; ita similiter absque fundamento est, asserere, quod Beatissima Virgo nō creuit amplius in gratia, ex eo, quod tempore Incarnationis peruenerit ad gratiā Matris Dei, superueniente Spiritu Dei. Non enim superuenit Spiritus, vt virgo superfedeat in merendo,

Ad Roman. 8. 23.

Mathei 9. 3.

sed vt super crescat in merito. Ille autem gra-
dus gloriae decretus dignitati Matris, sicut non
consequitur ante mortem, ita non satis mere-
tur ante mortem. Itaque gradus gratiae, quem
petit gradus gloriae, non erit in Virgine ante
mortem. Et ideo licet sit bona illatio: *Gradus
gloriae est determinatus; ergo, & gradus gra-
tiae.* Sed non bene inferitur; *Gradus gloriae est
determinatus; ergo gradus gratiae completur
ante mortem.* Licet enim motus sit ad aliquem
finem, & terminum, vt dixit Philosophus; &
augmentum Charitatis, & gratiae sit quidam
motus, vt diximus ex D. Thoma: sed finis, &
terminus istius motus non est in hac vita, sed
in futura, vt dictum est ex eodem D. Thoma
supposito secundo. Et contrarium videtur abs-
que fundamento. Quis enim reuelauit tibi,
quod Deus decreuit, dare Virgini gloriam, quā
mereretur, vsque ad Incarnationem, & non
ultra? An, quia non habet Deus amplius? Aut
quia non poterat Virgo amplius mereri? Non
primum; *quia magna est Domus Dei, & in-
gens locus possessionis eius. Magnus est, &
non habet finem, excelsus, & immensus.* Non
secundum. Viator enim semper potest mere-
ri, sicut ambulare. Sed dicis, quod in Incarna-
tione impletum est decretum gloriae, & gra-
tiae.

2. Metaphisic. text.
8. & 9.

Baruch. 3. 24.

tie. Hoc somniaſti. Audi iterum Vega: *Somnium eſt abſque ullo fundamento contra legem Dei effectum, quod eadem facilitate, qua dicitur, merita eſt contemnendum.*

115 Undecimum argumentum. Melius, & laudabilius eſt citius peruenire ad gratiæ cōſummationem, iuxta illud: *Conſummatus in breui expleuit tempora multa.* Et ſicut Angelus, qui in ſecundo inſtanti peruenit ad gratiæ cōſummationē. Sed Beata Virgo operata eſt toto conatu in merendo, vt dictum eſt conluſione ſeptima; ergo ſi Angelus in ſecundo inſtanti peruenit ad gratiam cōſummata; melius, & vberius perueniret Beata Virgo in ſpatio 15. annorum ſuæ vitæ, quando Incarnatio Verbi operata eſt.

116 Respondetur primo, quod cōſummatio gratiæ non eſt in hac vita, ſed futura, vt ex D. Thoma dictum eſt. Et ita Beata Virgo, non potuit in vita præſenti peruenire ad gratiæ cōſummationē. Locus autem ſapientiæ allegatus loquitur expreſſe de iuſto, ſi cito moriatur, ſiquidem appoſuit conditionem, dicens: *Iuſtus ſi morte præoccupatus fuerit.*

117 Respondetur ſecundo, quod Beata Virgo in ſecundo inſtanti ſuæ vitæ plus meruit, quam omnes Angeli, ſed adhuc non peruenit

uenit ad gratiæ consummationē. Quodenim est Angelis gratia consummata, nō est Virginitas, nec moderatum initium. Peruenire autem citius ad consummationem rei parue, non est æqualis æstimationis, ac prosecutio alterius maximæ. Pauper enim homo ædificat domum paruum in spatio vnus mensis, & custos cucumerarij prima die erigit tugurium, sed Salomon durauit in opere Templi per plures annos. Angeli autem Sancti non sunt amplius respectu Dei, quam parua tuguria, & Beata Virgo est Templum Dei magnificentius, quam illud Salomonis. Et ideō non est absolute melius, quod citius consummatur.

118 Respondetur Tertio. Quod Angeli perueniunt tam citō ad cōsummationē gratiæ, quia tam citō perueniunt ad gloriam, vbi est gratia cōsummata, & sic citō gratiam consummarunt, quia citō perueniunt ad brauium. Beata autem Virgo, stadium immensum ingressa est. Vnde, & si Angeli per vnum instans; illa in spatio sexaginta, & duorum annorum non potuit ad brauium peruenire, sed ex differentia durationis debes percipere differentiam gloriæ, Angelicæ, & Virginalis. Differt enim illa, ab ista, sicut instans, à pluribus annis.

119 Sed dices. Ergo passu isto, aut volatu po-

potuit Virgo peruenire ad gratiam Christi Do-
mini.

Respondetur. Negando consequentiam; quia quātumcunque augeatur quantitas vnus speciei, non pertingit ad quantitatem diuersæ rationis. Sicut linea, quantumcunque crescat, non attinget quantitatem superficiæ. Et sic similitur in præsentī. Gratia enim Virginis, est ordinis finiti, & ideò quantumcunque crescat, non potest pertingere ad gratiam Christi, quæ est infinita. Et etiam si non esset infinita, non posset æquari; nam est alterius rationis inesse gratiæ. Nam gratia viæ, etiam si sit eiusdem naturæ cum gratia patriæ; tamen illa non potest pertingere ad perfectionem gratiæ beatitudinis.

120 Et caue, nē conuincaris ratione replicæ propositæ. Est enim ratio damnata cum Sectarijs. Ira enim ratione probabāt posse homines in hac vita peruenire ad statum non mētendi. Nam (vt refert, Clemens V.) *vt dicunt; si quis semper posset proficere, posset aliquis, Christo perfectior inueniri.*

121 Sed iterum dices: Ergo Beata Virgo potuit, saltē peruenire ad magnitudinem gratiæ Christi, & si non inesse gratiæ, benē tamen inesse qualitatis. Patet cōsequētia. Omne enim

*Clemēt. ad nostrum
de hereticis.*

enim finitum per continuū aūgmentū potest pertingere ad quantitatem alterius finiti, quantumcunque maioris. Sed gratia Christi inesse qualitatis est finita, sicuti habet pro subiecto animam finitam. Ergò, &c.

Respondetur, quod ex natura sua non videtur implicare contradictionem, sed ex providētia ordinatissima Dei non erit ita. Cū enim fecerit omnia in mensura, non commensuratur maior, aut æqualis entitas gratiæ cum minori gratificatione. Vnde sicut Magnus Pater noster Elias, & si viuat, & mereatur per spatiū duomillia, & quingentorum annorum; & insuper, vsque ad consumationem sæculi, non pertinet ad gratiam Virginis, neque inesse qualitatis, neque inesse gratiæ; sic, nec Beata Virgo poterit peruenire ad gratiam Christi, neque inesse qualitatis, neque inesse gratiæ.

122 Duodecimum argumentū. Si propter aliquid deneganda esset Virgini, tempore cōceptionis Verbi, talis plenitudo gratiæ, quod non potest crescere in illa, maxime propter rationem sæpius repetitam, scilicet, quia erat in statu viatoris, cuius proprium est mereri, & gratiam augere, & per fidem ambulare, sicuti comprehensoris est nō mereri, neque in gratia crescere, & clara vision in termino beatitudinis quies.

quiescere, & charitate non anhelare, sed frui. Sed possunt omnia ista taliter attemporari, quod Beata Virgo, neque sit totaliter extra viam, neque omninò in termino beatitudinis, sed sicut Magnus Pater Elias, & Enoch translati in Paradysum, qui adhuc sunt in carne mortali, siquidem in fine mundi morituri sunt occisi ab Antichristo, vt veri Martyres Christi, & tamen in opinione aliquorum, non merentur à tempore translationis ipsorum, vsque dùm iterùm in finem mundi veniant armati gladio verbi Dei, ad pugnandum contra Antichristum; ergò similiter potest dici, absque fidei præiudicio, quod Beata Virgo, & si esset in vita mortali, non fuisset in statu merendi à tempore Incarnationis Verbi.

123 Respondetur primo. Hanc sententiã, & si nondum damnatam ab Ecclesia, magnas pati, & ferè insuperabiles difficultates, quibus conuictus Doctissimus Abulensis, & alij contrarium senserunt.

Prima difficultas, constituere aliquem in vita mortali, & quod non mereatur æternã; contra illud Apostoli: *Dum sumus in corpore peregrinamur à Domino, per fidem enim ambulamus, non per speciem.* Et nota causalem peregrinationis, vt visitemus Ecclesiam celestis Ierusalem?

Suar. tom. 2. in 3. p. disp. 55. sect. 1.
Bazq. 1. 2. disp. 216. cap. 1.
Cornel. à Lapide, Genes. 5. vers. 24.
Pereir. in Genes. l. 7. quæst. 5. & alij.

Abulens. 4. Reg. 2. q. 24. & Matth. 25. q. 566.
Thena. in epist. ad Hebræos. cap. 11. disp. 4. sect. 3.
Maluenda l. 9. de Antichrist. cap. 5.
Viegas. Apocal. 11. comment. 5. sect. 4.
Enriq. l. vitim. de finibomil. 15. cap. 23.
Montes. 1. 2. q. 114. disp. 35. q. 5. n. 84.
Torres 2. 2. q. 2. a. 9. disp. 21. de b. 2.
Inclinas in hanc sententiã

tiam concedens usurū
congruum.
Apostol. 2. Corinth.
5. 6.
Fr. Francisc. à S. Ma
ria. l. 1. Historia Pro-
phetica. cap. 28.

salē. *Peregrinamur* (inquit) quare Paule? *Per
fidem enim ambulamus, non per speciem.* Ergò
esse in corpore, & non peregrinari, est impossi-
bile in illis, qui fidem habent. Nisi velit, ab
Elia, & Enoch auferre fidem Dei, & quod nec
videant Deum, nec credant in Deū. Ergò sem-
per ambulabunt per fidem in vitam æternam.
Sed iste motus est secundum augmentum cha-
ritatis, & gratiæ, vt probatum est ex D. Thom.
conclus. 5. Ergò, &c.

Secūda difficultas est, quod Elias, & Enoch,
qui fuerunt in statu merendi prius, nunc nō sint
in statu merendi, & iterum redeant ad statum
merendi, vt fatentur illi authores. Quod est op-
timum quid ad additionem libri Methamor-
phoseos Ouidij.

Tertia difficultas est, admittere nouum sta-
tum in Ecclesia, vel potiùs admittere aliam Ec-
clesiam, ex Elia, & Enoch, & Ieremia, & sancto
Ioanne Euangelista. Si verè sunt opiniones as-
serentium: hos duos, illis prioribus, in Paradyso
esse aggregatos. Sunt enim sancti, & fideles, &
insufficienti numero, ad constituendam Ecce-
siam, cum non pertineant ad Ecclesiam Beato-
rum, nec viatorum.

Quarta difficultas sit, impossibilitas huius
rei, nam esse in via, & esse in termino, consistit

in indiuisibili: ergò, vel sunt in via absolutè, & nullo modo in termino, vel è contra. Sed non sunt in termino, sicuti non sunt comprehensores, cum non habeant claram visionem, vt omnes fatentur; ergò sunt viatores omninò; ergò per fidem ambulant. Fidei autem lumen incòpatibile est cum lumine gloriæ. Probatur. Hæc duo lumina omnimodè mutuò se expellunt, & sunt impossibilia; ergò nullo modo còpatiuntur in eodem subiecto. Probatur. Nam hæc duo lumina priuatiuè, aut contradictoriè se opponunt. Ergò sicut nullo modo possunt illi Patres mereri, & simul frui; ita nullo modo possunt esse aliquomodò viatores, & aliquomodo beati. Probatur. Nam meritum sequitur fidem, fruitio sequitur claram visionem: nam esse viatorè regulatur lumine fidei, & esse beatum regulatur lumine gloriæ.

Itaque admittere hunc medium statum, interesse viatorem, & esse beatum, neque habet fundamentum in sacra Scriptura, neque in doctrina Sanctorum, imò potiùs videtur contra doctrinam, & traditionem Ecclesiæ, quæ non agnoscit, nisi duos tantummodò status, viatorum, & beatorum, relictis illis, qui in Purgatorio detinentur pro debitis. Relinque igitur statum medium, cum scientia media.

124 Vel secundò respondetur, rationes, quibus moti illi Theologi, meritum à constitutis in Paradyso abstulerunt, non currere in Beata Virgine. Vt est, longiturnitas vitæ, & esse tot sæcula extra humanum consortium, & cōuictum, & alia similia. Itaque non est inuenire paritatem ad asserendum quid simile.

Decimum tertium argumentum desumitur ab authoritate Magni Alberti, qui libro de laudibus Virginis, explicans de Beata Virgine in sensu aecommodatio illud, quod dictum est ab Isaia de Christo Domino: *Et requiescet super eum Spiritus Domini*. Sic inquit: *Ergò, & super Virginem requieuit Spiritus Sanctus: sed requies, est privatio motus; sed augmentum, & diminutio sunt motus; ergò si habuit Spiritum Sanctum, fuit sine motu: ergò sine augmento: ergò in summo.*

Respondetur. Quod requies Spiritus Sancti non priuat motu, nec augmento: cum non repellat à via viatorem, nec faciat in via quiescere. Et ita, licet in Christo requiescat magis, quàm in Virgine, non ideo repellitur à Christo motus viatoris, cum sine intermissione tenderet in glorificationem corporis, tanquam verus viator. Requies enim illa non significat immobilitatem habentis Spiritum, sed stabilem perman-

*Albertus, lib. de laud.
Virginis, cap. 120. &
cap. 179.*

Isaia. 11. 2.

nentiam ipsius Spiritus in Sanctificato. Ut vide
 re est in pluribus expositoribus. Vnde, & si dica
 tur similiter, quod *requieuit Spiritus Elia su
 per Eliseum*. Hoc non significat carentiam mo
 tus, aut augmenti in progressu perfectionis, sed
 quod Spiritus Eliæ, nunquam desereret Eliseū.
 Et si de virtute ad patranda miracula intelliga
 tur, & hoc fit, quod ab Elia petijt Eliseus quan
 do dixit: *Obsecro, ut fiat in me duplex Spiritus
 tuus*, iam vides profectum, & progressum, sicuti
 Elias vnum tantum modo mortuum, & Eli
 seus duos suscitauit. Vnde Spiritus Eliæ requie
 cens in Eliseo, recepit augmentum. Et recorda
 re item Seraphim, quos vidit Isaias. Qui stabant,
 & volabant. Et audi Bernardum: *Credo autem
 sicut in statione immutabilitatem, sic & in vo
 latu alacritatem pramitti. Ne videlicet insen
 sibilis quadam, & quasi lapidea stabilitas as
 timetur. Quo enim Seraphim volant, nisi in eā
 cuius ardent amore? Vide flammam, quasi vo
 lantem, & stantem simul, nec miraueris iam
 Seraphim stantes volare, stantem volantes*. Vnde
 non valet ratio Magni Alberti.

4. Regum. 2. 15^m

4. Reg. 2. 9^m

Isaias 6^m
 Bernardus, serm. 4. de
 verbis Isaias

125. Decimum quartum argumentum.
 Ab Autoritate Theologorum, qui hanc sen
 tentiam videntur fuisse secutos. Quinque enim
 allegantur à contrarijs, scilicet Magister Sen
 ten-

ten-

Magister Sent. 2. dist.
5. fine.

Scot. in 4. dist. 4. q. 6.

Richard. in 3. Sent.

ut. 1. q. 4.

Alens. 3. p. q. 9. memb.

1. art. 2. §. 2. ad 1.

Almas. in 3. sent. dist.

3. q. 3.

tentiarum, Scotus, Richardus, & Alensis, & Almainus. Sed discurremus per singulos.

De Magistro, postea dicemus.

De Scoto, iam vidimus, quod non tale quid afferuit, sed quod ad summum dubitavit, aut indicavit tantummodo fuisse possibile.

Richardus, & Alensis allegantur, quatenus dicunt: Beatam Virginem post Conceptionem filij, non potuisse peccare, quia erat in statu plenæ gratiæ, & perfectæ charitatis. Itaque allegantur isti duo Doctores, hac ratione. Isti duo dicunt: Virginem ab Incarnatione non potuisse peccare; ergo sentiunt, non potuisse mereri. Quæ ratio, iam vides, nullatenus esse sufficientem, aut valebit ista argumētatio similis. Christus Dominus, ab Incarnatione, & nunquam potuit peccare, quia erat in statu plenæ gratiæ, & charitatis; ergo non potuit mereri. Sed consequentia est hæretica. Iterum similiter est mala argumentatio: Angeli in primo instanti, secundum mentem D. Thomæ non potuerunt peccare; ergo in primo instanti non potuerunt mereri. Iterum est mala argumentatio; Sanctus, & Seraphicus Franciscus, & Sancta, & Seraphica Teresa, & reliqui in gratia confirmati, in sensu composito, non possunt mortaliter peccare; ergo non possunt mereri. Quod est hæreticum.

Ergo

Ergo iterum similiter erit mala argumentatio: Beata Virgo ab Incarnatione, imo, & a principio vitæ, non potuit peccare; ergo non potuit mereri. Ergo absque fundamento adducuntur isti duo Theologi. Et illis fit iniuria, quatenus datur intelligi, quod hoc fundamento innixi istud senserunt.

126 Almainus autem loquens de tempore Conceptionis filij, quando Beata Virgo ab Angelo salutata est: *Gratia plena*. Sic inquit: *Tunc tantam recepit perfectionem, quantam poterat recipere; alias mentitus esset Angelus, dicendo: Ave Gratia plena.*

Quæ ratio, iam vides nullius esse momenti, supposita Doctrina D. Thomæ. In solutione ad primum argumentum, quam hic repetere, superfluum omninò est. Et idè ad quartam partem nostri operis, iam procedendum est.

IV. PARS QUÆSTIONIS.

In qua controuertitur, utrùm Beatæ Virgini potuerit dari Gratiæ plenitudo ex præuisis meritis ipsius?

127 **I**N Superioribus disputatum est contra eos, qui dicunt Beatam Virginem a-

tem-

tempore Incarnationis filij non meruisse; nunc contra quendam ingeniosum Theologum, qui ut dissoluat omnes nodos difficultatis, effugij semitam meditauit, dicens: Beatam Virginem semper quidem meruisse, sed quod præmium obtinuit ante merita, ex præuisis meritis. Et ita postea meruisse gratiæ plenitudinē, quæ antea illi collata est. Itaque asserit, Virginem quidem meruisse toto tempore vitæ, non augmentum gratiæ de nouo obtinendum, sed iam obtentum. Potuit enim Deus, inquit, eo momento, quo filium concepit, dare illi omnem gratiam, quam toto tempore vitæ erat meritura: iam enim Deus omnia illa merita præiudabat, & poterat illorum præmium statim conferre.

128 Sed audi primum, quid ad hoc dicat Doctissimus Suarez, & postea audias me. Suarez, igitur, inquit. *Sed hæc euasio, in primis sine fundamento conficta est præter ordinariam legem, exactamque, ac propriam merendi rationem, quæ postulat, ut meritum antecedit præmium, & principium meriti ipsum meritum, præsertim in eadem persona. Rursus vix potest intelligi ille modus meriti, & præmij, nisi omnino immutando omnes leges, ac conditiones merendi. Quod ita declaro. Quia si Beata Virgo à principio Incarnationis habuit omnem*

Suar. 3. p. q. 37. disp. 18. sect. 2. & videtur, disp. 4. circa q. 37. D. Thoma.

gratia intensiorem; quam perpetuo esset habi-
tura, ergo ex illo tempore potuit elicere actus
charitatis: quales in intensiōe ipsi gratia.
Quia gratia nō est otiosa, sed efficax ad operā-
dum, iuxta totam perfectionis suae latitudinē.
Et si in aliquo puro viatore ita unquam ope-
rari potuit, maxime in Virgine, qua nunquam
diuina gratia restitit, sed operabatur ex tota
intensiōe habitus gratiae, & charitatis. Sed per
vnum actum charitatis ita intensum meretur
homo aequalem intensiōem habitus (ut ex ma-
teria de gratia, & de charitate suppono) ergo
Beata Virgo post vnum actum adequatum
suae gratiae nihil per sequentes meruit, vel am-
pliolem, quam reciperet, meruit gratiam.

129 Sed audi nunc aliam refutationem de
sumptam ex supposito quarto: Præuisio meri-
torum Virginis præsupponit ipsa merita infa-
libiliter futura, alias Deus præuideret, vt futu-
rum, quod non erat futurum; nam præuiden-
tur Scientia Visionis: præuisa enim Scientia sim-
plicis intelligentiæ, aut Scientia media, non
sunt digna præmio, vt ibi probatum est; ergo
præuidit Deus Virginem merentem cum om-
nibus suis circumstantijs. Sed vna illarum est,
quod operetur decem gradibus gratiæ, v. g. &
quod istis decem acquirat totidem alios; ergo

R præ-

præuidit Deus aliquid cum quo impossibile est, quod detur illi plenitudo gratiæ ex præuisis meritis. Patet consequentia. Quia præuisa merita, saltem per præuisionem, debent mouere præmiantem per præsentiam obiectiuâ: alioquin nihil operarentur, & non daretur gratia, propter ipsa merita præuisa, ut futura, sed possibilia, quod est impossibile: quia causa meritoria cum habeat moralem quandam efficientiam, supponi debet secundum actualem existentiam, saltem in præuisione præmiantis. Nuda enim possibilitas meriti non potest operari circa premium, ad hoc, quod actualiter existat. Nam possibilitas meriti cõsideratur in subiecto, tantummodo possibili. Et si persona est existēs, & meritum tantummodo possibile, nihil præuidetur, quod sit dignum premio; nam per non operari, aut per omissionem, nihil potest mereri.

130 Confirmatur. Quia ideo Theologi dicunt: Incarnationem non potuisse decerni ex præuisis meritis Christi, nam merita Christi præuisa præsupponunt iam ipsum Christum. Nam ipse est, qui præuidetur cum meritis; quomodo enim poterat intelligi, quod ipse esset causa meritoria illius, quod iam factum præsupponebatur in ipsa præuisione. Si ergo Beatæ Virginis præuidentur merita, & ex præuisione ipso-

rum

rum datur gratiæ plenitudo, cum præsupponatur in præuisione, ipsa Virgo exercens talem actum meritorium, & in tali gradu gratiæ, & in tali statu, scilicet, cum moraretur in templo, & in tali ætate vite, in anno, videlicet, duodecimo; si hæc omnia, vt futura, & ita euentura præuidentur, quomodo ad tollendam horum omniũ futuritionem datur omnis gratiæ plenitudo, antequam eueniant, cum qua plenitudine tollitur de medio illud meritum, quod præuidebatur futurum? Nam actus exercitus in anno duodecimo cum plenitudine gratiæ non potest esse idẽ cum actu, qui exercetur cum decem gradibus gratiæ tantum; nam in eodem subiecto sunt res impossibiles, quatuor, aut decẽ gradus gratiæ tantum, & omnis gratiæ plenitudo.

131 Vtcrius, si data est gratia ex præuisis omnibus meritis, quæ gratia postea talibus meritis comparanda, & conferenda erat? Ergo similiter data est illi gratia, quæ in receptione Sacramentorum præuisa est merenda, & conferenda. Patet consequentia. Dicitis enim, Beatã Virginem non recepisse gratiam in receptione Sacramentorum, quia antea illi collata est, quæ postea conferenda erat. Quomodo autem dari potuit gratia Sacramentalis ex præuisa receptione Sacramentorum, non nõ Sacramen-

ta physicè instrumentaliter concurrunt ad productionem, & collationem gratiæ? Quomodo ergo gratia Sacramentalis potuit dari, ante quàm Sacramenta operarentur? Et non solum hoc, sed & ante quàm à Christo, qui est author Sacramentorum, instituantur? Concurfus physicus non requirit, & præsupponit physicam existentiam?

132 Sed dices, & dixisti: Quod in opinione aliquorum, Sacramenta non concurrunt physicè ad productionem gratiæ, sed meritorie, quia virtus diuina assistens Sacramento, est physica causa gratiæ.

Optimè quidem; est omninò probabilis sententia, quam defendunt plures recedendo à sententia D. Thomæ, quem sectari debebas. Sed dicas mihi, licet Sacramenta non concurrant physicè ad productionem gratiæ, non nè requiritur operatio physica, vt operentur meritorie? Nisi forte dicas, quod quia Ioannes baptizans, non est causa physica, sed moralis gratiæ, non requiritur, quod baptizet physicè, sed meritorie. Sed quomodo infundet gratiam meritorie si non baptizat physicè? Et quomodo dicitur gratia baptismalis, si non confertur operatione baptismi? Gratia enim Sacramentalis, ideò dicitur talis, quia datur virtute Sacramentorum ad

aliquos

aliquos speciales effectus, gratia enim, quæ data est sine Sacramentis, eiusdem omninò naturæ est, omni enim gratiæ conuenit, quod sit participatio supernaturalis diuinæ naturæ. Sed quæ datur virtute Sacramentorum, dicitur gratia Sacramentalis, vt docent communiter Theologi, agentes de Sacramentis in genere. Non ergo potuit dari Virgini gratia ex præuisa receptione Sacramentorum.

133. Vterius. Si Deus præuidit merita in receptione Sacramentorum; ergo præuidit physicam præsentiam illorum. Ergo præuidit infalibiler gratiæ collationem futuram illa via. Ergo infalibiler ita eueniet. Quomodo ergo non ita accidit in tempore, quod Deus præuidit ante tempora? Et reuoca in memoriam dicta in supposito quinto, vbi rogavi te, vt in his præuisionibus caueres, nè inuolueretur aliqua contradictio, & impossibilitas. Sed adhuc contraria sententia videtur posse probari sic.

134. Primo probatur ratione. Si propter aliquid augmentum gratiæ illi concedendum erat, maximè vt ab illa meritum nõ auferatur: cum mereri sit magna dignitas, vt patet ex supposito tertio. Sed potuit dari illi gratia ex præuisis meritis ipsius; sicuti ex præuisis meritis Christi Domini data est gratia Angelis, & hominibus.

minibus in principio mundi, non obstante, quod Christus Dominus post tot sæcula mereretur veniebat; ergò potuit dari Virgini omnis gratia, quam postea tota vita mereretur.

135 Respondetur primò, quod Christus Dominus non meruit gratiam, nec gloriã essentialẽ Angelorum, neque iustitiã originalem primorum parentum. Cum enim gratia ex meritis Christi sit redemptiua, non pertinet ad Angelos, qui non peccauerunt, neque ad primos Parentes, antequam deuenissent in captiuitatem peccati, & subiugo diaboli detinerentur oppressi. Omnia enim, quæ intelliguntur ante permissionem peccati, non sunt ex meritis Christi: cum decretum Christi futuri fuerit post preuisionem peccati. Et sic omnis vis argumenti, totaliter enervata est, vel omnes illius nerui abscissi sunt vno ictu in via D. Thomæ. Sed vt magis veritas elucescat, eamus altera via, sequentes sequaces Doctoris subtilis.

136 Respondetur secundo. Quod Angeli prædestinati sunt propter Christum, tanquam propter finem *cuius gratia*. Et nihilominus gratis prædestinati sunt, & meruerunt gratiam, & gloriã essentialẽ ex fide Christi futuri, tanquam ex obiecto, sed non, tanquam ex causa ipsius fidei. Itaque Christus Dominus fuit obiectum

tum fidei Angelorum, non causa meritoria ipsius fidei: unde, & glorificati sunt ante mortem Christi. Primi autem Parentes acceperunt primam gratiam, sicut Angeli, & similiter peruenirent ad gloriam, si in prima gratia permanissent. Sed superueniente peccato, redemptio hominis facta est finis Incarnationis Verbi. Unde, neque ad gratiam redemptiuam potuit peruenire, nisi ex præuisis meritis Christi, quæ fuerunt non solum obiectum fidei hominis, sed etiam causa eiusdem fidei, in præuisione Dei. Unde ad gloriam, quæ est redemptio consummata non potuit peruenire ante quam præcederent merita passionis, ut supposito quarto declaratum est. Per quod patet, quod Beatæ Virgini nullatenus potuit dari gratia ex præuisis meritis ipsius, taliter, quod talis gratia non sit data gratuito, sicut gratia Angelorū, aut prima gratia primorum Parentum; cum talia merita solum possent esse finis cuius gratia, non causa meritoria illius gratiæ. Merita autem exercita post collationem gratiæ, non possunt esse causa ipsius gratiæ iam collatæ, ut ex doctrina D. Thomæ iam probatum est eodē supposito quarto.

137. Secundō probatur fundamento desumpto ex sacra Scriptura: cum enim Deus in forma humana pergerit, ut nefandas destruc-

Genes. 18. 17.

ret ciuitates, & igne cęlestia ęręm purificaret in
fectum, & terram fecibus humanis pollutam
abstergeret; & cum hoc secretum vellet Abra-
hę reuclare, dixit: *Num cęlare poterō Abra-*
ham, quę gesturus sum. Scio enim, quod prę-
cepturus sit filijs suis, & domui suę post se, ut
custodiant viam Domini, & faciant iudiciũ,
& iustitiam: ut adducat Dominus propter
Abraham omnia, quę loquutus est ad eum.

Chriostom. homil. 13.
libi.

Quę verba Chriostomus sic exposuit: *Dicere*
vult, prę noui iustimentem, idcirco remunera-
tionibus pręuenio. Scit enim abscondita cordis
nostrę, & quando videt volentes, quę oportet,
manum porrigit, & ante laborem remunera-
rat.

138 Respondetur, quod si loquamur de
pręmio rigorofo, iam erat in Abraham propo-
situm, aut bona voluntas ad pręcipiędum po-
steris. Et hoc poterat pręmiari reuelatione il-
lius secreti Dei, licet nondum aduenissent ope-
ra actualiter pręcipiędę; & dic, est manifestę sen-
sus Chriostomi, cum dicat: *Scit enim abscon-*
dita cordis nostrę, & quando videt volentes,
quę oportet, manũ porrigit, & ante laborem
remunerat. Id est, remunerat bonam volunta-
tem, antequam exeat in bonam actionem; sed
nō ante meritum: nam bona voluntas pręmiũ
mere

meretur, sicut mala supplicium. Et propterea sunt præcepta, non solum operandi, sed, & diligendi, non solum non faciendi; sed, & non concupiscendi. Si autem in Abraham non erat adhuc illa bona voluntas, illud beneficium non erat præmium, sed donum Dei gratuitum. Ut dictum est ex D. Thoma supposito quarto.

139 Tertio probatur. Ab autoritate Magistri Sententiarum, qui docere videtur, quod Angelis Sanctis in principio data sit essentialis gloria, ex præuisis operibus, quæ hodie in commodum hominum faciunt. Cum enim retulisset Magister varias opiniones, circa meritum Angelorum, subiungit: *Quod autem tunc in præmium acceperunt, per obsequia nobis exhibita ex Dei obedientia, & reuerentia mereri dicuntur: & ita præmium præcessit merita. Et hoc mihi magis placere fateor.*

140 Respondetur primo, quod Magister in hoc non est contra doctrinam D. Thomæ iam traditam supposito quarto de antecedentia meriti respectu præmij. Non enim dixit absolute Magister, quod Beatitudo Angelis collata est in præmium, propter præuisa opera in hominum utilitatem facta; sed propter acceptationem Angelorum ad talia opera exercenda, & iniuncta illis ex mandato Dei, & acceptata ab ipsis ex

Psalm. 39. 9.

Dei obedientia, & reuerentia. Sic enim, licet exercitium operum sit posterius præmio, tamè acceptatio illorum, per quam meruerunt, prius fuit, & sic semper verum erit, quod meritum debet præcedere præmium. Sicut enim in Christo Domino præceptum Patris impositum fuit illi à primo instanti vitæ, vt dixit per os David: *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam.* Quod præceptum statim accepit, obedientia, quam explicuit immediatè dicendo: *Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* Quæ acceptatio, præmium meruit statim, licet redemptio hominum fuerit post tot annos. Sic similiter in Angelis. Sed præmium Christo non est statim collatum, sci licet glorificatio corporis, &c. quia remanebat viator, vt posset mori. Angelis autem præmium beatitudinis statim collatū est. Beatitudo enim non obstat obsequijs hominum. Vnde in hoc sensu dixit Magister, quod præmissa merita: id est opera acceptata, sed non præcessit meritum acceptationis. Ac proinde meritum absolutè præcessit præmium. Exercitio enim operum in nostra custodia Angeli non merentur, nec sunt in statu merendi. Et si id velet Magister, vel alius, erraret, vel contra fidem, vel contra rationem. Audi D. Thomam, qui cum

*D. Thomas 1. part. q.
62. a. 4 sorpere.*

retu

retulisset sententiam aliquorum, quam tū tribuis Magistro, dixit: *Vel oportet dicere, quod Angeli merentur beatitudinem, perea, quae iā beati operantur in diuinis ministerijs, ut alij dixerunt. Quod tamen est contra rationem meriti. Nam meritum habet rationem via ad finem. Et autem, qui iam est inter termino, non conuenit moueri ad terminum. Et sic nullus meretur, quod iam habet. Et sic hoc tibi non placet.*

141 Secundo respondetur ad authoritatem Magistri. Quod *non iurauimus in uerba Magistri.* Habemus enim Angelicum Praeceptorem. Et ideo non ualet, sicut in aula Platonis: *Magister dixit, ergo uerum est.* Aliqua enim dixit Magister Sententiarum ex sententia propria, quae manifeste falsa sunt, & omnino reprobanda, sicuti est illud, quod Christus Dominus in triduo mortis fuit homo, quod est Erroneum, & manifeste etiam contra Philosophiam, & ideo communiter in his, & alijs similibus reprobatur a Theologis. Non enim quia Magister dixit, ideo credendum est, sed propter rationem. Exemplo D. Augustini, qui libros aliorum, ita legebat, ut quāta cumque Auēthor polleret authoritate, & Sanctitate, in illis, ueritate, & rationem, & Ecclesiae doctrinam attereret.

*Magist. in 3. sentent.
dist. 22.*

D. Aug. 2.

142 Qua propter hoc nostram qualecū-
que oppusculum, Lectori gratum fore, in Do-
mino confidimus: cum in illo dicta ex Sacra
Scriptura, & Ecclesiæ iudicio, & Doctoris An-
gelici in incomparabili doctrina, Originem du-
cere, & Ortum habere, manifestum sit, & liqui-
do constet, quod opus, & si non perfectum,
finitum fuit idibus Februarij, anno
Domini 1661.

*Omnia quæ dicta sunt, & semetipsum Au-
tor subijcit ex animo, & toto corde censura, &
correctioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Sit laus,
& Gloria Regi Regum Iesu Christo Dei filio,
illiusque Sanctissimæ Mariæ semper Virgini
Mariæ, omnibusque Sæctis in æternum. Amē.*

IN OBSEQUIVM, ET

Gratiam Authoris.

LAUDATORIA CENSURA.

Doct. D. Petri Fermin de Arqueros,
 Perillostris, atque Insignis Divæ Cha-
 therinæ Granatensis Collegij Togati
 alūni, & in Imperialis Academiae Cha-
 thedris primarię Theologiæ Durandi,
 & Artium simul, publici, ac pro-
 prietarij Modera-
 toris.

MERITISSIME PRIOR MAGISTER.

*Ille dies, mihi, cum liceat tunc dicere facta.
 En erit, ut liceat totum mihi ferre per Orbem;
 Inter viatrices bederam tibi serpere lauros.*

Ving. Egleg. 8.

ENSURAM Ex tuo, & cois tibi iam apparo dignam;
 coronam virtuti tuæ, scientiæ lauram aptius dicerem,
 vocitarem meritis *Victor*. Tui operis sine Cygnus ca-
 no glorias tuas: quid mirum, si *exitus æta probat* ca-
 Ovidius, & in vocem sine Cygnus erumpit, In principio, &
 T. sine

Ouid.

fine operis laudibus coronaris, Magister, merito tibi dem, si, tam
initium, quam finis huius tui gratiosius operis de Carmelo exit,
venit, venit de Libano: *Veni de Libano, veni, & coronaberis* spon-

Cantic. 4. 8.

se aiebat sponsus. De Gratia scribis, o quam bene, & alte tractas! Nec poteris aptius aliud subsumere assumptum, cum, vt sci-

Ouid.

mus, Ioannes cognomineris Baptista, hoc est, *Gratia*, tum no- mine, tum opere, seu officij effectu, vt tibi etiam addequet dictū

Corinth. 2. vers. 6.

Nasonis Ouidij: *Conueniunt rebus nomina sepe suis*. Si pro ac-

Math. 11.

cepta gratia Gratiam per solus cum gratia, par pari refers: ergo non in vacuum recepisti gratiam Dei, igitur obediens seque-

1. Petri. 5. 5.

Iacob. cap. 4. 6.

Cap. 30.

Cap. 48.

ris sic suos hortantem Paulum: *Fratres, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis*. Sed si refugit sapientes (fortassis, quia *scientia inflat*) prudentumque captum prius: eruiit etiam ab consilia Cęlesti Patre hæc iustitia, & gratia, mirabile dictū est, te tam prudentem Prælatum, tam sapientemque Magistrum reuelatam in-

Cominēt. in toto, cap.

17. libr. 3. Reg.

uenisse! Sed iam non miror, si ad Priorem prælaturam Carmeliticę familię ex meritis subleuarus, te profiteris indignum, con-

Isai. 35.

templaris *Publicanum*, & exhibitio proclamas te humillimum discipulum: *Et humilibus dicit gratiam Deus* (inquit Petrus cum Iacobo) *superbis autem resistit*. *Quasi mortuus est Pater tuus Carmeli decus, mundi restaurator Elias, careremus igitur illo, & quasi non esset mortuus, repetit verè Ecclesiasticus, similem enim reliquit sibi post se* (hoc in Elias cum filiis iam videtur adimpletum,

Virg.

intra eundem Ecclesiasticum, sic alloquētem Thesbitem: *Elias Prophetas facis successores post te, successores spiritu tuo* vertit Palatius cum pluribus; sed præ omnibus, doctissimus Gaspar Sacerd. benè meritis adeo vir de nobilissimā prole, præstantissima familia. *Elias reliquit enim defensorem Domus, Marię, scilicet, Domus enim Aurea peroratur ab Ecclesia; contra inimicos, & amicis reddentem gratiam: Gratiam Virginis in scriptis contra inimicos propugnans; in scriptis eadem gratiam gratiose reddis amicis, nō carer scriptum gratia, sed potius abundat, fateor ita, sed quid mirum, si datus est ei decor Carmeli, vt aiebat Isaias,*

& in penè immenso Mariana gratię volutaris abisso. Eia igitur age tanti viri nimias laudum moras rumpe, haud serò in fine, cum ad rem, properabūt encomia tua; sed prohi dolor! Linguam præpedit modestia sua, vocem cohibet humilitas: sed in vacuum, sapientissimè Magister; nam, cum sis filius Elię vniuersalis Magistri, habitatorque Carmeli, habes etlogiorum vltimum, laudis etiam non plus ultra: *Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta*. Ausculta huic verò assumpto.

Post.

Postquam Rex Ninive, Assyriorumque Nabuchod, Arphaxad, & copias suas, ciuitateſque munitas potentissimas gloria uantis subiogasset, ditioni ſuæ, ut ſuum Imperium inde ad gloriam, ad colmen extolleret ultimum, nuncios miſit ad Carmelum, ut fertur primo Iudith. *Arphaxad itaque Rex Medorum ſubjugauerat multas gentes Imperio ſuo. Et gloriabatur, quaſi potens in potentia exercitus ſui, & in gloria quadrigarum ſuarum. Nabuchodonosor Rex Assyriorum, qui regnabat in Ninive ciuitate magna, pugnauit contra Arphaxad, & obtinuit eum in campo magno. Tunc exaltatum eſt Regnum Nabuchodonosor, & cor eius eleuatum eſt, & miſit nuncios ad gentes, que ſunt in Carmelo;* huculque Sacra Scriptura; & quamuis uterque terra, marisque Carmelis, idem cum Libano plures cenſeant apud Cerdam, ut exulare ſuſpicio, de quo loquatur contextus, Almeria dulcis Patria Luminare maius facile, enucleator Iudith, Reuerendiſſimus Cerdæ hæc uerba protulit ibi: *Ergo Carmelus hic, Syria præſtantissimus collis, Elia veſtigijs conſecratus, igne cœlitus pluuio quo profeta Baal uſti, conspicuus, spelunca Elia, & Eliſei; Carmelitarumque origine ſplendidus. Quid pulchrius ad rem præſentem? Ad Carmelum maris miſit, ut inquit textus Hebraicus, ad cohabitatores Elia, ſed quamnam callido Regi eueniſſet cauſa, & occaſio mittendi ad Carmelum nuncios ſcilitaberis curioſo? Quia in Carmelo repræſentantur ſtatim Elias, & Eliſai; nobiles illius incolæ dixit Alcaſar eruditissimus. Optime; ſed egregie inceprætantur DD. ut teneret omnia in vno, & ſubjugare imperio; Quia Deus eſt omnia in omnibus (ut inquit Paulus); ſed Elias eſt Deus fortis, & Deus Dominus (ſic enim interpretatur à Patribus apud Doctiſſimum Gaſpar Sanchez) ergo qui Eliam teneret, omnia teneret in vno; ergo obtinendo Carmelum, quem habitabat Elias omnium mundi teſtiferor (ut ait Chriſtus: *Elias quidem ueniet, & reſtituet omnia*) omnia teneret Rex Ninive, bene deducis; ſed aptius ad rē aſumpti illa textus uerba preme: *Tunc exaltatum eſt Regnum Nabuchodonosor, & cor eius eleuatum eſt, & miſit nuncios ad gētes, que ſunt in Carmelo;* ut poſſis optime inferre; ergo magnū Regis Regnū, & Imperiū Aſſyriorum poſt partam uictoriam celebrem nondum uictum erat, nec Regale cor ipſius, generoſum, ac magnificum, dighe poruit repprari, donec ad gentes Carmeli miſiſſet nuncios Rex Ninive; o quam legitime infer! Ergo modestia, non obſtat quominus præconia tua, que aut reſonare in mundo, & ad laudem non plus ultra peruenire, cum ſis ſucceſſor Eliæ, habitatorque*

Iudith. 1.

Comment. in capit. 1.

Iudith. verſ. 8.

Cant. Cant. libr. 3.

fol. 232.

Corinth. 1.

Loco citat. libr. 3.

Reg.

Math. 17.

Psu. ad Heb. 11.

*Carmeli, seu in b'nis Carmelita: gens magna Carmelus, quibus
 mundus nominat dignus; Paradysoni id e' habitant vibi, perbel.
 le quidem, aut profu & ob hoc iporum haud tans, vltina; siquide
 ob h'os Carmelitas nobites *Discaletatos* praefertim, noua in pro
 geniem detritam ab alio Theresae glo, praepedi se Deus dicit
 tor, mylice mendi Deo rici Theresae virgini nobili insigni lau
 rum martyrij. Admodum, quo fuit locuros Ildorus de Abraha
 mo, cum *Quo fuis accinxis vagina liberat ensem*, vt Isaacum iu
 gulater, de caelo clamasse Angelos, *ne extendas manum super
 puerum*; ob ita hic magnus Pater, cur impeditur a Deo tantum
 Isaac holocaultum? Et his dubio satisfecit: *Attendebas Domi
 nus, ad genus Isaac*, ac si progenies Isaac plus placitura erat Deo,
 quam omnis illa sacrificij oblatio; sic (inquit Sylveira Doctissi
 mus) *impeditur Theresae oblatio, plus placitura illius proge
 nies*. Et si hoc de Carmelitis, quid egregius de te dicam, qui in
 ipsis existis Prior; nec minor erit laus tua, quod simul in te con
 currant esse Praelatus, & Doctor, simul Pastor, & Magister, vt
 cum Ioanne possis dicere: *Datus est mihi calamus similis Virge*,
 seu baculo (vt vertit Alcazar hic,) vt, sicut oportet, pascas, oues,
 sicut decet, instruas, si Ruperto standum sit, & di&o Publij Vir
 giliij: *Pascere oportet oues, dedi&um dicere Carmen*. Sed vt tois
 (licet inuitus) laudibus imponam finem est, *summa laus tua de tuis
 laudibus conficiscere*, vt aiebat Tullius, ecce regredior ad primu
 Ioannes cognominaris Baptista, de hoc nobis Christus dixit:
Inter natos mulierum non surrexit maior, sit ergo per totum or
 bem tua laus semper diffusa, iuxta nominis menturam, vt praeci
 nebat Dauid: *secundum nome tuum, (sic) & laus tua in fines ter
 ra. Vale.**

*Ouid' tis.
 Genes. 22. vers. 12.*

Tam. 4. fol. 900. q. 11

*Apo. 11. numer. 1.
 Com. Apo. 11. n. 1.
 Eccl. 6.*

*Tull.
 Mat. 11.*

Psalm. 47.

V. R. P. S. D.

*Doct. D. Petrus Fermin
 de Arqueros.*

Granatz, Ex Officina Balthasaris de Bolibar;
 in vico de Abenamar, Anno 1661.